

צערכות

קכ"ט סיון תש"ד - יוני 1960

בהוצאת „מערכות“

הופיע:

קרבות שריון

פרטים ראה ב,מי ומה בחוברת

עומד להופיע:

ספיטפייר מעל מלטה

ט"ו שנה למות

אליהו גולומב

מבוני כוח-ההגנה העברי

„אליהו איננו“ — כפקודת היום נשמעה ההודעה, והיא כולה סתירה למה שהיה קיים, יציב, בטוח, חלק אורגני של הויתנו במשך דור שלם, ויהי ערב ויהי בוקר ואליהו איננו. פסק זרס חיים סוערים ומסתערים — ליצירה ולקוממיות ולחופש עברי.
רגילים היינו לבקשו בשעות רציניות, והוא היה בדרכים, „אליהו יבוא, — אליהו יגיע“, והגיע בשעה הנכונה והנה הגיע בפעם האחרונה. פקודת היום, פקודת הגורל אומרת — „אליהו איננו“, פקודת היום שלנו אומרת: „מחנות אליהו חיים וקייסים“.

מדברי יוסף שפרינצק, על קברו

הכוח העברי, מעם הכוח העברי הזה, אשר אל אלהים יודע ועד, כי סהוד הוא, כי לא נועד להתגר עם מישהו, להתקיף את מישהו והוא נאגר אסראם ושמוד אתנו לעימוש מאין ברירה, מההכרח, הכוח העברי הזה אשר ארץ יהודה נעננה אליו שנות אלפיים — אין הוכה היום, אין נפגע, אל החומשו! כי נפל שר ביהודה.

לא אותות כבוד על חורו, לא חרב וחנית על אדונו — ולו שם בגיבורי ישראל, וכבוא היום ויסופר בדורות הבאים אין קט הפלא הזה, אין החל כוח ישראל לשוב לקדמותו, ויסופר על איש חייל, עושה מלאכה באמונה, עד תומו, שם עצמו עבד לקוממיות ישראל וחטנו, העלה עצמו על מחבתו, כליל, הן ידובר ויסופר בפרקי תולדתנו החדשה על אליהו גולומב.

עם סיוה (דוד זאבי)

ט"ו שנה למות

אליהו גולומב

מבוני כוח-ההגנה העברי

„אלהו איננו“ — כפקודת היום נשמעה ההודעה, והיא כולה סתירה למה שהיה קיים, יציב, בטוח, חלק אורגני של הויתנו במשך דור שלם. ויהי ערב ויהי בוקר ואלהו איננו. פסק זרם חיים טוערים ומסתערים — ליצירה ולקוממיות ולחופש עברי, דגילים היינו לבקשו בשעות וציניות, והוא היה בדרכים, „אלהו יבוא, — אלהו יגיע“, והגיע בשעה הנכונה, והנה הגיע בפעם האחרונה. פקודת היום, פקודת הגדול אומרת — „אלהו איננו“, פקודת היום שלנו אומרת: „מתנות אלהו חיים וקיימים“.

מדברי יוסף שפרינצק, על הברו

הכוח העברי, מעט הכוח העברי הזה, אשר אל אלהים יודע ועד, כי טהור הוא, כי לא נועד להתגר עם מישהו, להתקיף את מישהו והוא נאגר אט-אט ושמור אתנו לשימוש מאין בדירה, מההכרח, הכוח העברי הזה אשר ארץ יהודה נעננה אליו שנות אלפיים — איך הוכה היום, איך נפגע, אל החומש! כי נפל שר ביהודה.

לא אותות כבוד על חנה, לא חרב וחנית על ארוננו — ולו שם בגיבורי ישראל, ובבוא היום ויסופר בדורות הבאים איך קם הפלא הזה, איך החל כוח ישראל לשוב לקדמותו, ויסופר על איש חייל, עושה מלאכה באמונה, עד תומו, שם עצמו עבד לקוממיות ישראל וחסנו, העלה עצמו על מזבח, כליל, הן ידובר ויסופר בפדקי תולדתנו החדשה על אליהו גולומב.

אליהו גולומב

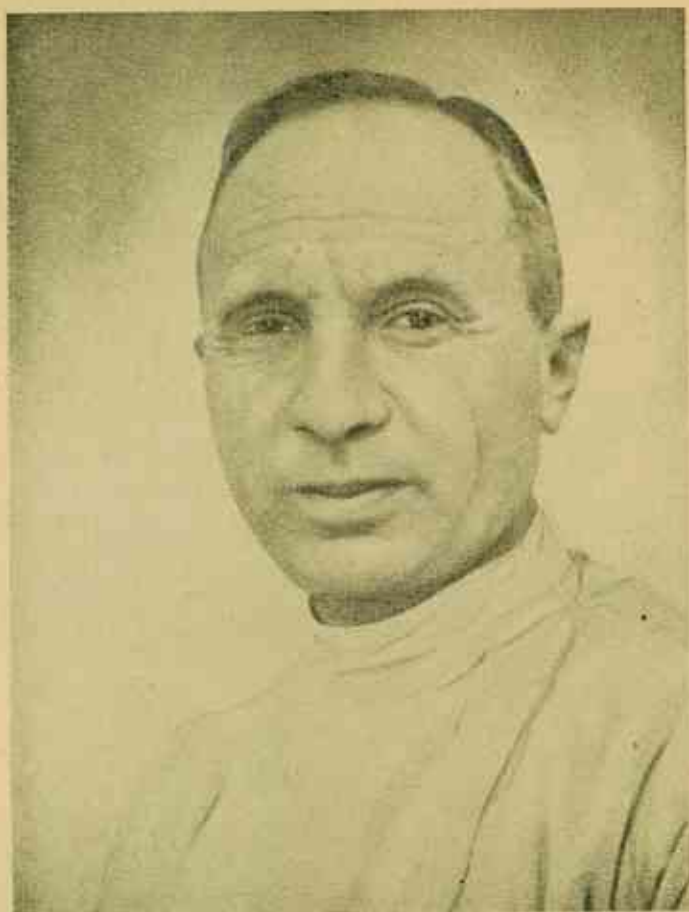
י"ד אדר תרצ"ג — ל' סיון תש"ה

מסגן מערכות ישראל בדורו — רוחו תהלך בשורתו

(מערכות חובי כ"ח)

שיכלנו את המצביא! תהו רוחו הגדולה צרורה אתנו לעד!

יד (רב'אליוף יעקב דורי)

אליהו גולומב

י"ד אדר תרנ"ג — לי סיון תש"ה

„מכונן מערכות ישראל בדורו — רוחו תהלך בשורה“

(„מערכות“ חוב' כ"ח)

„שיכלנו את המצביא! תהי רוחו הגדולה צרורה אתנו לעד!“

יד (רביאלוף יעקב זורי)

תוכן הענינים

2	88	<p style="text-align: center;">מי ומה בחוברת למונית שיתוקי-הסעיף: טיפסי-איוד התקפי קרוב "חיים"</p>
6	סאיל ע. ירדני	
17	41, 55, 41	
18	סאיל צ. אלון	<p style="text-align: center;">על סף מהפכה בארגון לוגיסטי פינת הרגלי-המשורר</p>
25		
26	סאיל ג. קון	<p style="text-align: center;">על טיני קיצנות ותכליתם משפטו של קצין החבלה רגלים-משוררים:</p>
33	סאיל ש. גבעולי	
42	אלימ ז. זאלאך	<p style="text-align: center;">מחלקת רגלים-משוררים בקרב (ג) דפוסי תפעול של חייר-משורר נרמני מכתב לקצין מילואים: הפחד את הסנק!</p>
53	אלימ ז. זאלאך	
56		
60		<p style="text-align: center;">עזרי אימון עלי ספר: שילוב כוחות-איוד בערבות-ים "במת מערבות": אך זה שכחתם את חיל הרפואה ז"ל</p>
62	אלימ מ. פלד	
70		<p style="text-align: center;">ועוד בעמדות. סימפוזיון-הבריגדה: בלויקרב: מות יומת הסנק! ממדף הספרים: פגישתו החברתית של</p>
72		
77	ש. אראל	<p style="text-align: center;">הדס הפצצות תחרות רשימות מס' 1/1960 ע"ש סג"מ בן-ציון לבנון ז"ל הידושי נשק זמכניקה מה בצבאות? פסיפס ידיעות</p>
81		
82		
85		

המונת השער: ראשי החיצים שנחגלו בנחל צאלים
 (הצילום: בנו רוטנברג)

מערכות בית-ההוצאה של צבא הגנה לישראל

העורך הראשי: אלימ אלעזר גלילי
 סגן העורך הראשי: סאיל גרשון ריבלין
 "מערכות": עורך-העריכה רביסון משה ברימר
 "צקלון": עורך-העריכה שרגא גפני
 "מערכות-ים": עורך-העריכה רביסון עזרא לתד
 ספרים להנצחת החייל: העורך: ראובן אבינעם
 מזכירת המערכת: מרים נתנאל

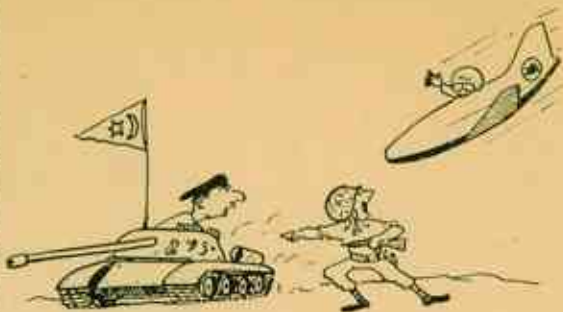
המערכת והמנהלה: הקריה-ת"א, רח' ג' מס. 1

קכ"ט
 א: כרך ל"ז
 סיון תש"ד

עם כל עליה מרחוקה

לכת במהירות שיטתם של טורי סיהקרב — וביחוד, משהופיעו מטוסי הקרב — נשמעו דעות כי מעתה תמונשלם הפרק של סיוע אוויר קרוב לניסוח הקרקע. המתבטא בהתקפות מן האוויר על המינסות הלוחמים של האויב ועל מטרות קרקע חיוניות, אם גם זעירות, שבחיתו, שכן, מכל המסוסים אשר הופעלו בתפקוד זה נדרשו תמיד שתי תכונות:

יסוד — א. היכולת למצוא את המטרה (המטרות) שבמערך האויב, לקלוט אלה במדויק ובנוע בה פגיעה מוחצת (מבחינה פיזית ונפשית); ב. מהירות שיטה שתמנע בעד כך כי מטוס כזה יהיה לקרבן קליונותו למטוסי קרב יריבים, לכשיופיעו אלה להגנת ניסותיהם. חלק מהצבאות הוסיף אף דרישה שלישית — שהיא המגבירה עוד את תוקפה של השניה — והיא היכולת אף להתמודד, בטיבוי הצלחה כלשהו, עם מטוסי קרב של האויב. היו אשר היו שמתיהם, ואף ציירותיהם, של מטוסי סיוע כאלה בכוחות האוויר השונים — מפצוץ-קלים של „אווירית-התקפה“ האמריקנית בשעתה, מפצוץ-הצלילה הנרמנים שבה נודעו במלחמת העולם השניה (ביחוד בשנותיה הראשונות), ה„שטורמבוקס“ של „אווירית-הסער“ הסובייטית (באותה המלחמה, ולאחריה), מפצוץ-הקרב (וביתר דיוק — „מטוסי-קרב — מפצוץ“) הבריטים והאמריקנים ב־1942—1945, וכן מאז — כל אלה חייבים היו להתאים לפחות לשתי הדרישות הראשונות, ותכונות נדרשה מהם גם השלישית. והנה, במבזר המחירות במידה שלא ניתן היה כלל לתארה פעם, נכר גם הפסק האם מטוס שלא יפגרימדי באשר למחירות שיטתו יצלה עוד לאיבנו מסדותיו (דבר המצריך טשד-התכונות כלשהו) ומיאלא — לפגיעה מדויקת במטרות אלו, שרובן זעירות ובלחץ אף נידות, במידה ששצוי נסיון (ותוא מוגבל) מלחמת-קוריא, נראה כי עדיין נתונות בעיות אלו לפתרון — ואצילו עיי אותם מטוסי-קרב טיפוניים (שחמושים סוגל לכך, ושפתעולם מכון לסיסית בקצב מואץ-במקפת), המחיים כיום את עוקר כוח-הסיוע-הקרב שבחילות-האוויר של המערב, ובנראה שלפחות במידת-מה — גם באלה של הניש „המזרחי“. אלא שברור כי הן בנושד האיבנו והביון שבסיוע-התקפי כוח בתקופתנו, והן מהירותו הנחרצת-הנורלית (הנורלית לעתים אף לכבי ניסות-מטתיים הקרובים אל מטרותיו) מצויים מבני-ארנונו ונחלי-חישום משוכללים ומדויקים ביותר, אכן, זהו בעצם עיקר-הנושא בו עוסקת, ברוב זמירות ובהירות, סקירתו המאלפת של סאיל עמנואל ירדני (עמ' 6) המתנתת את רכבי-מטרות של סוגיה זו בכוחות-המיונים של מדינות-העולם השונות כזמנו.

שאלת ה„סרוך“ בהכנות למבצע — איננה

רק הנוכחית ומשמעית אלא גם מעשית ומתודית. לאף מודבנות. אין זה מקרה כי הנוצרחון המענין של „בית-הספר-לרגלים“ בצבא-ארמיה נהג לפרסם מדי-פעם סבלאות ורשומות של „מה על מפקד-המחלקה (הפלוגה) לבדוק ברסם צאתו לפעולתו. הרצל „סכני“ מתודי כזה — וקוסמו המדוקק — כמיהו כ„ביטוח“ נוסף בפני סכנות, תקלות וכשלונות (ואולי אף אסונות) שאינם „בלתי-נמנעים“. אותו „חיכוך-מלחמה“ אוביקטיבי, שהגדירו קלאוזוויץ בשעתו, ואשר גורם כה הכוספת לתקלות בלתי-צפויות במהלכו של מבצע, „חיכוך“ הבא מן-החץ — אסור כי יתנסף עליו גם „חיכוך“ הבא מן-הטוב, ואשר ניתן למנוע, עיי השלסת מדו כתכנון ובהכנות. את אשר אירע במערכת סיני לאחת היחידות אשר בה לא נהגו בדיקה ובקורת קפדניות טרם היציאה לקרב, מתאר סאיל ש. בעצלו ב„משפטו של קצין החבלה“ (בעמ' 33).

אסור כי יתנסף עליו גם „חיכוך“ הבא מן-הטוב, ואשר ניתן למנוע, עיי השלסת מדו כתכנון ובהכנות. את אשר אירע במערכת סיני לאחת היחידות אשר בה לא נהגו בדיקה ובקורת קפדניות טרם היציאה לקרב, מתאר סאיל ש. בעצלו ב„משפטו של קצין החבלה“ (בעמ' 33).

מאז ראשית מלחמת העולם השנייה משמח החבריה כי כמעט ואין עוד לשלח גיוסות לקרב מבלי שתוף כוחות האויר, אך הנחה זו נכונה אולי עוד הרבה יותר כשהמקורב באיתם, גייסות הנתונים בין דפנות ספינות המלחמה, והמתייצבים לקרב על סיפונותן ובצריחתן. שכן «ספינת הקרב הקרקעית» — הטנק — יכולה עוד אולי להסתוות או להסתתר (או אף להתחפר) לפני היריב שבאוויר — אך היכן (פרט לצוללות) תמצא מסתור או מחסה הספיה שבימינו עליבן כה חיוניים הם לקחיו של אותו אספקט כספרו המאלף של אדמירל דהיבלו על ההראבקות בימי התיכון ב"1944-1940 (בעברית) — «דרך גים», בהוצ' «מערכות» המוצג ע"י אליס מחזיונו וזו בסקירתו שבחברתנו: — פרשת «ההתמודדות המשולבת» — בה השתתפו כוחותיהם התקינים וכוחות האוויר (בין שתתייכו לצי של אותה מדינה מסוימת, או לחיל האוויר שלה), של בעלות הברית מזה ושל הציר מזה — על השליטה בתוכי היסטוריון, והלא יתכחש כי זהו אותו צד בנוסיון מלחמת העולם השנייה בים זה אשר עשו לשקף גם את בשותיה של «לחימת המור» במרחבי ימינו.

סיוע אוויר התקפי, כחלק בלתי-אמצעי של

מערכה המתהלכת על פני הרשת בין שני צבאות, התייבש לראשונה בשלהי מלחמת העולם הראשונה — לאחר שבשנותיה הראשונות התפתחה הפעילות האווירית באספקט של סיוע, ואחריה יותר ויותר של התנגשויות בנוסח «זרע» באויר (באוויר החזית, והערך הבלתי-אמצעי, לתבול משישות האויר בעומק ארץ האויב ומערכו — שאף הן נהרבו, בעיקר, בשנותיים האחרונות של המלחמה), אחרי «הסוגה» של קרוב ל-20 שנה, בה נשתכללו אורחיה הקרב האוויריים כמעט רק במבצעי הדברת שטחים באזורים קולוניאליים ומכבדים, נתבלטה שוב במלחמת העולם השנייה הפעילות של כוחות

האויר. (למשל — בקרבות בנז'אקרה), אך זו לא היתה אלא מבוא, לקראת שלביה הפתוחה של מלחמת העולם השנייה, אשר בה נטו רבים ליחס (אם גם כנראה — לא המוד במלואו) חזוק את הכרעה צבאית צרפת ובריטניה ע"י הגרמנים בחזית המערב (1940) לשיתוף הפעולה המהודק והחזות של ה-«גופטוואפה» עם שדרות השויון (ונם עיצבות הרגלים) הגרמניות, בהמשך המלחמה נכרו תנועות רבות (עליות וירידות) במשקל הטויל של סיוע אוויר התקפי בפרשה ההראבקות השניות — במסע הבלקנים, במלחמת המדבר והים התיכון, בחזית המזרח, באוקיינוס השקט ובזירת מערב אירופה, הכל לפי רמת השכונות הטכני של כוחות האויר בשותי פיקודן טיפיים, לפי חזאי היורה ומסירות ההתמודדות — ומבוסן שאף בתוקף הגורם של יסיונות כוחות אוויר, אחד הלמחים המפועלים ביותר היה אולי זה שבמלחמת המדבר, על אף זירתה החשובה, לא נתלה בכליאות גורם סיוע אוויר התקפי, עם כל החשיבות שנוצרה לו מדי פעם, במסריע כשנלעצמו, אך כמובן ששני הצדדים נזהרו מלהסיק מכך מסקנות גמורות מדי — ואמנם, בשלבי הסיום של המלחמה במדבר (כך — במסע בדרום תוגוסיה) בלטו המקרים של הפעלה נרחבת, וזוהו ותכליתית מאוד של כוחות האויר בתפקיד סיוע קרב, כמטה הזוטניות, הן בזירת המזרח והן במערב תורמנדית ובתבשכה, הוכיחו עצמם כוחות האויר אף בתור אחד האמצעים הנדרשניים היעילים (ולעתים אף המכריעים) בזירת, המלחמה הנכרת החזרה מאז שבמיתות העשק של 1945 — מלחמת קוריאה — לא היתה בודאי אופיינית בגלל האסון החריצני של סוג האויר התקפי בה, אך אין ספק שנתבלטו בה אפשרויותיו הנורמות — אכן, אפשרויות כמאז: של מערכת קישור, תיאום ופיקוד גמישה, מטרות ועיולה, שתאפשר הפעלה וזוהו ותכליתית, לענין של כוחות האויר המצויים.

עם כל המחשבות — והדיוברים הרבים — על תמורות באורח המלחמה הצפויות בתורה הצרפתית, קשה לקפק בכך, כי כל זמן שהמקורב היה בהתנגשות בין צבאות עומק יריבים — יוסיף סיוע הציר הקרוב להיות נורמלחמה חיוני ומבטי ביותר.

הצולמויות וההצגות של מטוסי מיוני הקרב (בסקירתו של סאיל א' ידני - עמ' 8) הם מטוסים למד, את נהלים מיצג מאן לא אחד השמרמוביקים של "אוויריהמקרה" מסוף מלחמת השנה - כי אם מיועני "מיצג", המבטא את המנסה, שנכרה עתה גם שם, להשתמש למיצג בהסוף קרב "כללי" מן הוגם ש"לפני האחרון": וזאת ע"פ שיכול להתמודד

כישורו אף עם המלה האחרונה - אך עם זאת יצלה בכיון לשיטות קעת יותר אטיות, ול"הבזקות" מדויקות יותר, האוסרותי אשר כאן - הוא אחד מלגוליו (בסקירה שלפניו - "מפציקרבי") של זגם רבתמליות זה של "האוסר" הברוי (עליו, דרך אגב, נהמברנו בראשית יוני ש' 57). המתענות, בקשר עם תכניתהרכישה של מצרים... המיסטר" הערפתי הוא, כדוע, מספר שנוי על ה"סיומר" מיסטר" הערפתי המפאט (F-105) המימני הוא טרפס של מטוססיווע אל (אף יותר וזג), שנומי מטוסתים עתה ע"י מספר אצות - והוא עצמו מיועד להיבנס עתה לחימושן של מדינותנאסיו אחות, F-105 (תאודרצ"י) האמריקני וזה לציון של "המשוכלל והחדש שבמפציקרביהקרב החדש טושבוים של המערב, ואולי של העולם כולו" - וכו' תמויות כבר שתיים מטיטות האווירה הטקטית של ארה"ב, שנועדו לשמש כמפציקרב לסיועגיטות - ובמיוחד בנומשו של מערך אויב - ולעזים אף במטוסיקרביליווי (של מפציקים, או מטוסגיטות, או אווירוגיאסקה) לטוחיםארוכים: "F 105" עשוי לשאת גם מטעןרציני הר" שהוצגה כאן "גלריה" רי החכה של דמויות מטוס הסיוע החדש.

תולדות החילות - כמעט מתולדות המלחמה: החל ב"דוד הקלע" וגלות הרגלי המסורתי, רכב מרעה ופרשי אשר ואף בזמן החדש ובדורות האחרונים, נקבעו המערכות לאיפיו וטבו של צבא זה או אחר בכל "תקופהצבאית" מסוימת, בעצם לפי כך מה היו חילות היסוד שבו, וכיצד נשתלבה אהודי פעולתם.

אך ככל שנשתכללו צבאות ונתגבשו תורותהצבאיותהמלחמה, החלה דמותו של כוחחילום נקבעת יותר ויותר גם לפי איפיו העוצבות מן הוא מורכב, תחילה היו אלו כרגיל חידחילות (אם כי הלגיון הרומי - וכעצם, כבר אלף שנה לפניו, גם התחסיבה" המצרית מימי השושלת הייט שהופיעה במסעי ארץ כנען וסוריה - היו עוצבות רב"חילות מובהקות), או שאף ייצגו (כמצבא המקודוני המאוחר) טובימשה ירוע בחיליסוד מסוים, אף מסוף המאה הייט ניכרה המנסה לעוצבותחילות (אף כששמותיהן "חיליס" מובהקים - קורפוסהרגלים, דיביזיותפרשים קלה, וכיוצא) - ולבסוף אפילו לכ"חילות, כפי שהגן, ברובן, העוצבות הרגליות, המסוריות" וכיוצא במנגנו, אלא שהשאלה היא: - האיה טוגים של עוצבות צירד להיות כנוי צבאחדיש?

לשאלה נכבדה זו מוקדש מאמרו של סאיל נחמיה ק"ו (עמ' 26) המבוסס על סקירתו באחד המחוררים האחרונים של בית"הספרלפיסקודומטה, אשר נמנתה בין העבודות שוטו לציון מיוחד.

הנתונים על טיילי "SS-10" שבמרוך "בלויקרב" בחוברת זו (עמוד 72) - ודאי שאינם הראשונים המתפרסמים במערכות, החדש שבהם נוגע, בראש"וראשונה בצד האויגו ואיוד"המנסה (הרכב, הקשר) שכיחודות החדשות בצבא ארה"ב אשר נועדו לתפעולם; ובמיוחד זה - גם בצד הטקטי, האמת הוא כי כבר ב"1955 (בחובי צ"י) הופיעה ב"מערכות" סקירה יסודית ומקפת על כליוהזן החדש, אשר החל כבר אז מפורר את תשומתלבם של צבאות העולם; וכן ניתנו אז ציונים מעניינים לדרך"התפתחותו וללגוליו: החל במימחוי, תחילה, ע"י הצבא הרומני עוד במלחמת העולם השניה - וגמור במיבושו המוסי בידי הטכניקהצבאית הצרפתית, שהמכה אותו לאחד מכליחיסוד בחימושן של העוצבות המסוכנותהמטורות הנסיוניות של צבאצרפת.

לא רק כיצד מכניע

חיל'רגלים משורון תרגלים (כלומר, במלחמה — משורן מותו מסומנים שלו, אלא אף מדוע — החינוך, בתוצאת מאורו המסתיווד של חפ' קדמי נהג הוא כך — על כך עומד אליהם יהודה ואלאך ברשימת'הסיום שלו (עמ' 53), הסיום ניתן בעקבות סדרת הפרקים והחוג'לים, שי' המיעה בחיבורה כפי' וקביו של 'מערכות' וכן בחוברת

הנוכחית, המסתיווד של תפעול חיל'רגלים משורון, המשתקפת בסורה זו ואשר י' ואלאך מציעה ומנתחה הוא המסימה שנשמנה בצבא הגרמני (ובסודה לאקטנה — גם בצבא הסובייטי, ולפיה נהוגה הפעלת גיסות אלה, כמעט בניתר'קבע, מתוך ריבונ — כל זמן שלא בא הכרח מפורש לנטשו ולהתחיל להילחם, 'ברגליי', אכן, סיכומי של אליהם ואלאך עומד לא רק על עקריות'המסימה אלא אף על אורח'המסודה 'סכניים' מאלפים, והבולט שבאלה — הוא הממוד השימושי לסימון מוסכם, בפקודות ובתשדורות, של תוחות כוחות'המשינה, או תועמלם, לפי' המצאותם ביחס אף קו שרירותי שהותה עלי'גבי המפה והמבונה 'קלימיותה'.

דמותו המציאותית של בליינשק חדש נשקפת לנו מתוך התמוננות בשלושת

גורמי'הסוד אשר — בהשפעת'הגיסיון שלהם — קובעים את ממשותה של אותה יחודה'לוחמה שמוטל יהיה עליה להפעילו: א' כלירותיון עצמי; ב' מפעילו וארגונם (ולעתים — אף ציוד'המשינה, כגון רכב יקשר); ג' אורח'הפעולתם (גם המבני — אך בעיקר הסקטור) הסקירה על המיד הנגד'הסוגן 'SS-10' מתוצרת'צרפת, הניתנת במודר, 'כליר'קבי' (עמ' 52), כתובה על רקע התנתה טיל זה נצבא'אורח'יב זהה סקירה רבי'צודית, העומדת על המכול של כל אותם שלושת גורמי'הסוד, בני שהם מתבטאים במבנה וקרי'הפעולה של היחודה החושה, המוקמת עתה בכל 'קבוצת'קרב' של חיל'רגלים האמריקני.

האמנם נתרשש — ואם בדיוק כך

נתרשש — אותו אירוע של 'ציד'שנקים' המי' חואר בשתה, 'מכתב לקצין'המילואים' שבחוברת זו (עמ' 65) ? אם נתחיל לברר — אפשר יהיה בודאי להיוודע ובר'לאשורה, אך, בעצם — הרי לא בכך העיקר. העיקר הוא כי אירוע זה, או בדומה לו, יכול ויבזז היה להתרחש; ואין אפשרות זו מיוגבלת, כמובן, בתחילת העבר בלבד, מבאן — חיוניותו הרבה של נושא ה'מכתב' הפעם, שאם נקבע לאי'פעם בתואריה של מלחמה, כי, בעצם, ישנה תכלית מרבית אחת לכל מעשי'המלחמה והמפעיות בכוחותי

החייב — והוא פאיעה בתחושתו ובמסותו של משור'חיל'יב — הרי בלוחמת'הנגד'שריון מתרשש הכרופת כלל גדול זה למטבע ה'קטנה' אף הגורלית; כיצד לערער תוקפם ובמסות'העצמי של חשק'הסנין החייב ושל צותי, שפע העצות והתחבולות אשר מסור, אחודי, בסיום מכתבו, על 'דניי', ועל קה'הקוראים בכללו, וראי שמכיל עצות'עשה נחוצות ומועילות — אך אחת מתרומותיו החשובות של מסלול'העצות זה מתבטאת לא'אספק בכך כי הוא אף זוחף ומודבן לתחושה נוספת יל'מציאת אמצעים ורכי'הפעולה חדשים, וכמלוח'הסיום שבמכתב — 'מה דעתך דניי' — יהיו דפי 'מערכותי' מתוקים'לוחמה בפני אלה מתקוראים אשר ינסו להעלות מחשבות והעצות בתחום זה, ההוסד להסתיק לחיל'הרגלים.

מאז מלחמת העולם השניה התרגלו הצנאות להתקדם להתקפה במחפה. מטריה של סיוע-אוויר; כיצד יעשו זאת בעתיד?

של מסכת-לחימה אחת; ואמנם זהו ראייה נכונה בהחלט של מצב-הדברים. כשבאים לבטא את משמעותו של המונח "מבצעי אוויר-קרקע", מציגים אותו בדרך כלל, כסיוע-אוויר לכוחות היבשה, אכן במשמעותם הכללית. מהיום מבצעים אלה בעיקרם סיוע של כוחות-האוויר לכוחות הנלחמים ביבשה. ארבעה הם תחומי-היסוד של סיוע זה המקובלים בדרך-הרגילה ושתכליתם מובנת על-ינקלה: • סיוע חז" קפי קרוב; • סיוע להבטחת חופש-התנועה אופרטיבי (הנקרא אמנעה); • סיוע-טיוד, להי שגת ידיעות על-ידי סיוע-ראיה או תצלומי אוויר; • סיוע חובלת, המקיף את תובלת הגייסות והתחזוקה המתבצעת בדרך-האוויר. כונת כותב סקירה זו היא להתרכז במיוחד בתחום הסיוע התקפי.

כמוכן שהחלטה זו אינה נובעת כלל וכלל

מכל שהתקדמה והלכה המודרניזציה של אוויר זה ניהול המלחמות — והמדובר כאן הוא במלחמות שבמסגרת "הנשק המקובל" — הפכו מושגי שיתוף-פעולה בין הכוחות הלוחמים ירי תריוותר לדבר שבשגרה. ימשייתוף-פעולה שבין החילות שבתוך זרוע אחת. הגיע הדבר אף לשיתוף-פעולה שבין כוחות הנמנים על זרועות שונות. כך הפך לחלק אינטגרלי של המבצעים בזירות-מלחמה מכל הסוגים שיתוף-הפעולה בין זרועי-האוויר לבין זרועי-היבשה. זה התחום במונח "מבצעי אוויר-קרקע". כל עיון בפרשות מלחמת-היבשה, החל ממלחמת-ערבים השניה ועד היום, מצביע בבירור על השתלבותם המתמדת-ימעט של שני גורמים אלה — "אוויר" ו"יבשה" — ככל מסע-מלחמה או אף בכל קרב חשוב. מתוך כך מתיחסים אנו אל תופעה זו כאל תופעה רגילה. הקובעת תמונה

החינויות מזוית-הראיה של סיוע-אוויר, הן כלהלן:—

- ◆ קצב התנועה;
- ◆ סוגי הנשק המופעלים על-ידי הכוח המסתער;
- ◆ סיוע-אש המופעל על-ידי הכוחות;
- ◆ מידת הפגיעות של הכוחות.

מבחינת קצב התנועה קיים הבדל ניכר ביותר בין רגלים ושריון. משמעותו של הדבר לגבי סיוע-האוויר היא זו:— מבחינת ניצולו לצרכי התקדמות כוחותינו, משך-הזמן בו משך פיע עדיין הלם אש סיוע-האוויר שהונחתה על האויב — ויכל סיוע-אוויר הניתן לשריון להיות מונחת כאשר הכוח-התוקף נמצא עדיין במרחק גדול יותר מיעדיו מכפי שיהיה הדבר במקרה של חייל-הרגלים. במילים אחרות: אם לדוגמה משך-ההלם הנגרם על-ידי פעולת סוג-המושג מסוים הוא כ-5 דקות — וחייל-הרגלים עובר במשך הזמן הזה כ-150 מ' — הרי צריך סיוע-האוויר להיות מונחת על האויב לפי עיתוי זה. תוך התחשבות בטווח-הפגיעה שלו; ואילו במקרה זה של שריון, העשוי לעבור במשך חמש דקות אלה מרחק של כ-500 מ' — יצטרך הסיוע להיות מונחת כאשר הכוח התוקף נמצא עדיין במרחק של כ-500 מ' מיעדיו; ובשני המקרים תישג אותה התוצאה באשר לביצוע ההתקפה בדיוק עם תום השפעת-ההלם של אש-הסיוע.

במה מתבטאת, בעצם, זיקתם לסיוע-אוויר של החילות וסוג-הנשק המופעלים על-ידי הכוח המסתער? זיקה זו מותנית בכך שבדי ליצור את האפקטים הדרושים של שילוב סוגי-האש המונחתים על האויב, חייבת אש סיוע-האוויר להיות בעלת תכונות כאלו של עצמה וכושר-הדירה אשר אין ביכולתו של הכוח המסתער עצמו ליצורם. לדוגמה: צליפה מתותחיהם של מטוסי-קרב יעלה-זדיה בשביל שילווח בה שלי-ביהסתערות של הרגלים, המקיימים באותה עת אש בעיקר מנשק-קל; אך היא לא תעמוד בשום יחס הגיוני אל אש השריון בהסתערותו. המפי-עיל או את תותחיה-הטנקים והמקייבים שלו, בלוי-מר, בשביל שיהיה מוצדק ותכליתי השימוש בסיוע-האוויר, חייבת תוספת-האש הבאה ממנו לכוח-המסתער להיות כזאת שתשא אופי של

מאי-החשבת סוגי סיוע-האוויר האחרים, ודאי שהללו חיוניים ביותר, כך, לגבי האמנעה, ראינו דוגמאות מאלפות לשימוש בה במבצע "קדשי", למשל, כאשר כוחות-האוויר הישראליים סיכלו כמעט כליל תנועת האויב בדרכי סיני, אלא שבמקרה של אמנעה מתבטא המושג של שיר-תוף-פעולה בין הזרועות בראש-זרוע-השונה בשיר-תוף-פעולה אופרטיבי, המושתת בעיקר על תי-אום-פעולתם של מרכזי-הפיקוד של הזרועות, הפועלות כל אחת במשימתה המוגדרת, בלי קשר ישיר וחי בין היחידות-המופעלות עצמן. בעצם, קיים כאן הקשר כמעט רק בתחום התכנון. קשר זה בא אמנם במציאות לידי ביטוי בלחימתם של כוחות היבשה — אך מבלי שהם עצמם נטלו במישרין חלק פעיל בהשגתו. ערכו של שיתוף-פעולה כזה הנו, ללא ספק, רב ונדע לו בשדה-הקרב גופו משקל ממדרגה ראשונה — גם אם אין פעולתו של דרגי-לוחם של זרוע אחת משפיעה באורח ישיר ומידי על פעולת דרגי-לוחם של הזרוע השניה, וכן אין ספק שחשיבותו האופרטיבית של שיתוף-פעולה כזה עשויה לעלות על זו של מתן סיוע-קרוב לכוחות-היבשה, אך בכל זאת שיתוף-פעולה בין כוחות משתי הזרועות בא לידי המחשתו הבול-טת ביותר כאשר נוטלים בו חלק הדרגים-הלוחמים של שתי הזרועות, באותו מקום ובי-איתו זמן, ודבר זה — הוא המתרחש בתחום סיוע התקפי קרוב.

מטרתו היא, על-יכן, להצביע על האיפיוני שבשיתוף-פעולה בין זרועות היבשה והאוויר ברמה של הדרגים-הלוחמים, בפעולתם המשות-פת בשדה-הקרב וב"שמי-הקרב". נדון להלן בנושא זה באופן כולל, מבלי להתיחס למסיבור תיו המיוחדות של צבא מסוים כלי-שהוא. אלא שתחילה הכרחי לסקור את תכונותיהם המיוחדות של שני ה"שותפים": הכוחות הנלח-מים ביבשה מזה — ובאוויר מזה.

תכונות ה"שותף היבשתי"

כאן יהיה עלינו לעשות "חתך" אנכי — ולהבדיל מדי-פעם בין כוחות חייל-הרגלים לבין כוחות שריון, היות ושני סוגי-חילות אלה מעמיר-דים דרישות שונות במקצת בעניני סיוע-האוויר, כפי שעוד נראה זאת להלן. בדרך-כלל, תכונותו של כוח-לוחם יבשתי,

כיום אלה לברוי שימוש ותכליתיים במיוחד או
תם סוגי הימוש-אוויר שתכונותיהם אינן מצרי-
כות אלא תחום-הבטחון קטן מזה של נשק אר-
טילרי.

עד כאן — המסקנות מתכונותיו של הכוח
הלוחם היבשתי.

תכונות השותף האווירי

תכונותיו העיקריות של השותף האחר בשוי-
תוף-פעולה זה — הכוח-הלוחם האווירי —
שלהן קשר מיוחד לענין סיוע לכוחות-היבשה
הן: —

- ◆ מהירות;
- ◆ גובה;
- ◆ משך השהות-באוויר בכלל — ומעל
המטרה במיוחד;
- ◆ יכולת לשאת חימוש;
- ◆ יכולת פגיעה מבוקרת במטרות
בעומק.

בטרם נפתח בפירוט משמעותיהן של תכו-

נותיו חרדיע. למשל — הפעלת פצצות-חומר
נפץ מרסק.

לתכונה השלישית — הסיוע המופעל על-
ידי הכוחות (סיוע של כוחות-היבשה עצמם) —
שתי משמעותיות הראשונה היא שמטעמי הנ"ל
ציל הנכון של עצמת הנשק-האווירי יש להפעילו
רק כאשר התכונות הבליסטיות של נשק-הסיוע
היבשתי (בראש-הראשונה הארטילרי) ועצמתו
אינם מספיקים לפעולה יעילה נגד המטרות.
המשמעות השנייה היא שמטעמי פגיעת הכוחות
המסתערים מוגבלת הפעלת הנשק הארטילרי
לסיועם על-ידי תחום-הבטחון שלו — ועדיין
נשאר מרחק רבייהסית בין הכוח-המסתער
לעמדת האויב; מה גם, שמרחק זה נמצא
בתחום המסוכן ביותר לאיתו כוח-מסתער —
וביחוד כשהמדובר הוא בכוחות רגלים.

לתכונה האחרונה — פגיעות הכוחות —
אחת משמעותיותה משותפת לה עם התכונה
הקודמת: תכונה לכל הנוגע לתחום-הבטחון
של הנשק הארטילרי. המשמעות השנייה היא
שהיות זה-סער" הנ"ל באפשרויות הסיוע האר-
טילרי משאיר את הכוחות התוקפים ללא סיוע
זה בשלב המכריע של ההסתערות. יהיו בשל-

מטוס קרב, האמריקני הגדול

ה"יעדרות" כוח-אוויר בכלל, דבר העלול לגרום להשפעות שליליות על רמת-כוחם, עלינו לזכור על-כן עובדה זאת, למען דעת כיצד להסביר לעצמנו את ה"היעדרות-המדומה" של מטוסינו מעל הזירה.

המשמעות המסתברת מתכונת-הגובה, בכל הנוגע לסיוע התקפי קרוב, הן: ראשית, שוויון המטרה מגבהים כאלה הוא קשה יחסית, ומכאן שמחייב היא אמצעי-עזר ותדריך יעיל; ושנית, היות המטוסים באים מגובה רב ובמהירות עצומה, ניתן להשיג בהתקפתם מידה גדולה של הפתעה, אשר תגביר את השפעת-ההלם של ההתקפה, כמובן שהדבר האחרון מותנה בכך כי אמנם יופעלו המטוסים באופן המאפשר השגת הפתעה.

אחד החסרונות של המטוס כנושא-נשק נובע מכך שהוא מוגבל באשר למשך-שהותו באוויר, אם נקח בחשבון שמשך-השהות של המטוס באוויר, שהוא פינגפיה של תצרוכת-דלק, איננו מנוצל ל"לחימה טהורה" בלבד, אלא גם לטיסה אל המטרה וממנה — הרי שהמשמעות החשובה הראשונה מכך היא כי המרחי ליוצר את מירב התנאים האפשריים כדי שהזמן ינוצל ללחימה ניצול ממצה ביותר, כשהמדובר הוא בסיוע התקפי קרוב, חייב הדבר להתבטא בכך כי הזמן הנדרש לטיסה אל המטרה ינוצל למתן "תדריך אייר", אשר יבטיח התמצאותו של הטייס מבחינת זיהוי המטרה והכנת המשימה, השאיפה כאן תהיה להשתדל ולהכניס את מבנה-המטוסים להתקפה ישר מנתיב-טיסתו, היות וכל הקפה מיותרת מעל איזור-המטרה תקטין את משך הלחימה עצמה, משמעות נוספת המסתברת כאן היא שתכנון הסיוע חייב להיות מדויק מאוד

נות אלו, עלינו להזכיר לעצמנו שהמטוס, כש" לעצמו, איננו נשק. המטוס הוא מרכב נושא-נשק, ומגבלותיו היחסיות נובעות בעיקר מעובי דה זאת, בעוד שמעטה מאד האפשרות להכנסת שינויים, בהתאם לצרכי המשימת השוטפת, במב"נהו של המטוס המסוים עצמו — אשר תכונותיו תיו ומגבלותיו גמיחות, שרירותיות-ועומדות — הרי גדולה מאד יחסית האפשרות של הכנסת שינויים וגייון (עד גבול ידוע) בטווח-ההיחמוש הגישאים על-ידי המטוס ובנצמתו של חימוש זה, משמעותה של תכונת המחירות, בפרט במיטוסים החדשים, היא שקצב התקדמותו של המטוס כלפי המטרה הוא מהיר ביותר, ומכאן שהזמן שעומד לרשותו של הטייס לפעולות זרי הוי, לכינון ולירי הוא קצר מאוד, הדבר מחייב את הכוח-הלוחם היבשתי להפעיל אמצעים אשר יסויעו לטייס בפעולות הזיהוי והכינון, האמצעי הראשון הוא קשר אלחוטי-דיבור יעיל, אשר באמצעותו ניתן לסייע לטייס על-ידי תדריך מכוון אף בהיותו עדיין מחוץ לטווח דאית המטרה, הדרך השניה היא שימוש באמצעים חזרי-טיים לסימון המטרות, כגון פגזי עשן-צבעוני בנושק הארטילרי, ולסימון הכוחות התוקפים, כגון פטריסימון (פנאלים) או רימוני עשן-צבעוני, נ"י, כאן בא גם שילוב האמצעים, שימוש באל-חוטי-דיבור להפנית תשומת-לבו של הטייס אל המקום של הפעלת האמצעים החזרי-טיים השונים, התכונה השניה היא הגובה, כידוע, טיסים המטוסים החדשים בדרך-כלל בגובה רב, וזאת בעיקר בשל שני גורמים, הראשון הוא שבגובה רב צורכים מטוסים אלה פחות דלק, דבר המאריך את משך שהותם באוויר; והשני הוא שמהירות-הטיסה של מטוסים חדשים מחייבת מרחב-תמרון גדול — הטיל, כמובן, את המימד-השלישי, לתכונה זו ישנה זיקה חשובה אחת לכוחות-היבשה, שאינה קשורה אמנם במיוחד לענין סיוע-התקפי קרוב אבל כדאי מאוד להזכירה, נראה כי בשלבים של לחימה על עדיפות-באוויר לא נהיה עוד עדים, כפי שהיה הדבר בעבר, לקרבות-אוויר המתנהלים מעל הזירה היבשתית; יתר על כן, לא נראה גם את המטוסים (לרוב — משני הצדדים) מנתיבי-טיסתם אל המטרות או מהן, שכן כל זה ייעשה בגבהים שומעבר לחוסר-ראייתנו, כתוצאה מכך עלולה להיוצר אצל כוחות-היבשה הרגשה של

מבחינת זמן הנחתת המהלומה ותנוחתו המדיקת באותו זמן של כוח־היבשה התוקף — כדי למנוע בעד הצורך להשתות את המטוסים באויר טרם הכנסתם להתקפה. מהיגם שבשהיה מסוג זה יימצאו המטוסים לרוב בגבהים בהם תצרכת הדלק היא גדולה. דבר העלול להכשיל את יעילות ההתקפה. או אף להביא לידי בריטולה. גורם זה חשוב לזכור במיוחד, היות ומצד אחד נראית שהיית המטוסים באויר כנוחה לכוף היבשתי; אך באם ירצה להשיג נוחות זו, יוכל לעשות זאת רק במחיר של פגיעה בעקרונות של שיתוף־פעולה; דבר, אשר כח לוחם ימנע מלעשותו.

כאמור, מהוה המטוס בראש־וראשונה מרכב נישא־נשק; משמעותו של הדבר, שאת יכולתו לשאת חימוש ניתן לנצל בדרך של התאמת מטענו בהתאם למסיבות המבצעיות, או ליתר דיוק, בהתאם לאופי המטרות שעליו לתקפן. פירושו של דבר שקיימת מידה מסוימת של גמישות בבחירת החימוש למטוסים אף בלי שיהיה הכרח להחליף לשם כך את סוג המטוס. מאידך גיסא, אם לבחון תכונה זאת מבחינת סיוע־אויר לכוחות־יבשה, מצטיירת מיד מוגבלת חשובה — והיא שכמות המטען הנה מוגבלת, ולכן חייבת היא להיות מנוצלת נגד המטרה שההתקפה עליה נחוצה ביותר, באמצעות סוגי חימוש מסוים המתאים לכך ביותר, ובזמן שבו יושג מיטב התוצאות בשביל הכוח המסייע. זאת ועוד, כל שיגור מטוסים למשימות סיוע חייב להיות מלווה שיקול יסודי לגבי בחירת החימוש המתאים למטרות, כפי שהוגדרו — וזאת לעומת אפשרויות השימוש בנשק אחר, העומד לרשות כוחות־היבשה המסתייעים. התכונה האחרונה — יכולת פגיעה מבוקרת במטרות בעומק — הנה בעלת משמעות מיוחדת לגבי הגשת סיוע התקפי קרוב. תכונה זאת מאפשרת לנצל את חימוש־האויר להנחתת

מבחינת זמן הנחתת המהלומה ותנוחתו המדיקת באותו זמן של כוח־היבשה התוקף — כדי למנוע בעד הצורך להשתות את המטוסים באויר טרם הכנסתם להתקפה. מהיגם שבשהיה מסוג זה יימצאו המטוסים לרוב בגבהים בהם תצרכת הדלק היא גדולה. דבר העלול להכשיל את יעילות ההתקפה. או אף להביא לידי בריטולה. גורם זה חשוב לזכור במיוחד, היות ומצד אחד נראית שהיית המטוסים באויר כנוחה לכוף היבשתי; אך באם ירצה להשיג נוחות זו, יוכל לעשות זאת רק במחיר של פגיעה בעקרונות של שיתוף־פעולה; דבר, אשר כח לוחם ימנע מלעשותו.

כאמור, מהוה המטוס בראש־וראשונה מרכב נישא־נשק; משמעותו של הדבר, שאת יכולתו לשאת חימוש ניתן לנצל בדרך של התאמת מטענו בהתאם למסיבות המבצעיות, או ליתר דיוק, בהתאם לאופי המטרות שעליו לתקפן. פירושו של דבר שקיימת מידה מסוימת של גמישות בבחירת החימוש למטוסים אף בלי שיהיה הכרח להחליף לשם כך את סוג המטוס. מאידך גיסא, אם לבחון תכונה זאת מבחינת סיוע־אויר לכוחות־יבשה, מצטיירת מיד מוגבלת חשובה — והיא שכמות המטען הנה מוגבלת, ולכן חייבת היא להיות מנוצלת נגד המטרה שההתקפה עליה נחוצה ביותר, באמצעות סוגי חימוש מסוים המתאים לכך ביותר, ובזמן שבו יושג מיטב התוצאות בשביל הכוח המסייע. זאת ועוד, כל שיגור מטוסים למשימות סיוע חייב להיות מלווה שיקול יסודי לגבי בחירת החימוש המתאים למטרות, כפי שהוגדרו — וזאת לעומת אפשרויות השימוש בנשק אחר, העומד לרשות כוחות־היבשה המסתייעים. התכונה האחרונה — יכולת פגיעה מבוקרת במטרות בעומק — הנה בעלת משמעות מיוחדת לגבי הגשת סיוע התקפי קרוב. תכונה זאת מאפשרת לנצל את חימוש־האויר להנחתת

תכליות הסיוע־ההתקפי

התכונות הנדרשות מסיוע התקפי קרוב הינן בעיקר בגדר מענה לאתגרי רישות המוצגות בפיגור סיוע זה על־ידי מכלול־תכונותיו של הכוח־הלוחם היבשתי. מנקודת־ראיה זו ניתן להבחין בארבע תכונות עיקריות אשר כל כוח לוחם ישאף להשיגן: —

- ◆ עיבוי אש;
- ◆ כיסוי הטוחים הקריטיים;
- ◆ הפתעה;
- ◆ בטחון גייסות.

שאיפתו המובנת של כל צבא היא מציאת

מסוק־קרב על איסלס, "פאם" (G)

14. מסוק טרב צלפתי - מיטורי IV

עיבוי אש. — סיוע התקפי קרוב מונחת. כידוע, בתנאים בהם אין הכוח-הלוחם היבשתי יכול להפיק מאמצעי-הסיוע הרגילים שלו את עצמת-האש הדרושה לו בשביל לתת חיפוי מתאים לכוחותיו או כשאין סוגי-הנשק שבר-שותו מסוגלים להתגבר על המטרות המסוימות שלפניו (למשל — פליירי שטוחי-מסלול נגד מטרות שמעבר לרכס). אופיו של כל מקרה ומקרה מונחה בשלב בו מופעל סיוע אוירי; ובו יש שוני — בין מצבי התקפת חילי-הרגלים לאלה של התקפת שריון. באשר לחילי-הרגלים, כל זמן שקיים הסיוע הארטילרי — כלומר, ברוב המקרים, כל עוד הכוחות התוקפים טרם הגיעו אל תחום-הבטחון של נשק זה — אין לראות בדרך-כלל מקום הגיוני לסיוע התקפי קרוב; שכן אין כאן מקום לעיבוי אש, פרט למקרים בהם צריך לפצח מצודיות או עמדות מבוצרות-היטב, המפריעות, כבר בטווחים של נשק מסייע גדודי — (בראש וראשונה המקלעים הבינוניים) לתקדמית הכוחות. מאידך גיסא, העבר לתחום-הבטחון של הנשק הארטילרי, וכאשר יכולת הפקת האש מנשק-קל ומנשק-מסייע גדודי היא קטנה-יחסית, עולה חשיבותו של עיבוי-אש, וערכו הופך למכריע, כאן מהוה הצליפה מהמטוס עצמת-אש גדולה ויעילה הרבה-יותר מאשר אש המופקת על-ידי הכוח המסתער, אך לא כך הוא הדבר כשהמדובר בסיוע קרוב לשריון בהתקפה; כי מובן שאיתה צליפה-עצמה תיהפך לדבר החסר יחסית ערך והשפעה כאשר, בעת ובעונה אחת אתה, מונחת על היעד אשם של כשני תריסרים תחתיו טנקים ומספר כפול מזה של מקלעים בינוניים, לכן נראה, איפוא, שבמקרה של שריון

הדרכים לניצולן המירבי של תכונות שני ה"שותפים למעשה", המשמעות הנובעות מתכונות אלו של שני השותפים, שנסקרו לעיל, מציגות בפנינו — נוסף על עצם סוגית התכונות הנדרשות מסיוע התקפי קרוב — עוד שתי בעיות חשובות: הראשונה היא, מהו הדרך לניצול חשך-השפעתו של ההלם המושג על-ידי התקפה מהאוויר; והשנייה היא באיזה שלב של ההתקפה יש להנחית את הסיוע, שתי בעיות אלו קשורות קשר אמיץ לתכונות הדרושות לסיוע התקפי קרוב, וזאת לזכור: נשך קיומו של ההלם, שהוא פונקציה של סוג החימוש המופעל נגד האויב, משפיע גם על קבועת ושלב בהתקפה בו תונחת המהלומה, שכן שלב זה חייב להיקבע בהתאם לקצב התנועה של הכוח התוקף, באופן שהשפעתו לא תסתים מוקדם-מדי לפני הגיע התוקפים אל היעד, מאידך גיסא, עצמת-חימוש גדולה, העשויה להבטיח משך-הלם גדול יחסית, לא תמיד נתן להעניק למטוסים התוקפים — וזאת בגלל הצורך לקיים במידה הנחוצה את בטחון גייסותינו, אנו רואים, איפוא, כי שתי בעיות אלו מלוות בהחמדה את כל צורות השימוש בתכונות העיקריות הנדרשות מסיוע התקפי קרוב, שהן קשורות קשר בלתי-אמצעי לתכונותיהם של הכוח הלוחם היבשתי והאווירי כאחד בתחום סיוע-אוויר קרוב.

באם יופיע בזירת-המלחמה נשק גרעיני טקטי, המופעל באורח של סיוע התקפי קרוב, החריף עוד יותר הסוגיה כולה, ושתי הבעיות הנזכרות תעמודנה אז בראש שיקוליהם של המתכננים משתי הורעות, ומכאן — לעצם התכונות.

המטוסים — קטנים מאלה של הנשק הארצי טיילרי, יהיה בודאי סיוע התקפי קרוב הופעה אויבנית ביותר בשלבים האחרונים של התת-קפה. נתונים אלה צריכים להדריך את המתכנן תכנית האש, והם מוצאים את ביטויים בשילובו של סיוע התקפי קרוב בתכנית זו.

הפתעה — תכונה זאת של סיוע התקפי קרוב נחית מורכבת יותר מכל שגדלה והולכת מהירותם של מטוסים חדשים, הנשמתה מחוץ בת שיקולים יסודיים ביותר מצד שני הכוחות האויבים גם יחד, וכן תיאום מדויק ביניהם. מבחינת הכוח-הלוחם הובשתי מחייב הדבר קביעה מחושבת מאוד של זמן שהות המטוסים מעל למטרה אותו ידרוש כוח זה — וכן תחירה מתמדת לפתח את ההתקפה כך שלזמן אשר נדרש למתן סיוע אוירי, יהיה מצבם של הכוחות המסתערים כזה שיאפשר את הכנסת המטוסים ליצף ראשון על המטרה, אף אם תהרנה עדיין לתוקף מספר דקות עד לרגע המתאים להכנסת המטוסים ליצף ראשון, ויכל להחזיקם במצב המתנה באויר מחוץ לאזור המטרה — כדי להסתיר עלידי כך את כוונתו, ולהבטיח את השגת ההפתעה עלידי הופעתם הבלתי-צפויה של המטוסים, שתגרום בודאי למידת-הלם הגדולה בהרבה מזו של התקפה חזויה, ואילו מבחינת הכוח-הלוחם האוירי מחייב הדבר תדרוך והכנה מדויקים למטוסים הבאים להגיש סיוע, ולכך דואג נציגו של כוח זה הנמצא עם הכוח היבשתי — הוא הוא פקח-האויר, תדריך מדויק, וסימון המטרות עלידי אמצעי-חזותי ברור, מונעים בעד ההכרח לעשות הקפות מעל אוויר-המטרה לצורך זיהויה, דבר המביא לאבדן יתרון ההפתעה, אך גם על מפקד מבנה המטוסים הבא להגיש סיוע, ועל טייסיו, מוטלת החובה לקיים עירנות מיגברת בכל הנוגע הן לשמירת נתיבי טיסה מדויק ולזיהוי המטרה והן למתן אתראה מוקדמת ככלי-האפשר לאיתו פקח-אויר עם התקרב המבנה אל המטרה, במידה שהמוטל על שני כוחות-לוחמים אלה יקיים במדויק ובמדויק דק, ניתן יהיה להכניס את המטוסים ליצף ראשון ישר מנתיב-טיסתם; והיות המטוסים החזוישים לא נשמעים בכלל בטיסתם מול המטרה עלידי הנחקה הנמצא בה, ניתן יהיה להשיג הפתעה בעלת השפעה מכרעת.

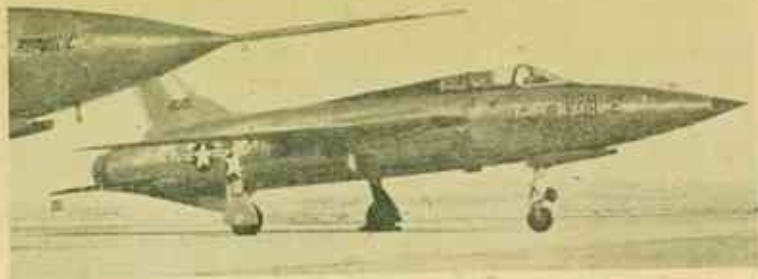
יושג עיבוי-אש טמשי רק עלידי השימוש בחימוש בעל עצמת-נפץ גדולה למדי. הפעלתו של סיוע-אוירי כזה תמוך או לשלב בו יצטרפו שלושה תנאים: יהיה עדיין קיים תחום-בטחון המתאים לעצמתו; הכוח המסתער יאבד כבר חלק מיכולתו לקיים אש מלאה (לדוגמה — בעת מעבר מכשול); משך-קיומה של השפעת-ההלם שתושג יהיה תואם את קצב-התנועה של הכוח המסתער.

כללו של דבר: גם לאחר שנביא בחשבון את שתי הבעיות הנזכרות כי תכונותיהם של שני הכוחות הלוחמים — היבשתי והאוירי — מאפשרות בהחלט את השגת עיבוי-האש באמצעות סיוע התקפי קרוב; אבל הדבר חייב להיות נשקל לגופו של המצב המבצעי המסוים, תוך הבחנה מרחיקת-לכת בין מקרה של התקפת שריון — או של חול-רגלים.

כיסוי המטוסים הקדיסטים — הטוחים הקרוי טייס, להם הכונה כאן, הם אותם טוחים בשטח שבין הכוח התוקף ליצדיו הנמצאים מעבר לתחום-הבטחון של נשק-מסויע יבשתי (ארטי) לריח) או במקרה של פעולה משולבת של הנשק הימי, היות ותחומי-הבטחון של חימוש-האויר — וכיחוד של פצצות-נפאלם ותותחי-

מטוס-הסיוע הטיל פצצה נפאלם

ספיצ'קרב אמריקאי, סטנדרטיק"י P-51

הצעד הראשון להשגת הפתרון לבעיה זו מתבטא בראית סיוע התקפי קרוב לא כחוייך לזאי בהתקפה אלא כחלק אורגני בה, המשולב היטב בתכנית האשיות התנועה של התוקף. את תפקולו של סיוע זה יש לתכנן בדיוק כפי שמתכננים כל סוג אחר של סיוע־אש — וכעצם אף יותר מזה, מכיון שכאן המדובר הוא באש צפי, שאיננו נמצא במישרין בידי הכוח היבשתי. תי כי אם מופיע בגורת־הקרוב רק למשך זמן מוגבל ביותר.

שילוב סיוע־אוויר התקפי קרוב בתכנית האש הוא עתה תופעה איפנית כבר החל בדרג גים הנמוכים של כוחות־היבשה. והוא מוצא את ביטוי, למשל, בדרג של "קבוצת־הקרוב" שבדיביזיות מן הטיפוס החדש שהוקמו בצבאות אחדים, או בדרג הגדוד בצבאות המוסופים לקיים חטיבות. הדבר האופייני כאן, הבולט במגמותיהם של כל הצבאות, הוא לשמור על רציפות האש — ימבלי שתחול בגורת־ההתקפה הפסקה באש תלוות־הנסלול. יוצא, איפוא, שסיוע־אוויר מופעל בעת־זו בעינה אחת עם הנחת אש תלוות־מסלול באותה גזרה עצמה. כמוכן, שטטעמי תחום־הבטחון של נשק ארטילרי אין לחוות מקרה בו תונחתנה, בשלב הסתערות, אש־ארטילרית ואש־מטוסים על אותה המטרה עצמה; אבל נגד מטרות שבי יעדים שכנים, או באותו יעד אך בעומק מערר־היריב — שהן מעבר לתחום־הבטחון של נשק ארטילרי — יופעל נשק זה. תופעה זו מגלה לנו עוד אלמנט חשוב אחד בשיתוף־הפעולה בין שני הכוחות־הלוחמים. הפעם מדובר על סיוע הכוח היבשתי ל"שותפו" האווירי; ניטרול כל־ינשק נ"מ של האויב. ענין זה מודגש עתה

בטחון גייסות. — תכונה זאת מהיה למעשה פועל־יוצא מתוך שתיים הראשונות — עיבוי־אש וכיסוי טוחים קריטיים. עם זאת היוני להש־אירה במעמד של "תכונה בפני־עצמה", בכדי שינתן ביטוי מודגש לענין בטחון־הגייסות. שכן הטכנות האורבות לכוח־לוחם יבשתי במקרה של אי־הקפדה על תחום־הבטחון עלולות, בסיוע־אוויר התקפי קרוב, להיות קטלניות יותר מאשר בסיוע אחר; וזאת בגלל עצמת האש המונחת בבת־אחת וכמרוכז. בעיה זאת חייבת לקבל את תשומת־הלב הנאותה, החל משלבי התכנון וקביעת הדרישות ודרך כל שלבי הנחתת סיוע־האוויר הקרוב, ניתן להשיג זאת על־ידי תכנון מושכל, שילוב נאות של סיוע־האוויר בתכנית האש, הקפדה על קצב התנועה ועל הסימון, אימון יסודי והפעלה נכונה של פקחי־אוויר.

בעית העיתוי

כפי שכבר עשוי היה להשתמע מהדברים שנאמרו עד כה, גורמות התכונות השונות שפורטו לעיל בעיה הטעונה פתרון יסודי ומדויק; ופתרון זה מגלם, למעשה, את עיקר המסקנות ממשמעותיותה של מרבית התכונות אשר לשני הכוחות־הלוחמים. בכל הצבאות בעולם רואים אנו את תהליך פיתוחם ושיפורם של הדרכים להשגת הפתרון היעיל ביותר לבעית העיתוי בסיוע התקפי קרוב — במקביל לתהליך התפתחות אמצעי־הלחימה באוויר וביבשה, קצב התנועה והלחימה הנכבד־והולך בשתי הזרועות, מחייבן להגיע לדיוק מרבי; ואף אם זה אולי לא־תמיד נוח ל"שותף היבשתי", הרי חובת שיתוף־הפעולה מכתובה גם לו את התקפדה על כך.

במיוחד בכל צבאות העולם, הוא מוצא את ביטוי המלא בכל שלבו התכנון של סיוע אויר. הדבר מושג על ידי הפעלת אש ארטילרית נגד כל המטרות השכנות (בזמן מתן סיוע התקפי קרוב) וכן נגד המטרה עצמה עליה תונחת אש המטוסים (עד לדגנע בו נכנס המטוס הראשון של המבנה ליעף הראשון).

ברוב הצבאות מתוכננת ומתרי אמת כל האש ב"מרכז תיאום האש" — גוף זה קיים בכל דרגי עוצבות־השדה, מהקורפוס ומטה, וכן בדרג של "קבוצת־הקרב". מרכז תיאום־האש כולל נציגויות של כל סוגי סיוע־אש, לרבות סיוע־אויר, וממנו גם יוצאות הדרישות לסיוע אויר. ריכוז זה מקל על פעולות התיאום המחייבות, כפי שראינו, דיוק רב.

בזמן הפעלת הסיוע בכללותו, מצריך תיאום סיוע־האויר במסגרת תכנית־האש קשר הדוק במיוחד בין המפקד־המסתייע לבין פקח־האויר כדי להקל על תיאום זה רצוי כמיבן שפקח־האויר ימצא בקרבה בלתי־אמצעית למפקד־המסתייע. באותם מקרים בהם — בגלל צרכי בקרת־אש־המטוסים, גורמים טופוגרפיים או אחרים — אין אפשרות לכך ששני בעלי־תפקידים אלה יימצאו באיתו מקום־עצמה נוחים לתת לפקח־האויר מכשיר־קשר (כתחנה ברשת־הפיקוד של הכוח המסתייע, או בתור עורק אל המפקד־המסתייע) שיבטיח קשר אתו לצורך השגת תיאום מדויק, זהו בערך מכלול האפי־שרויות הנהיגות בצבאות השונים. שכולן מכונות להשגת תיאום מדויק בעיתוי הנחתת סיוע־האויר מחד גיסא, ולמתן סיוע על־ידי כוח יבשתי לכוח־האויר בנטרול כלי־ידיה נ"מ של היריב, מאידך גיסא.

כדי להמחיש צרכים אלה מבחינת ביצועם הטכני, מובאת להלן דוגמת תהליך אפשרי של התיאום בשלבי־ההתקפה, כפי שהוא נהוג בחלק מהצבאות: —

מפקד המבנה הבא להגיש סיוע, מתקשר עם פקח־האויר הפועל עם היחידה המסתייעת — והוא עושה זאת מוקדם ככל האפשר, בהתאם לאפשרויות הטוח של

מכשירי־הקשר שברשותם:

הפקח מתדרך אותו, נותן למפקד־המסתייע אתראה על התקרבות המטוסים — ובמשך כל הזמן בו מקיים הוא קשר עם המטוסים, בודק הפקה, יחד עם מפקד המבנה, ברצוי פית את הזמן שנשאר עד שיגיע המבנה אל איזור־המטרה;

בהתקרב המבנה לטוח של קשר־עין עם המטרה (שהוא, מבחינת זמן־טיסה, כ־2 דקות — לגבי איתם טיפוס־מטוסים אשר נוהגים יותר להפעיל במשימות התקפיות על מטרות־קרקע) מורה הפקה לגורמי הסיוע היבשתי לסמן את המטרה בעשך־צבעוני — ובאמצעות סימן זה מודא הפקה את זיהויה המדויק של המטרה;

ההודעה על הימצאות המטוסים בסמוך לאיזור־המטרה נמסרת על־ידי הפקה למפקד הכוח־המסתייע;

לאחר קבלת דו"ח מפקח־האויר, ובהגיע כוחות־היבשה אל המקום שנקבע לקבלת סיוע־האויר, מודיע המפקד־המסתייע לפקה כי יש להביא את המטוסים אל נקודת־המוצא להתקפה (דהיינו, בתחילת טיסתם הישר בכיוון אל המטרה) — ועם קבלת הודעה מהמפקח שהמבנה מוכן להתקפה, מפעיל המפקד־המסתייע את הארטילריה, שעד אז ירתה כל הזמן אל המטרות שביעה, נגד מטרות שכנות, כפי שנקבעו (יש לזכור שבמקרה של הסתערות־רגלים כבר נמצא עתה הכוח בקצה תחום־הכטחון של נשק ארטילרי). יחד עם זה הוא מורה לפקה כי יש להכניס את מבנה־המטוסים ליעף הראשון.

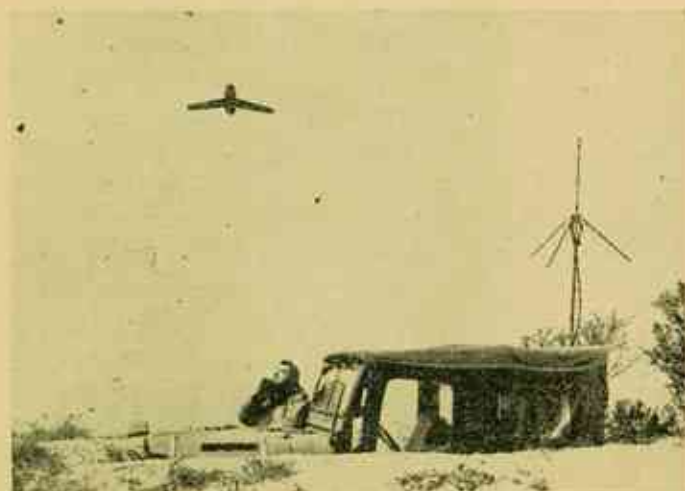
יסוד הסיוע — התיאום

בכל הצבאות מושתתת התפיסה של מבצעי אויר־קרקע על אופן הפעולו של חיל־האויר. אחד העקרונות בתפעול כוח־האויר, שמקיימים אותו כמעט כל הצבאות, הוא השליטה המדרגתית בהפעלתו, במרבית הצבאות מותאם קיומו של עיקרון זה לרמות השיגות וביחוד כשהמדיבר הוא בעניני סיוע לכוחות־היבשה. כך רואים אנו שבדמה של קבוצת־ארמיות (אם נקה את הדגם של הכוחות־המוזינים של ארה"ב

לתיאום לצרכי סיוע התקפי קרוב הוא שהמגע איננו אישי, אלא מבוצע באמצעות קשר — וגם כאן אין הוא בלתי-אמצעי. דבר זה גורם גם מצבי-דברים שבו הספקת הנתונים לתכנון, הנמסרים לגורם-המסייע, נעשית שלא בדרך בלתי-אמצעית; והקושי הנובע מכך יומחש לנו אם נתבונן רגע ונראה מה הם נתונים אלה. הנתון הראשון הוא זה המגדיר את המטרה, או המטרות, שעל יעד מסוים — ואת התוצאות הנדרשות מהפעלת הסיוע; דבר הקובע, לגבי הדרג המאשר והמקצה את הסיוע, את קביעת עצמתו של הסיוע מבחינת מטוסים וקביעת סוג וכמות החימוש והתחמושת שיופעלו. הנתון השני מתייחס למקומו ותנאיו של הכוח המסייע — דבר הקובע את בטחון הגייסות. הנתון השלישי הריהו מכלול פרטים על אודות אמצעי קשר, וסימון לזהו-החזותי של המטרות ושל הכוחות המסתייעים. פרטים אלה מחייבים דיוק רב ובהירות מלאה בהגשתם; והקושי הוא בכך שלמעשה אין מקבל הנתונים יכול כלל לשאול שאלות לצורך הבנתם כפי שנהוג בתיאום המקיים תוך מגע אישי או בלתי-אמצעי — היות ואבדן הזמן, שעלול להיגרם עלידי שאלות ותשובות בקשר בלתי-אמצעי, עלול לסכל את עצם הגשת הסיוע ותכליתו. כדי להתגבר על הפעיות הניצבות בשעת תיאום בין-זרועי המתנהל לפי אורח זה, קבעו הצבאות שיטת-קשר שמבחינת פריסת אמצעי-הקשר מאפשרת אף לעוצבות שבדרגים הנמוכים ביותר — דיכויות או חטיבות — להפנות

או של נאט"ו) מופעלת עוצבת-אוויר בדרג של "חיל-אוויר טקטי", שגורת-האחריות שלו מקיבילה לזו של קבוצת-ארמיות; ברמה של ארמיה נותג חלק גדול של צבאות להפעיל עוצבה בדרג של "פיקוד-אווירי טקטי" — וגם במקרה זה מקבילה גורת-האחריות שלו ושל הארמיה, "פיקוד" כזה מורכב כנפות של מטוסי קרב ומטוסי-סיור וצילום, ומסוגל לפתור את כל הפעיות הקשורות בסיוע התקפי וסיורי מכל הסוגים. את השליטה על מטוסים הפזעלים באותה גזרה מקיימת במישרין מפקדת ה"פיקוד-האווירי הטקטי", בעניני הקצאת מטוסים לסיוע קובע "מרכז-מבצעים משולב", הכולל גורמי חיל-אוויר (של ה"פיקוד") וגורמי צבא-יבשה (של הארמיה). לרשותו של פיקוד-אווירי טקטי כזה עומדים כל אמצעי השליטה והבקרה הדרושים כשביל לודא את קיום השליטה המרכזית.

לגבי הכוחות הלוחמים בשדה-הקרב יוצרת הגשמתו של עיקרון זה מצב בו מופנות דריי-שותיהם לסיוע-אווירי ישר אל הרמה הגבוהה ביותר — אותה רמה המקיימת את השליטה המרכזית על כל כוחות-האוויר המופעלים בגזרה. מתוך כך נוצר הבדל יסודי-ביותר בין אפשרות יות התיאום בין-זרועי, הנהוגת כרגיל בכוחות-היבשה, לבין אלה שבתיאום בין-זרועי. בתיאום בין-זרועי רגיל, בין מפקד כוח מסתייע ובין מפקד כוח מסייע, קיימת כמעט תמיד אפשרות של מגע אישי; מה גם שבמרבית המקרים כמוף השני לראשון. הדבר הראשון האופייני

מטוסי-סיוע מסוג טן הקרסס הנכנה מופית אל המטרה.

סוסטן סטריב סביטי - מיני 15

כאשר למשך שותם באויר) — וטנז'הימוש, עצמתו וכמותו (שכן נמצא הוא כבר מורכב במטוסים באויר), התיאום המבוצע בשלב זה נועד, על־כך, לתאם במדויק את כניסת המבנה להתקפה מבחינת הזמן, הכיוון והחימוש; וכן מבחינת סימון המטרות, והסימון לזיהוי הכרחות. במלים אחרות: כל הפרטים בתחום תנועת הכוח המסתייע ואז המטוסים — כשי תיאומם הסופי נעשה על בסיס הנתונים הקבועים שהוזכרו קודם־לכן.

סיכום

אין שיתוף־הפעולה בין הדרגים־הלוחמים של כוחות יבשה ואויר. בתחום סיוע־אויר התקפי קרוב, דבר שניתן להשיגו בנקל, או שיכול להיווצר מתוך עצם קיומו של הצורך בסיוע זה. או כפונקציה מקיומם של שני השור תפים בו. מהותו של סיוע־אויר התקפי קרוב, על בחינותיו ובעיותיו השונות, הינו פועל־יוצא מתכונותיהם של שני הכוחות־הלוחמים, ושל האמצעים העומדים לרשותם לצורך הלחימה. היות והסיוע הזה בשדה־הקרוב ניתן לרוב ברגעים הקריטיים ביותר של הלחימה, דורשת הפעלתו דיוק רב ושימת־לב לפרטים קטנים, החיוניים להצלחתו. לכן מהוה סיוע־אויר התקפי קרוב חלק אינטגרלי של תכנית־האש־התנועה בהתקפה; וכוחות־היבשה נוהגים להימנע מל־הפעילו כאמצעי־לואי צדדי — אלא רק כאשר משולב הוא בתכנית זו. בכדי שיצליח סיוע זה, נחוץ, בדרגים־הלוחמים של שני הכוחות, שיתוף־פעולה הדדי; שיתוף זה חייב להתבטא מבחינת כוחות־היבשה, בנטרול כלי־הנשק נ"מ של היריב, בסימון מדויק ובתדרוך יעיל; שכן כל אלה הם המבטיחים ביצוע מושלם של משימתם על־ידי המטוסים המסייעים.

אין שיתוף־פעולה מעין זה יכול לקום בין לילה, מה גם שההתפתחות המתמדת של האמצעים מחייבת תהליך שוטף של פיתוח שיטות ודרכים לשיפור שיתוף־פעולה זה. אכן הצלחתו של שיתוף־פעולה זה מותנית בחתירה מתמדת לשלושה אלה: להכרה הדדית בין שני הכוחות — לרבות לימוד אמצעי־הלחימה ואחריה, של השותף השני; ללימוד מדויק של הטכניקה של שיתוף־הפעולה; ולאיומן משותף בה.

את דרישותיהן לסיוע התקפי קרוב — במישרון אל המפקדה המקצה את הסיוע, דבר זה נעשה מתוך השיקול שבידי דרגים אלה, שהם המקבילים את הסיוע מבחינה פיסית וממשית, נמצאים הידיעות והנתונים המדויקים ביותר, הנחוצים כדי להפעיל את הסיוע ביעילות.

כן נהוג בעולם כולו להשתמש בשיטה מיוחדת של חיבור מברקי הדרישה לסיוע אויר ושידורם — שיטה המקילה על הגדרה מסודרת של הנתונים שפורטו־לעיל וגם מבטיחה שלא יישכחו פרטים חשובים, גם לאחר שנוצרה, כפי שתואר לעיל, האפשרות של פניה ישירה מדרג העוצבה הנמוכה ביותר אל הדרג המקצה את הסיוע — דבר ששלעצמו מסייע לחסכון בזמן — ברור שהיות והאפשרות הטכנית של קיום הקשר מבוססת על אלחוט מורס, מחייב הדבר פרקוזמן מתאים לצרכי שידור וקליטה, היום קיימות בעולם מגמות של ביסוס הקשר הזה על אמצעי ציוד נושא (העשויים ללא־ספק להקל על תהליכי הקשר ועל־כן אף לחסוך בזמן יקר.

בסיוע התקפי קרוב ישנה עוד בחינה אחת של תיאום שמבוצע כמעט במישרון בין המפקד המסייע לבין המפקד־המסתייע — אמנם, אף הוא באמצעות תכשירי־קשר, אפשרות לתיאום זה נוצרת מהרגע בו מפקד מבנה־המטוסים הבא להגיש את הסיוע מקום קשר עם פקד האויר הנמצא עם הכוח המסתייע, ברור, שתיאום זה נוגע כבר לפרטים הסופיים של הביצוע, והוא מוכרח להתבסס על מספר נתונים אשר אין עוד ביכולתם של הגורמים המשתתפים לשנותם; ואלה הם — הזמן בו יכולים המטוסים להגיש את הסיוע (שכן, כזכור, מוגבלים הם

(*) ציוד המאפשר העברת מספר שיחות על קו אחד, מכלי שאחת תמוע לשניה — (המערי).

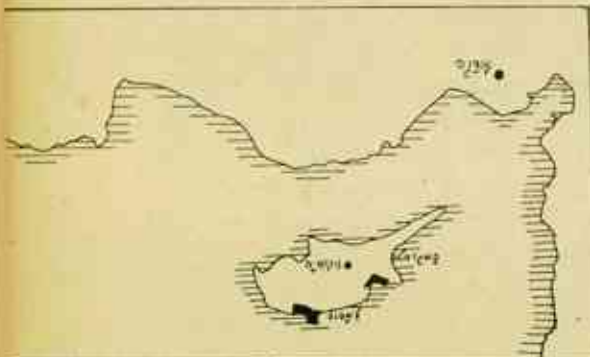
קפריסין - בסיס גרעיני?

צי—V (שנועד להיות מורכב משלושת טופוסי המפציצים הבריטיים — וולקן, ואלאנט' ויקטור), אשר כולם נבנו לתכלית הנחתת כצוות גרעינית, המער') — הוחלט גם שכוח זה ירוכז בראש-וראשונה בתוך הממלכה המאוחדת, תחת שיפוזר על פני אחרונתיה הקולוניאליות של בריטניה מסביב לקוֹה־היקף של שטח־חירוסייה (כפי שעשה היל־האיר האסטרטגי האמריקני); וזאת הן משיקולי־טוח, והן מתוך שיקולים מדיניים נכוחים, אשר תוקפם עוד גובר־והולך מאז נתקבלה ההחלטה האמורה. היוצא־מ־הכלל היחיד שנקבע לגבי מדיניות זו הוא המקרה של קפריסין, אשר סברו כי בה הכרחי להקים בסיס לכוח הנל, לצורך מילוי ההתחייבויות אשר קיבלה על עצמה בריטניה כלפי ארגון ברית־המרכז (שבאה, כידוע, למלא את מקומה של ברית־בגדד, המער').

בשולי קטע זה מצוין קול, לזרס־פיליפס כי:

„כמובן ש־מכון המחקרים האסטרטגיים אינו גוף רשמי, ואף אין למנהלו גישה אל החומר הסודי של מוסדות־ההגנה, אך הן המכון והן מנהלו מוחזקים כבעלי האינפורמציה המשובחת ביותר, אכן, אם אמנם נועדו בסיסי־קפריסין לשמש כנקודות־שיגור להתרעה הגרעינית, כי אז יש בכך כדי להסביר את רתיעת הממשלה הבריטית בפני מתן הסברים.“

השם־השחור משמסמס את מקומות הבסיסים הבריטיים

באמצע פברואר עורר מכתבו של קול לונל בריטי בדימוס (קול, פ. לורס־פיליפס) למערכת ה־טיימס מחלוקת אשר נמשכה על דפי כתבי־עת בריטיים בעי־לי־מעמד עד לסוף מדם הענין הנדון: מידת־ההכרח — וטיבותיו המשוערות של ההכרח — בהקצאת שטחים לא־מבוטלים לקיום בסיסים בריטיים ריבוניים בקפריסין גם לאחר שיהפוך האי לעצ־מאי, בענין זה ממלאה ממשלת בריטניה את פיה מים, אכן, יש וגם סופרים מדי־נים, המוחזקים כרציניים מבין המערע־רים על כל ענין הבסיסים מעיקרו, הר־שו לעצמם הנמקות מפוקפקות וחפלות למדי (כגון): — „נניח שנחזק בסיס לצורך פעולה התקפית באם יהפוך אי־פעם מבצע כזה להכרח — בהגינו על בעלות־בריתנו במזרח־התיכון, למשל על חזרכיה שהיא החשובה שבהן... אך הרי אם רצוננו בבסיס־אוויר ממנו נוכל להגן על תורכיה, ואם יהיה הכרח בכך, על אידן, צדיקים היינו להקים בסיס זה בתורכיה עצמה, בהסכמת ממשלתה ועמה, מבלי שיפריד ים בינינו לבין שדה־הפעולות הצפוי שלנו... והרי כל ברי־בידב יבין עד כמה הפוכים עלולים להיות השיקולים בבסיס־אציה מעין־זו... בהמשך הפלוגתה הועלה גם ענין של שילוח גייסות אפשרי מהבסיסים שבקפריסין אל שטחים במזרח־התיכון שתופעה בהן סכנות (לפי הזמנת הממ־שלה המקבלת), אך לבסוף נתקל בעל המכתב הנל בקטע מספרו החדש של אלטס־ד ב־י־כ, מנהלו של „מכון המחקרים האסטרטגיים“ (שם הספר — „אמיו ב־1960“), אשר לדעתו יש בו כדי לבאר את היעדר הרצון אצל ממש־לת־בריטניה להסביר את עמדה, וזו לשון הקטע: —

„כאשר הוחלט בשעתו לבסס את אמצעי־ההרתעה הבריטי בהאי־הידיעה על כוח מפצי־

מהפכה בארגון לוגיסטי

לסוגית שינויים עתידיים בארגון הלוגיסטי

מאת סאיל צבי אלון

והשרותים בתחום האמור בשביל הצבא כולו. גורם נוסף הם קציני החיל שבעוצבות המשמ-

בתקופה האחרונה מסתמנת תזוזה רצינית לקראת שינוי במבנה הארגון האפסנאי הקיים במרבית צבאות העולם. תזוזה זו התחילה ב"עקבות הרביוזיה של כלל תורת-הלחימה עם הכנסת הנשק האטומי והיא קיבלה תנופה גדולה במהלכה של מלחמת-קוריאה. עתה מסי-תמנית כבר בבירור מגמותיה ומטרותיה. ב"מידה שמטרות אלה אינן מבוצעות עדיין ב"שלמות. הרי זה רק בגלל קשיים טכניים ו"פסיכולוגיים. נסקור בקצרה את טיבה של מהפכה זו.

כי "הצבא מחלף על קיבתו" — זוהי

אמרה ידועה ואולי אף נדושה. אך, במובנה הרחב והגמיש, היהי ברת-תוקף כיום ממש כבימי נפוליון — ואולי עוד יותר. שכן "קי-בתו" זו — ההינה, בסיס הלוגיסטי של כל צבא. כל אותה מערכת צרכים ופענוגים הכרוכה במזון, ציוד, תחמושת, יכולת-תנועה, כושר-הסתדרות במערך וכיוצא — משמשה כיום גם רגליו של צבא יותר מאשר בזמן-ההומנים, כי כלול בה עתה הולקיה-מוטורי, שבלעדיו ייעדר כושר-התנועה בצבא הסמוע של זמננו. נמצא, שכל דבר העושה את ה"גורם-הלוגיסטי" לקל-תנועה יותר, מסורבלים-פחות — הכלל, למוי-שר יותר לנוע עם הגייסות-הלוחמים, מבלי להבליט אותם ואת עצמו יתר-על-המידה לאויב, ולספק להם את מחסורם ברגע ובנקודה הנחר-צים והמתאימים-ביותר — הריהו תרומה נכבדה להשגת הצלחה במבצע; ואולי — אף במלחמה (כפי שנאמר): "בגלל מספר אחד...". התפיסה ה"מטכנית" הקונה עתה מהלכים בצבאות-העולם — והמוצגת כאן לפני קוראי "מערכות" ע"י מנצ'אלוף צבי אלון, (שכבר לא-פעם פרש לפנותם את ירועות האפסנאות והלוגיסטיקה) — מבטאת עליכן לא רק גישה ארגונית-אפסנאות כי אם אף מנחה מבצעית מובהקת: תחשיבותה של שגיאה זו עולה בודאי שבעתים במסגרת אותן מלחמות קצרות ונמרצות אשר בה רבו בזמן האחרון נביאותן בקרב צבאות העולם השיגים.

הבנין האפסנאי בעבר

עד עתה שימש כבסיס לבנין האפסנאי ה"חילי, הנושא (ברוב צבאות העולם) באחריות בלעדית לפריט או שירות מסוג מסוים. אחד ריות זאת מקיפה את כל הפעולות הקשורות לאותו פריט או שירות והיא כוללת: מחקר, פיתוח, הרכשה, הספקה, תיקון וכי'. מגמת ה"מבנה הקיים היא להבטיח רציפות באחריות לנושא המסוים בחדק אנכי — החל משלב תכ"ןן הפריט וגמור ברגע שהוא נזרק לערמת-הפסולת; כאמור — אחריות רציפה, שלמה ובלתי-מחולקת לתכנון, מחקר, פיתוח, השברה והספקה, לצורך ביצוע מגמה זאת קיימים חילות שונים, שכל אחד מהם אחראי לקביצת פריטים ושירותים. בתוך כל חיל קיימים לרוב מפקדת החיל (המרכזת את המחקר, הפיתוח, התכנון והשליטה), בסיסי החיל ויחידות-השדה שלו — ובמשולב מהיום כל אלה את רשת ההספקה

שים כ-קציני-קישור" המיצגים את חילם —
נוסף על תפקידם כיועצים מקצועיים למפקדי
העוצבות ומפקדי יחידות החיל הכפופות לה
עוצבות.

גורמי המהפכה

שתי תופעות מחייבות שינוי יסודי בארגון
האפסנאי הקיים: מגמות התפתחות של תורת
המלחמה החדשה — והתפתחות תורת היטול,
וכלי השליטה, המתרחשת במשק האזרחי.

הדבר האופייני ביותר לשדה-הקרב החדש
הוא הניידות וכושר-מעבר-שטחים של הגייסות.
הדבר ודאי שנכון גם כשמדובר בלוחמה
אטומית, אך הכוונה כאן בעיקר ללוחמה ב-
מסגרת כלי-הנשק ה"מקובלים".

נשקיה-הגנה החדש הוא כה משוכלל עד ש-
סיכוי להצלחה ישנו רק לכות מהיר ונייד, כוח
שלא יאלץ להיות צמוד לנתיבי-תנועה המור-
גנים על-ידי כלי-נשק קטלניים אלה, ואילו
כשמדובר בלוחמה-אטומית, הרי גם התוקף וגם
המגן חייבים להיות בעלי ניידות מירבית, כדי
שלא יהפכו לפתע למטרה אטומית "כדאית".
עקב עובדות אלו מתרחש לעינינו תהליך מהיר
של הגברת כוחות-השריון ושל נודד חיל-הרגלים.

התברר לשריון ערך רב בלוחמה אטומית —
ולא כלי-שכן במלחמה בכלי-הנשק המקובלים,
על-כן בניגוד לתחזית הפסימית ששררה בסוף
מלחמת-העולם השנייה, הולך ומתעצם חלקו של
השריון ברוב צבאות העולם, אך גם חיל-
הרגלים החדש הנו כיום בעל ניידות רבה
וכושר-מעבר ניכר בשטחים ללא-דרך ועל פני
משולים טבעיים — כתוצאה מהיותו מוסע ב-
כלי-רכב בעלי כושר מעבר גבוה, נישאי-
הגייסות — ה"סאראצן" הבריטי, M-59
ו-M-113 האמריקאים, ה"בובקאט" הקנדי ו-
"BTR-152" הסובייטי — הפכו לחלק תקני של
עוצבות-ההרגלים.

ועוד דבר מאפין את שדה-הקרב החדש
(או ביתר דיוק, את מבנה הכוחות שנועדו
לפעול בו): — השאיפה לביטול דרגי-הביניים
במבנה העוצבות ולמתן עצמאות-לחימת גדולה
ככלי-האפשר לדרג הנמוך. נטייה זו — מקורה
בניתוח אופיה הנוכחי של לחימת כוחות
היבשה, הן במלחמה האטומית והן בזו מהסוג
ה"מקובל". כיום נדרש מהעוצבות, מצד אחד,

פיוור מירבי לצורך השגת בטחון מפני התקפות
מהאוויר או מנשק-גרעיני; אך במקביל לכך,
נדרשת גם היכולת להתמודד במהירות, לשם
ביצוע משימה המצריכה ריכוזיות, כן נדרשת
מעוצבה היכולת להתקיים ולהילחם, אף אם לא
שרד בה אלא חלק בלבד מיחידות-המשנה שלה.
הנטייה היא עתה להחזיק את כל החזית רובי-
הזמן במצב "זרים" ("fluid") — כדי שניתן
יהיה, בכל הזדמנות, להתרכז ולהדור דרך ה-
מקומות החדירים במערך היריב, לנוכח מגמות
אלו, מסתמן הכיוון של הגברת עצמאותן של
יחידות-המשנה וביטול דרגי-ביניים במבני כוח
חות לחמים, הקרב החדש הוא כה מהיר
ובעלת-הפוכות, שכל השתתות עלולה לקבוע
את גורלו. דרג נוסף — פירושו הוצאת זמן;
ביטול דרג — פירושו רוח בזמן, על-כן הננו
עדים, למשל, לשינוי מבנה דיביות-הרגלים ה-
אמריקאית ולמעבר מהמבנה ה"משולש" של
מלחמת-העולם השנייה אל המבנה ה"פאנטומי",
במבנה החדש ביטל דרג הגדוד ולכל אחד
מחמשת "צוותי-הקרב" שבדיביות ניתנה עצי-
מאות רבה (על-ידי הכללת טנקים ומרגמות
כבדות בתקן הצוות), והוא כפוף במישרין ל-
דיביות.

הארגון האפסנאי החדש

למגמות אלו ניתן ביטוי גם בשטח הארגון
האפסנאי. לא יתכן לדבר על פשוטות וגמישות —
ולקבל פיוע אפסנאי ליחידה או עוצבה ממספר
רב של גורמים אפסנאיים, כפי שהיה נהוג עד
כה, אין זה הגיוני לדבר על צמצום דרגי-
ביניים בכוחות הלוחמים מבלי לעשות גם את
ה"זנב" הלוגיסטי לפשוט וקומפקטי יותר, אף
מילת-הקסם "תיאום", שיש לקיימו בין היחידות
האפסנאיות מהסוגים השונים, אין בה פתרון
של ממש. בשטח אפסנאי נדרש, כדוגמת "צות-
הקרב", "צות אפסנאי" — דהיינו צות הנתון
לפיקוד אחד, למול הכרה זה, מתוך לחץ הצרכים
המידיים, מתוך הבנה שאין מנוס מהתפתחות
זו, מסתמן ה"סדק" הראשון במבנה הקיים;
הטלת אחריות הספקתית בשדה על גורם אחד;
גוף אפסנאי אחד, מצומצם ונייד, מספק את
כל צרכי-האספקה של הדיביות ה"פאנטומית"
(מבלי להתחשב בכך, איזה הוא החיל שהנו
ה"אב" לפריט זה או אחר), קיימת מגמה ברורה

(שבחלקה אף הוצאה לפועל) לראות את הבעיה העיקרית של אפסנאות בשדה כבעיה הטענותית והובלתית ולא מקצועית-טכנית. לפי גישה זו קיים "מוקד לחימה" של קבוצת-עוצבות — והוא קשיר באמצעות נתיבי-תנועה אל "מוקד תח" זוקה", אשר ממנו ואליו מתקשרים נתיבי ה-הספקה והפינוי. בעיות מקצועיות-טכניות אינן נפתרות בשדה. הבעיה היא ההזרמה המהירה אל המקום ובזמן הנהוצים, ובכמות ואיכות ה-דרושות, וזוהי בעיה של ארגון והובלה.

לאור הנחה זו וכל האמור לעיל, המגמה היא עתה לרכז את האחריות להספקה בשדה בידי חיל אחד. מגמה זו מתבצעת לפי תהליך מסוים: — תחילה הודרת היא לכל אותן עוצבות בהן גודעת חשיבות מוכרעת למהירות ול-פשוטות-ההפעלה. את המצב כיום אפשר לסכם כך:

כוחות מוצנחים — רוב הכוחות המוצנחים בי-עולם מקבלים כבר עתה סיוע אפסנאי מגורם אחד — ולא מכל חיל מקצועי בנפרד.

כוחות-שריון — חלק גדול של הצבאות עובר בתחום כוחות-השריון בהדרגה לשיטה החדשה.

כוחות-רגלים — עם הגדלת נידותו של חיל-הרגלים חל עליו דין השריון, ביטוי לכך אנו מוצאים בשירותי הדיביזיה ה"פאנזומית", בה האחריות להספקת כריטי כל החילות ולמתן חלק גדול מהשירותים, מתרכזת בפלוגת-ההספקה הדיביזיונית.*

ישנה סיבה ברורה לשינוי ארגוני כזה, כוחות נידים, הפועלים במהירות ובמסגרות גמישות, דורשים גם ארגון הספקתי מהיר וגמיש. לגבי עוצבות מסוג זה, לא יתכן להסתבך בגיוגל של תיאומים בין יחידות ושירותים מחילות שונים, כאשר הסדר-הכל של זמן העומד לרשותן לצורך הצטיירות-מחדש הוא מועט ביותר, וי-לעתים זו מבוצעת על-פי התראה קצרה בלבד. הצרכים של כוחות אלה הם גם לרוב מאוזנים ביותר וכוללים פריטים מכל החילות. עוצבת-שריון, או עוצבת-רגלים-מוסעת, זקוקה לרוב ל"מנות מעורבות" של תחמישת, מזון, דלק ו-חמרי-רפואה. עם אפשרויות התאמה הנובעות מאופי הקרב ("קרב-דלק" — או "קרב-תח")

מושת") ומאוגד צותי-הקרב. המנות חייבות גם להיות בנויות מתת-מנות, היות ולעתים תצטרך ההספקה "להודחף" אל יחידות-המשנה במישרין, עליכן קיימת בגודלה כבר כיום נטיה ברורה לרכז את עניני ההספקה ושירותים במספר מצומצם ככלי-האפשר של יחידות אפסנאיות — ואף להקנות ליחידות אלו נידות השווה לניידותו של הכוח אותו הן משרתות.

בינתיים חלה התפתחות ניכרת בארגון המשק האזרחי ואמצעי-השליטה שלו, הוכח שבתחרות המסחרית החפשית, המאורגן והמקיף יותר — הוא המנצח, הובן, סוף-סוף, שעקרת-הבית קצה בנדידה זו בין 4—6 סוגי חנויות לצורך ביצוע קניותיה השבועיות, וכי מי שיחסוך לה תח-רוצצות זו — פתוחים לפניו לבה וארנקת. כן נמצא שישנם שטחי-מסחר רבים הקרובים זה לזה מבחינת שיטת המכירה ואופיו המסחרי של הפריט — ואין כל בעיה בכך שביח מסחר אחד יטפל בשיווקם של פריטים הי שייכים לענפי-מסחר שונים, ריכוז מכירת סחורותיהם של ענפי-מסחר קרובים לא רק מקל על הקונה אלא אף מביא — עלידי הגמישות שבארגון זה — להגדלת המחזור, לחסכוניות ניכר רים בשטחי החסנה, להורדת רמות-מלאי, ובעיקר לחסכוניות בזעורה, מתוך כך יכולים אנו להבין משום-מה כובשים ה"כליבו" וה"סופרמרקט" את שוקי העולם, שניהם בנויים על: תקורה מצומצמת (היות היא מתחלקת על שטחים רבים ועל-פני מחזור גדול), על מחזור רבי-היקף ועל טיפול בתוך בית-מסחר אחד בענפים רבים.

(*) אף בצבא הבריטי קיימת הנמנה לרכז את האחריות הכוללת להספקת-בשדה בידי חיל אחד (חיל ההספקה וה-הובלה — RASC — Royal Army Service Corps). מנמה זו הנה מסקנה מן ההנחה שכבר הוזכרה כאן, שההספקה בשדה היא בעיקר בעיה הובלתית וארגונית — ולא מקצועית, בהתאם לכך, אף התחמישת מסופקת בשדה ליחידות הובלות על-ידי נקודת-ההספקת החמישת (על גלגלים) המופעלת על-ידי אנשי חיל-ההספקה לצורך תכנון ואספקה בריבוייה והשליטה עליה, קיים מטה מיוחד ליד קצין-ההספקה הדיביזיוני, (CRASC) המורכב:

- א. שני סיורים — אחד לתחמישת ודלק ושני לחילוק, תיקון והחזקה;
- ב. שלושה קפיטנים — אחד לתחמישת, שני ל-דלק ושלישי להספקה;
- ג. קפטן מחיל-החיותנים — לתכנון ותיאום של הספקת-התחמישת;
- ד. שלישי.

תיבלה דרג ב' של היבוייה כוללת 3 פלוגות-הובלה, שנושאית תחמישת, דלק, הספקה וציוד ומחזת את אנו הובלתה של הדיביזיה תחת ה-RASC.

הטענה היא שבמידה ויאוחזו כל החילות ליחיד אחד — לא תהיה כל אפשרות לשלוט בייעולות על גוף ענק זה. שירכו בידי את האחריות לפעולות בהיקף עצום — אחריות שיהיו כיום הנה מפוזרת בין חילות רבים. כראיה לכך מביאים הם את הטענה כי אין לה כיום קונצרן מסחרי שינהל עסק כה גדול בהיקפו ומגוון בשטחיפעולתו. כמו ארגון משולב כזה של כל החילות. לאמיתו של דבר, אין להשוות צבא לקונצרן מסחרי. הדצנטרליזציה של החילות היא כה רבה, שלמעשה אחריותו של הגורם המרכזי כמעט מצטמצמת לניהול הרביעית העירוניים המרכזיים ולעתוד כללי, ודאי שריכוז תחומי האחריות של חילות רבים בידי יחיד אחד מביא אח"כ גם ריכוז העומס; אך ריכוז זה הוקל בהרבה עלידי המיכון המשוכלל, ואף אין הוא חייב להיות דוקא ריכוז של כל שטחי הפעולה השונים בהם עוסקים החילות (ועל כך — עוד ידובר להלן).

ריכוז פעולות ההספקה והשירותים בדרג השדה בלבד, הריהו מבחינת "מס" הכרחי שה"שמרנות היתה חייבת להרים למציאות, אולם מבחינה עניינית, אם נסיק את מלוא המסקנות מכל אשר נאמר לעיל, תחייבה מסקנות אלו שינוי יסודי בכל הארגון האפסנאי והוא: הטלת כל תפקידי ההספקה, האחזקה והשירות על גורם אחד, עלידי מהפכה זו וישגו שנים אלה: בשדה — התאמת הארגון האפסנאי לצרכי הגייסות; בעורף — ריכוז וחשבון מיי רבי, הארגון הרצוי חייב להבטיח ריכוז כל תפקידי השברה, ניוק ושירות ב"חיל"תחזוקה" אחד, ויצוין: אחת הדאגות החמורות של האפסנאות בימינו נובעת מסכנת ההפצצות — אטומיות, ואף "רגילות", עליכן, נודעת לפיזור המלאי, והאמצעים האפסנאיים האחרים, השיבות רבה, ריכוז ההספקה בשליטת גורם מבצע אחד — יש בו כדי להבטיח פיזור מאוזן של כל הפריטים והשירותים.

האם פירושה של מגמה זו הוא ביטול החילות המקצועיים? בשום פנים ואופן לא!

ריכוז מסחרי זה התאפשר גם תודות להתפתחות אמצעי השליטה המסחריים. המיכון המשרדי התפתח בצעדי ענק, עם הנהגת מחשבים אלקטרוניים נעשה על ידם — במהירויות פנטסטיות — רוב עבודת החישוב המסחרי, המשרדי והפנקסי, כיום אין עוד נבחרים מחיקף, מכמות הפריטים, ממספר הפעילויות או מפיוזר ה"סניפים". כל הרחבה עלולה להתבטא רק בעוד מספר דקות של עבודת המחשב. מיכון זה מאפשר לא רק ידיעה מלאה של השבוע הרוחיותהפסד בכל פריט בכל עת והחזקת מלאי מזערי בלבד — ועלידי כך חסכון בהשקיעת במלאי הנשאר מונח ללא תנועה — אלא גם ניהול מדויק של מערכת בתימסחר, במקום מרכזי, ובהוצאות מזעריות.

למודרניזציה זו של מסחר ישנה גם השפעה על הארגון האפסנאי, הקשור אליו בקשרים הדוקים ביותר וניזון לאי-במעט מהשוק האזרחי, רבות מן הבעיות של האפסנאות קיימות גם במסחר; ופתרון שם מתאים לעתים גם לתרון הרצוי של הבעיות הזרות בצבא.

כל אשר נאמר לעיל מספר על המעבר אל השיטה החדשה של ההספקה בשדה ומנתח את הסיבות שהביאו להנהגתה, אכן, גם אלה שהשתכנעו בחיוב שבשינוי השיטה טוענים כי אין לעשות היקף ממנו לגבי הארגון האפסנאי בדרג העורפי, כלומר, שגם בעתיד חייב הי מערך האפסנאי העורפי להיות כפוף מבחינה פיקודית למפקדותיהם של החילות המקצועיים.

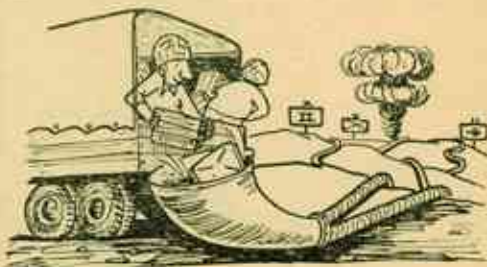
1) כבר בסוף מלחמת העולם השני היה קצין ההספקה הראשי שבמטה הכללי של צבא ארצות הברית משיג מספר מדיניות דומה עד כדי לזום אתמול על מצבת הפריטים העיקריים בכלל במסגרת ההספקה של הצבא הייל בוצע תוך שילוב מיכון משרדי וסלפריני טרים.

יבואו ויטענו: נכלול גם כל נושאי מחקר ו-פיתוח בחיל אחד ("חיל-התחזוקה") ואזי תהיה האינטגרציה שלמה. אך לפתרון מרחיק-לכת כזה יהיו יתרונות מועטים — ומגבלות רבות. העיקר מן הפירושה התמחות בשטחים ברורים ומוגדרים. אף תורת-ההנדסה מבחינה בין שטחים שונים, כימיה, מכניקה, הנדסת-בנין ואלקטרוניקה. אפשר אולי לחשוב על חלוקה חדשה של שטחי-התפקידים השונים בין החילות, אולם בעיקרו-של-דבר, קיום חילות שונים, כנאמר מעלה, חיוני ותורם להעלאת האיכות של הישגות. שום ריכוז מחקר ופיתוח בדרג הי-מטה-הכללי, או חלוקה פנימית בתוך החיל בין מחקר ופיתוח מזה לביצוע מזה, לא יתנו את האיזון, אותו תתן החלוקה המוצעת. ברבה רבה תצמוח ממבנה זה גם לתכנון לשווא-רחוק — אשר לרוב, מתוך סדר-הקדימויות הדחוק הנו "הבן החורג" בכל חיל.

בסיכומו של דבר: — ריכוז כל תפקידי ההספקה, האחזקה ומתן-השירותים בידי גורם אחד, שהידע המקצועי העיקרי שלו הוא ניהול (management) וקיום חילות מקצועיים-טכניים נפרדים, שתפקידם העיקרי מחקר, פיתוח, קביעת איכות והדרכה — הריהו מבחינת חלוקת תפקידים ומבנה הפתרון האידיאלי לתקופה הרובה.

יש מתנגדים למסקנות אלו, והם מנמקים את התנגדותם בנימוקים רבים, מה מאונסם של נימוקי-"נגד" אלה ושל נימוקי-"נגד-נגד"?

המרחי להבחין בין תפקידי התכנון המובהקים — שהם פיתוח, מחקר והדרכה — לבין תפקידי ביצוע מובהקים — הרכשה, הספקה ו-מתן שירותים. ההבחנה, בעיקרה, היא בין הכנת הכלים האפסנאיים וקביעת הטיב הנדרש לבין מתן השירות עצמו. כלומר, שיתכן כי יהיו חילות מטפר שיעודם פיתוח פריטים וקביעת הטיב, עריכת מפרטים, ביצוע ניסויים והדרכה — ולעומתם יהיה חיל אחד, אשר כל יעדו — תחזוקה. נכון אמנם שעקב כך יתהוו שבר בשרשרת האחראיות: גורם אחד יתכנן ויפתח — והשני ירכוש וינפק; אחד יכין כ"א — והשני יקבלו. אכן, יהיה שבר זה מסוכן

פחות מאשר שבר בתוך צינור-ההספקה עצמו, בין דרגי-השדה ובין הדרגה-העירפי! ובמידה מסוימת קיים אף חיוב בשבר זה, שכן המחקר והפיתוח חייבים להעמיק, ובמידה לא-קטנה אף להיות בלתי-תלויים בגורם המשביר — זה התובע בראש-שורה את הכמות ולוח-זמנים מסוים (ולעתים — על חשבון האיכות), ודאי

הויכוח עם המתנגדים

נגד

◆ פיצול האחראיות בין גורם האחראי למחקר ופיתוח לבין גורם האחראי להספקה, עלול להביא לדרושות בלתי-מציאותיות על-ידי הראשון — ועל-ידי כך לשבש את מערכת-ההספקה.

נגד "נגד"

◆ כבר נאמר למעלה ששרשרת רצופה של אחריות זו אינה המרחית, חשובה יותר הרציפות ההספקתית לאורך כל הדרגים, מפני שאחריות זו מהווה "צינור אחד" שאסור שיהיה בו "שבר"!

◆ כיום ממילא תולכת ונשברת הרציפות; אם כך, הרי שמוטב כי תישבר בנקודה הרגישה פחות, הנמצאת בין שני שטחי-פעילות (מתקר-ופיתוח מזה — והשברה מזה) ולא בתוך שטח אחד — הספקה.

◆ בשוק האזרחי, לרוב, הגורם המוכר אינו גם הגורם המפתח; ובכל זאת ישנה עליה

מתמדת בטיב, ואילו בצבא עומדות על משמר הטיב גם מפקדות העוצבות והחיל עצמו.

◆ אין ספק שיתכן כי דרישות החילות ביחס לטיב עלילות להיות מופרות, אך בסופו של דבר קיים (במקרה של חילוקי-דעות) מעל לשני גורמים דרג מחליט. במצב שלום, אין ערך מכריע להשתתות ההחלטה עקב חילוקי-דעות, במלחמה, דרישות הטיב תהיינה ממילא חייבות להסתגל למציאות.

◆ ויסות מתמיד של קצינים בין "חיליתחזוקה", העוצבות והחילות המקצועיים יתרום ודאי להגברת ההבנה ההדדית, הבנת צרכי הגייסות על-ידי החילות המקצועיים ורמה מקצועית נאותה ב"חיליתחזוקה".

2 2 ד

◆ האיחוד יגרום לריכוז מופרז בידי גורם אחד, גורם אחד יצטרך לעסוק במאות אלפי פריטים ובשירותים מגוונים ביותר, לא תוכל להיות תשומת-הלב המספקת לחשוב ולדחוף.

נגד "נגד"

◆ המיכון מסוגל כיום לפתור חלק גדול מבעיות הכנוף, רישום ומתן החלטות, אף המורכבות ביותר, הוא פותר בקלות אף בעיות ניהול משקו ענק, כולל הכנוף, הרכשה, בקורת על המלאי, ויסות המלאי, הנחלת פנקסים, פיקוח על צריכה וכל עבודת-הנייר הכרוכה בכך. הרי כיום הבעיה היא לרוב הפוכה: המוסד או הארגון הרוצים להשתמש במיכון, קטנים מדי ואינם מספקים למחשבים האלקטרוניים עומטי-עבודה מספיק.

◆ משהמדובר הוא בצבאות בינוניים וקטנים, תיצור המודרניזציה והכנסת מיכון משוכלל במבנה הקיים בעיות ניכרות, תתעורר בעית התאמה הדדית בנוהלים ושיטות-עבודה של כל החילות — ואח"כ בעית "הרצות קצרות" של המיכון בשביל כל חיל, המיכון יהיה כדאי רק לאחר שתהיה אינטגרציה של כל הפריטים בידי גורם אחד אשר יעבוד לפי נוהל אחיד ומשוכלל.

2 2 ד

◆ תאבד הגאווה החילוית, הקשרים ההדוקים בין אנשי החיל ייעלמו וכל קצין או חייל העוסק באפסנאות, יהפוך ל"בורג" אלמוני במכונת השירותים.

נגד "נגד"

◆ אין לכך סיבה, החוגר והקצין ישארו, מבחינת השייך החילי, קשורים לחילם, גם בהספקה אין שטטוש מוחלט בין סוגי ההספקה השונים: — החסנת מזון וניפוקו מחייבים ידיעה אחרת מזו של החסנת דלק וניפוקו, השיבוץ יתנהל בעתיד, ברוב מכריע של המקרים, לפי "שדות" מקצועיים, כשכל חיל אחראי להכשרת כוח אדם לתקנים בשדות להם הוא אחראי, קצין-אלקטרוניקה עלול לעבור מתפקיד קצין-מטה מקצועי בעוצבה לתפקיד מפקד מתקן-הספקה, לצידוד-אלקטרוני של "חיל-התחזוקה" — ומשם לחזור לחיל המקצועי, ל"חיל-אלקטרוניקה", כל אותו הזמן ישאר הוא קצין "חיל-אלקטרוניקה".

2 2 ד

◆ לא זו בלבד שיתוסף עוד חיל שיעמוד בקשר עם התעשייה, אלא בפריט אחד יטפלו או בתעשייה שני גורמים: אחד — בשטח הפיתוח ופיקוח על הטיב; והשני — בהרכשה.

נגד "נגד"

◆ אין ספק ששינוי ארגון החילות הנו אחד השינויים הנדרשים בכל אותו החלק של מערכת-הבטחון שבכל מדינה, העוסק במשק, שינוי זה מחייב בדיקה-מחדש של כל המערכת, כולל זו שבשליטת המיניסטרוניום האזרחיים, במטה כללי ובחילות.

ארגון-מחדש של החילות בלבד אינו מספיק. הייב להיות תיאום רב בין החילות המקצועיים וחיל-תחזוקה ובין החילות המקצועיים עצמם. זאת על-ידי תיאום אנכי ובאמצעות גורם-מתאם גבוה: משרד ממשלתי או המטה הכללי. בארצות בהן קיים מגע ישיר בין החילות והתעשייה, הכרחי לקבוע מסכת סדרים, נוהלים ושיטות לתיאום בין החילות לחיל-התחזוקה.

◆ מכל הנימוקים "נגד" — זהו החזק ביותר. אך התקלות שעלולות להיגרם ממצב זה אינן יכולות להשפיע השפעה מידית על שדה-הקרב. אף לגבי חסרון זה, בדרך התבונה הטובה ניתן לבטל את הסכנות הצפויות — על-ידי שיתוף הפעולה וסמכות-התיאום שתוטל על דרג גבוה.

ג ג ד

◆ אפילו נכונות כל ההנחות האמורות — למה לעשות רבולוציה? ממילא ישונו הדברים בהדרגה, בדרך אבולוציה. מתוך הכרח המציאות.

נגד "נגד"

◆ הבעיה אינה "אבולוציה או רבולוציה". בעיות מסוג זה או שהנך פותר אותן פתרון שלם וחד-משמעי — או שהנך נכנס למצב של אי-שוויון-משקל לתקופה שאת משכה אין לחזות מראש. האבולוציה המוצעת מסוכנת ביותר. כיום יש לכל צבא ארגון אפסנאי יציב; לעתים אפילו לא כליכך טוב, אך בדוק ומנוסה. מעבר הדרגתי — פירושו ערעור תמיד של הארגון. כאשר הישג אבד והקיים אינו המטרה הסופית. מעבר הדרגתי זה מערער את בטחון הגייסות בסיוע האפסנאי — וזאת דוקא בימינו אלה, שהמעבר בין שלום למלחמה יכול להימדד בשעות בלבד. מעבר הדרגתי כזה אף עלול להכניס את החילות לתקופה ארוכה של האיבקות על ה"אימפריה" שהולכת ונשמטת מידיהם; מלחמה מרה מתישה ויקרה. מלחמה הפוגעת קשות במורל. על-כן דרוש שינוי חדי-פעמי ומהפכני. חד וחלק.

היות והנסיכון הוכיח שבצבאות העולם מנצח לכסוף החגיון
הקר והאינטרס העל-חילי — נראה שאנו עומדים על סף
המהפכה האמורה.

מושגים

— אחד הגורמים החיוניים — ומקורות-האכזבה המרים — בפיתוחם של כלי-נשק הוא המושג של Lead Time, דהיינו משך-הזמן שבין שלב הרעיון, ושולחן-השרטוט — ועד להפקת הכלי, בצורתו המוגמרת. במצב הנכון לשימוש בשדה-הקרב, בכדי להתגבר באיפן מציאותי על מרחב-זמן זה, שהנו גורלי לעתים, נדרש מאמץ ונשולש: — ע"י שלוחותיו המכניות של הצבא — ע"י הגייסות העתידים להשתמש בנשק זה בקרב, והתורמים בשעת ניסיון להבהרת מידת-התאמתו — וע"י התעשייה המייצרת.

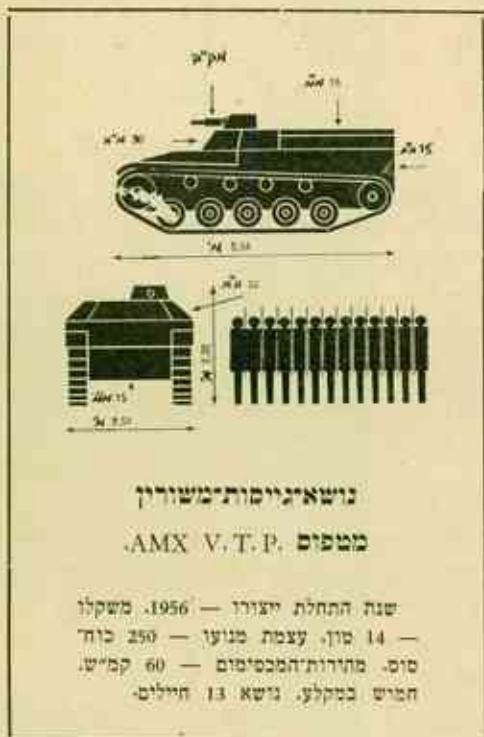
מהרהורי-עורך בבטאון-השריון האמריקאי.

הרגלי-המשורין - האם תמיד "נלוה", או גם צועד-בראש

בדרך-כלל, מגמת כל הבורורים בענין חיל-הרגלים-המשורין היא להבליט את תפקידו של חיל-הרגלים זה כנלוה אל הטנקים, או כנע בעקבותיהם — עלי-מנת שיוכנס לקרב "ברגלי". וילחם מתוך מגע-מתודק עם האויב, כלי-אימת שוויה צורך בכך. אך שמא יתכן להציג את השאלה: — "האם, במצבים ידועים אין חיל-הרגלים-המשורין ממלא את התפקיד של נע בראש, כשהוא נתחך עלי-ידי הטנקים? כמובן שהתשובה היא כי אמנם כן הוא הדבר, כל-אימת שהקרקע או הועד הם כאלה כי-חיל-הרגלים-המשורין יוכל, עלי-ידי פעולה "ברגלי" לשאת ביתר-הצלחה את הקרב אל האויב — משתמשים בו שימוש כזה, מצבים כאלה מוזי דמנים כאשר יערות, מטעים, או קרקע "סגורה", הופכים את התותח שבטנק לחסר תועלת כמי עט — ובאותו זמן עצמו עושים את הטנק פגיע לאמצעים נגדי-טנקים המופעלים בסמיך אליו. בדומה לכך, גם בערים, או בשטחים בנויים בכלל, מוגבלים שדות-האש של הטנקים, והללו נעשים גם כאן פגיעים לכלי-נשק נגדי-טנקים קצרי-טווח, בכל מקרה בו נחלים, שדות מוקשים או מכשולים דומים שוללים מן הטני-קים את נידותם, מופעל חיל-הרגלים-המשורין בתפקיד של נע-בראש — עד אשר ניתן לפי רוך את המכשול או לצלחו, והניידות מוחזרת לטנקים, ככל משימות אלו, שהן משימת מובהקות של חיל-הרגלים-המשורין, מופעלים הטנקים בתפקיד של תומכים ומסייעים, הם הי מספקים את סיוע-האש-הישיר — והנותנים את האבטחה הנגדי-טנקית, וכן אבטחה מסוגים

אחרים, כלפי החזית, האגפים והעורף. ניתן איפוא לראות בבהירות כיצד הופכים הן הקרקע והן טיב-אירגונה של התנגדות האויב לגורמים קובעים בשביל מפקד; נאמר, בשביל מפקדו של צוטי-חטיבת-משורין — שעה שהוא צריך להתחיל על ארגונה והרכבם של הצותים-הגדודיים-המשוריינים שלו, ועל הקצאת הי-משימות להם.

מתוך מאמר בכלי-מבטא של חיל-השריון האמריקאי לפני עשור שנים.

קטע זה שב, פינת הרגלי-המשורין מציג מרבית שאלה שהנה רחבה אולי אף מזו שבסיומו של אליה ואלוה (עמ' 53) כי השאלה כאן היא לא מהו האויב ("ברכוב" — או "ברגלי") שלפני יופעל חיל-הרגלים-המשורין, אלא מה בכלל מקומו במסכת הטקטית, טנקים — ורגלים-משוריינים? ובתרה-מסתה: — היגיע תמיד בעקבות הטנקים — כחומר, משלים, "מטהר" ומחוקק-בשטח — או שאף יכן נמיהם — כמפלס-דרך, מסלק-מכשולים, מסיר-מערומים, כובש המאחז-הראשון התשובה וזאי שחיבת להיות נמישה אך ק"י — ה מ ח ש ב ה ה ת ח מ ים ב ש ב ה ל — כ ל ו ל ים, בתמציתם, בקטע-מאמר זה.

סוגי עוצבות ותכליתם

מאת סא"ל נחמיה קין

כי אתרונלים רצתה וילאוד ואיך תחזרה אחיחוסים...
(ירמיה, יב, ה')

סוגית מבנה העוצבות כמחוזות-היבשה, איסוף ומחוזותן — לנוכח המשימות הצפויות להן במלחמה הדישה — כמרויחה את מרכיבתם של צבאות העמים. לקחי מלחמת-העולם השניה, והחזתמתחות העצומה שחלה טאו בפיתוחם של כלי המלחמה ואבורייהעזר שלהם, מחדשים ומבטלים, החישובילבקרים, את מבני העוצבות; ועוד חיד נמויה!

הכוחות, הרי אין זה מפחית במאומה את ערכם של הלקוחים שהופקו בקרב זה או אחר — כפי שעוד נראה להלן. אמנם, מי שבא ליישם לקחים אלה לזירה מזרח-תיכונית יצטרך לבחון יפה מה היא מידת היישום אשר מאפשרים תנאיה של זו.

בניידות ובמהירות — סוד. מלחמת הבזק

„מריך-מריך! מהירות!
יצלת למלחמה — מי שיעלה לתנועה“
(נפוליון בוגאפארסה)

„עקרון התמרון“ — שאינו אלא „אותו יתן רון הנעוץ בקלות הנעתם והפעלתם של הכוחות והאמצעים במקום ובזמן הדרושים — באמצעות ניידותם הרבה של הכוחות, וארגונם הגמיש — הן בשביל להגיב על איום מצד האויב והן בשביל לרכוש את הכוחות לשעת הקרב“⁽¹⁾ — הוא שהנהיל לגרמנים את נצחונותיהם המסחר

אכן, כל ה„ראיות“ שתובאנה במאמר זה — מנסיונם של צבאות זרים באו, ולא עוד — אלא שמהגדולים שבהם, שנלחמו במלחמת העולם השניה; ולאחריה — במלחמת קוריאה. לכאורה בצדק ישאל אולי השואל: „מה לצה"ל ויריביו האפשריים בורה זאת — ולאופי המסיבות וחסידהכוחות בהם רכשו אותם צב" אות גדולים את נסיונם והפיקו את לקחיהם?“ לשואל כזה — שתי תשובות בפינו.

התשובה האחת: — שגם אותם צבאות גדולים נאלצו, לאזאתה, להילחם בזירות הדר מות לשלנו, ואף במימדי-כוחות שלא בהרבה היו שונים מאלה אשר ישראל עלולה להידרש להעמיד מקרבה במקרה של מלחמה עם שכניה, שכן, במלחמת המדבר-המערבי, למשל, בשלהי מאי 1942, עקף רומל את המערך הבריטי בקו גאואלה-ביר-הכים „בכוח גרמני קטן, שהי גיע עד כדי שתי בריגדות-שריון וארבע בריגדות של חיל-רגלים ממוכן, והזמה חלקים חלקים את כל הארטיה השמינית של ריטציה, לאחר ששיתק את רובה באמצעות איום הזיתי מצד האיטלקים — שהיו מרובים במספר, אך נטולים כל ערך אחר“⁽²⁾.

התשובה השניה: — שגם אם במרבית המקרים לא ניתן לתבסס על השואה בין

(1) מדברי גנרל וורמאן-טמות, מן ראשי-המטה במפקדת הכוחות הבריטיים במזרח-התיכון בינואר 1942 — עיין „אסטרטגיה של גישה עקיפת לילול חודש, הרי צאת „מערכות“, עמ' 380.
(2) „עקרון“, חובי מס' 6 עמ' 17. (מתוך המאמר „לחמדת עקרונית-המלחמה“ של קויל, לויט, אמיל ולגא סרופסיר בבית-הסלמלחמה הבלגי).

נים 1941-42, קרבות נידים מן הגדולים של מלחמת העולם השנייה. זאת — הן בשל קווי האופי של הוירטה הדומים עד מאוד לאופיו של מדבר סיני, למשל, ואף לזה של מרבית הנגב הישראלי — והן בשל יחסי הכוחות של הוירטה בים שלקחו חלק באחדים מן הקרבות המכריעים שנתחוללו באותה זירה.⁽¹⁾ בוירטה זו נתגבשו „כללי לוחמת המדבר“ של רומל⁽²⁾. „שיתרו בג“ דר תקנים לעתיד לבוא. שעה שתלוטנה העוצר בות בעלות המינוע המלא“ (fully motorized). מתוך כללים אלה ראויים לציון — לענר

110 — שלושה אלה: —

- ◆ עמודי השרדה של כוח צבאי ממונע — הן יחידות הטנקים. כל השאר. אינו אלא בגדר תוספת ועזר. תפקידן — להנחות את המהלומה האחרונה. בעוד ש„שתיקת“ הטנקים של הוירטה הוא מתפקידן של יחידות אשר יעודן הוא השמדת טנקים. כונתו של רומל היא לנשק הנייט של

(1) ראה הערה כעמוד 26 — שם, עמ' 356.
 (2) ראה „אגרות רומל“, „The Rommel Papers“ עמ' 198.
 (3) לענין יחסי הכוחות בוירטה צפון אפריקה — ראה הערה (2) — לפירוט: שם, עמ' 195 כשהמדובר הוא בקרב באנאלה.
 (4) שם, עמ' 197. ולתרוטום העברי של „הכלי לים“ — עיין „צקלונ“, חוב' 6, עמ' 3.

רדים בפרוץ מלחמת העולם השנייה אכן. תמי רודן זה לא הושג אלא על ידי נקיטה בדרכי לחימה חדשות. שמצבואי בעלות הברית לא השכילו להקנותן לצבאותיהם בפרק הזמן שח" לפ בון שתי מלחמת העולם. בשנות השלושים של המאה היה הצבא הגרמני היחיד בון צב" את אירופה שהחשיב את הניידות, את המהי" רות ואת הגמישות — ובנה עליהם „כוחות יבשה חדשים. מהסוג הממוכן, שהנם בעלי הש" פעה מכרעת כשהם מופעלים למהלומות ארוך כוחיטוח נגד יעדים אסטרטגיים“⁽¹⁾. נתגלה שחילי הרגלים של צבאות אירופה היה מיושן, כבד"תנועה ואטי. חזירות עמוקות לעורפו מר טטותו חישמהר. ואתן עתודות נידות מועטות שהיו בנמצא. הושמדו בקרבות חסרי תקוה. בהגיבן על חילי הרגלים הנסוגי⁽²⁾ דיכויות גר" מניות משורינות וממוכנות מועטות יחסית (6-10). בסיוען של מספר דיכויות רגלים. הצ" ליהו תוך חודשים ספורים — להשתלט על פולין. על מרביתה של אירופה המערבית (וצר" פת בכלל זה) וכן על הבלקנים — ואף להביס את חילות המשלוח של בנות הברית (בנורבגיה. בצרפת. ביון).

אך יותר מכל הוירות האחרות מעניינת אר" תנו זירת צפון אפריקה, אשר בה התחוללו בש"

שלב במלחמת הנזק: קפיץ השריון נדרדן לוינוק

הרגלים הממוכנים — וביחוד לתוחים בני 88 המ"מ הדרת כליתיים. שכוחותיו הפעילים בצורה המושכלת ביותר בקרב בות ניידים, על-אף היותם תוחים-נגד ררים:

◆ חיל-הרגלים משמש רק לתפיסתן והחזקתן של עמדות שנועדו לזנוח את האויב מלנקוט מהלך מסוים — אף להפך, להביא לידי עריכת התקפה עליון. משסיים חיל-הרגלים משימת זו, יש להגיעו — במהירות — לנקודות אחרות, שחשיבות טקטית רבה להן: על-כן חייב חיל-הרגל לים להיות נייד, ומצויד בציוד המקנה לו את היכולת לחפוט במהירות בעמדות אלו ולהחזיק בהן:

◆ אורכה-נשימה של כוח ממונע תלוי בדלק ובתחמושת — החיוניים לפעולתו בקרב, יש על-כן לאבטח את קווי-האספקה שלן — שהנם פגיעים מטבעם — ככל האמצעים האפשריים, ובה בשעה — להלום בקווי-האספקה של האויב ולנתקם, כדי לקצר או להחניק את הנשימה שלו.

מכל האמור עד כאן, עשוי להסתבר שבצדק רם לא נוצרו כוחות ממונעים אלא כדי ליישם את תורתה של „הגישה העקיפה“; שכן כל ההצלחות שמנינו עד כה הושגו על-ידי נקיטה בשיטת „הטקטיקה העקיפה“ — אף אם תרצו ב„אסטרטגיה (או האמנות-האופרטיבית) של הגישה העקיפה“, אולם, נבוא לכלל-טעות אם נניח שסוד-הצלחתם של כוחות ממונעים הוא בתמרונם לפי „הגישה העקיפה“ דוקא. שהרי פני הורה, טיב הקרקע והיערכותו של היריב עלולים להכתיב „גישה ישירה“ — ואזי לא יועילו לה, למפקדם של כוחות ממונעים, כל „התחכמויות“ שהן; עליו יהיה להבקיע את מערכו של היריב — בטרם יוכל לדהור לעומק שטחיו, אלא שגם במקרה כזה לא נגרע מחשיבותם של כוחות-ממונעים אף כמלוא הניחוח — והמדובר הוא בשלב פיתוח ההישג וניצולו, בהפך הוא: גם כאן חשובה מכל המחירות, באשר אין להתיר לאויב, שמערכו עורער וקועקע, שהות כלשהי להתארגן מחדש. יש לנצל את ההבקעה, לפרוץ דרך הפרצות שנתהו ולידהור לעומק, משימה נכבדה זו —

של הכוחות המשוריינים והממונעים הנה, יתר-על-כן, ישנו כאן מקום גם להרחבה מסוימת של מושג „כוחות-ממונעים“, תכופות מבוצעת הבקעה בנקודה „רכה“ ביותר שבמערכת היריב, נקודה „רכה“ כזאת תימצא, על-פי-רוב, לא על ציר-התנועה העיקרי, אלא דוקא על נתיב צדדי, בלתי-סלול, בהיעדר כוחות ממונעים-ממש בעצמה מספקת, ניתן בכ"ז להעביר דרך פירצה כזאת, בעקבות השריון הפורץ, כוחות מוסעים, רגלים המופיעים רק באורח זמני בתפקיד כזה, כמוכן שתנאי לאפשרות יות כאלו הוא כי כוחות „מוסעים“ כאלה יוסעו על-גבי רכב אשר לו כושר-מעבר גם על-פני נתיבים קשים — שכן אחרת תיבלם תנופת ההדירה, עד אשר יצליחו יחידות-ההנדסה להכריש את המעבר בנתיב לרכב „רך“.

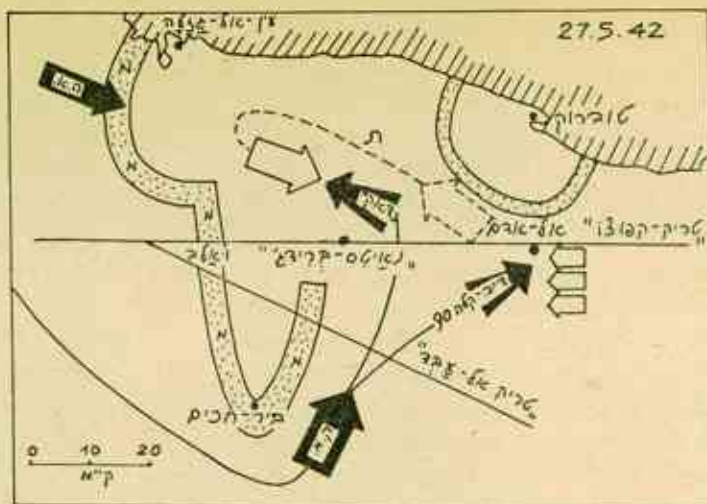
מאליו יובן, שכוחות ממונעים — ואף כר חות-רגלים „רגילים“ המוסעים על רכב בעל הנעה-קדמית (4×4, או 6×6) — צפויים להצליח ניכרת בשטחים מישוריים שאינם מדבר, אלא שבכדי שיוכלו לפרוץ בהם, מן-ההכרח שיוכלו להבקיע היעדים שבעומק.

הניידות -

כוחה עמה גם בקרב-הגנה

הנחת לבוא אלך —
ואת עצמם יכו —
(ג'ים מוס, מתארגן נודע)

הופעתם של גייסות-ממונעים בזירות-הקרב של מלחמת-העולם השניה חוללה שינויי-ערכים בנפישת ההגנה בתחילה כזו של צבאות בעלות-הברית, ולאחר מכן — כשהפך גלגל-המאורעות וסבב לרעתם — גם אצל הגרמנים. תפיסה חדשה זו פיתחה את שיטת „התיבות“, אחד הגלגולים הבולטים לאיתו מושג המכונה בפיו „מתחמים מבוצרים“ — אשר הוחזקו בכוחות-רגלים ונשענו על מכשולים טבעיים ומלאכותיים המשוריינים במערכים נגד-טנקיים, חשיבותם של מתחמים-כאלה היתה רבה כאשר הם נערכו בעומק, ואף הסתייעו הדדית, בעיקר באש-עקיפה, גם לכשפרץ את קווי-המתחמים הראשון, עדיין חייב היה התוקף להתגבר על המתחמים שבקו השני, או אף שלישי, בטרם יוכל לפרוץ עד אל המטרה שהוצבה לו, אלא שעדי-מהרה התברר למגן כי

מקרא:
ה.א. — התקפת אספיה.
ת. — תנועת אשר הגרמנים
נחבזו להביא את גייסות
השריון הבריטים לבעות.
מ.ב. — קבוצת מתקפה של
גייסות נידים גרמנים.
מ. — מוקשים, שדות מוקשים.
ד.א.ק. — "הקולוסוס האפ"
דקאי" הגרמני.

מפת גזעלה ותכנית פריצה

סיוט הצליחו הגרמנים לקיים התנגדות לכוחות
עדיפים בהרבה באמצעות "קבוצות קרב". שי-
הרכבן היה לרוב, גדוד טנקים (בעל עצמה
מדולדלת), גדוד רגלים ממוכן וארטילריה
ממונעת. וכן — בחזית המערב, אשר גם שם
גילו קבוצות קרב דומות כושרי-השהיה וכשרי-
הגנה מפתיעים... תכופות היו הן מורכבות רק
מפלוגת טנקים, פלוגת חייל רגלים ממוכן וסולי-
לת ארטילריה ממונעת. מימדיהן הזעירים של
קבוצות אלו הוכתבו לא רק על-ידי מיעוט
הכוחות שהיו בנמצא להגנת החזית הנרחבת,
אלא גם על-ידי הסיכוי הרב יותר שהיה להן
להימנע מפגיעות כוחות האויב של בעלות-
הברית, וכן על-ידי יכולתן הגדולה יותר לחדור
אליבין השדרות של בעלות-הברית ולהנחית
מבצעים נגד ברגע המתאים ביותר.⁽¹⁾

כן כדאי לציין כאן את החשיבות אשר נהי-
גים ליחס רוב הצבאות, על יסוד נסיונם במלח-
מה, לצותי קרב ממונעים להגנה מפני כוחות
מוטסים ופעולות גריליה. כאן לא תועיל ההי-
ערכות להגנה, שכן לא תוכל "לשבת" על כל
התואים והתקודות החיוניים, העלולים לשמש
מטרה לכוחות "מן המימד השלישי" או לכוחות

אין די בכך שהוא נלחם על מתחמו — וכי עליו
לנצל את המרחב שבין המתחמים כדי להלום
באגפי הכוח התוקף, בעוד הלו עסוק ב"בליעת"
המתחמים. וכאן התפתחה השיטה המכונה בשם
"הגנה גמושית", שביסודה מונח התמרון, ושאינה
אלא שילוב בין ההגנה הסטטית לבין התקפת-
הנגד, לפי שיטה זו — אשר יש מי שיכנה
אותה "סוג מחדש של מערך-הגיוון" — היו
כוחות הצבא נערכים בהגנה כשהיסוד ההגנתי
היציב שבהם מחויק במוחחמים — לרוחב ולערי-
מק — וכאשר כל מתחם מכיל מסכת-כוחות של
ארטילריה וחייל רגלים שהוקצתה לו, ואילו שאר
רית הארטילריה, חייל רגלים והשריון חופשיים
לנוע בתוך מסגרת זו, אי להתרכז בכל נקודה
שנשקף לה איום-האויב — או אף להלום באגפו
ובערפוש של האויב-התוקף עצמו. היסוד המשוריין
והנייד פועל אזי כשחונך זה משמש לו כמעין
ציר-סובוב⁽²⁾. בשיטה-הגנה דומה לזו נקט גנרל
איקינג'ק במערך אל-עלמין — כאשר לאחר
התמיטטות מערך-גאואלה ונפילת טוברוק, נטל
לידו את הפיקוד הישיר על שריוני הארמיה
השמינית הבריטית, כדי לבלום את התקדמותו
של רומל לתוך מצרים. אלא שקודם-לכן, דילל
את עוצבותיו, אשר היו גוררות עמן חייל רגלים
בלתי-ממוכן שהיה רב-בהרבה, ופגיעי-בהרבה,
מן הנדרש ללוחמה ניידת זאת.⁽³⁾

(1) ראה הערה בעמוד 26, שם, עמ' 379.
(2) ראה הערה בעמוד 26, שם, עמ' 381.
(3) לדיל הארט, "מבנה עוצמת בימינו" — מה יהיו
מניו, "צקלון", חוב' 46, עמודים 25—26.

בלתי־סדירים, כמעט ואין לה, במצבים אלה. סוכיים להצליח אלא על־ידי שתנוע לקראת כוחות מסוגים אלה במהירות, בטרם הצליחו להיאחו, או גם אם כבר ביצעו פשיטתם בהצ' לחז — לנתק את דרכי נסיגתם, ולהשמדם, לפני שעלה בדם „להתאדות“.

האנד הכלח על הלוחם הרגלי?

אין חוסן לצבא
בלעזו חוסן אנשי־הרגלים
(מה„הברכות“ שב„צקלון“)

אכן, עם כל אשר נאמר כאן — אל לנו „להסתנור“ מ„ברק המינוע“ האופף את הצבא אות בעולם, שהגדולים שבהם מונעים על־ידי האיום שבלוחמת־הגרעינית, גם בקרב צבאות אלה עדיין ניכר מקומו החיוני של הלוחם הרגלי, שכן, עם כל המגמות „ניוד“ של הרגלי הרינו עדיין סוג־הלוחם היחיד שאינו מכיר מג' בלות־תנועה — לא של פני־קרקע ולא של עונת־שנה — לגבי יכולתו להגיע לקרב־מגע בלתי־מצעי עם אויבו, ואם בצבאות גדולים כך — בצבאות קטנים, כצבאנו, על אחת כמה וכמה.

יש זירות אשר בהן דרכו של הרגלי היא הדרך היחידה המוליכה אל האויב, וגם כאשר נע החייל־הרגלי ברכב, עדיין נאלץ הוא לרדת תכופות מעל רכבו ולהסתער רגלית על עמדות יריבו, או להחזיק „בשניו“ בקרקע חיונית, ודי אם תצוין כאן, לצורך הדגמה, מלחמת קוריאה, שכן, שלבים מכריעים במלחמה זו היו קרבות על טהרת הרגלים; וכשר־העמידה של הלוחם־הרגלי הבודד הכריע, לא מעט, את גורל המלחמה כולה.

חשיבותו של חייל־הרגלים עולה לאין־ערוך כאשר עם עני נאלץ להילחם בכוחות־יריב עדיי פים, וכל כושרו טמון אז ביכולתו להפגיע את יריבו, הכונה כאן במיוחד ללוחמת הלילה, שבחטותה יש בידי חייל־הרגלים — ואילו של

(1) דברים אלה נסוגים במיוחד לגבי שלב התערך בותם של הכוחות הסנייים במלחמת קוריאה ונסיגת כוחות ארץ מצפון־קוריאה, חייל־הרגלים הוא שבלם את המוני הסנים ואיפשר בכך את התארגנותם של כוחות ארץ להתקפה, ליתל פרום — עיין „קרבות בקוריאה“, הוצאת „מערכות“, עמודים 321—320.
(2) חייל־הרגלים במערכה חוישה, „צקלון“, חוב' 49, עמ' 9 (הדגשת המערכת).

חייל־הרגלים יוחזר מכל חיל אחר — לחולל נפ' לאות.

אמנם, כל האמור כאן אינו נוטל מחשיבותה של הניידות, שכן כדי שיתאמת הכתוב כאן לגבי כוחות־רגלים, צריכה להימצא היכולת להניע את הרגלי — ואת ציודו — בפרק־הזמן הקצר ביותר אל המקום בו הוא דרוש ביותר, אך כל זה — בתנאי שחייל־הרגלים אינו הופך לנייד על חשבון עצמת־הקרב של היחידות הי לחמות שבו, גנרל ריצ'ארד גייל, אחת הדמויות הבולטות שבכוחות־המוזיינים של בריטניה ב תקופה האחרונה, אומר: „תחבורה היא דבר חיוני, אולם שפעת נהגים היושבים בחנית־ הרכב, בעוד שלחומה מרה מתנהלת בחזית, כמוה כבובז כוח־ארם, רכב נושא־כרנים, מר־ גמות וכד' — כל אלה הם דברים מצויינים, אך אם חסרים באותו זמן אנשים בפלוגות הרובאיות, ייראו כל אלה כדברים שלא־במקומם, מן ההכר רח, איפוא, להישמר מן הנטיה לפלוגות־סיוע ולפלוגות־מפקדה — מן תדחיקנה הללו יתר על המידה את רגלה של הפלוגה הרובאית, שהיא חוט־השדרה של הגדוד, ואשר למען עוזר לה קיימים בעצם כל אלה“.

וכל המוסיף לענין זה — נמצא נורע.

פני העוצבות בצבאות

חדשים — לאן?

„טוב אשר תאחו בזה
וגם מזה אל תנח את ידך“
(קהלת ג, יח)

נתברכה ישראל שעל אף היותה ארץ קטנה ושואפת־שלוה אין היא חסרה לא אויבים ולא זירות־קרב אפ־ שריות, כאלה כן אלה — רבים הם ומגוונים; תמצא בהם מכל הכא ליד, — עוצבות משודרות וממוכנות ועוצ' בות חייל־רגלים „מתהוות“; זירות־קרב מדבריות, הרריות ומישוריות; ימים רחבי־ימים ש„צואר־יבקבוק“ להם; שמים כחולים לרוב, ואף מכשולים טבעיים לצליחה לא תחסר, וכחוי־ תינו? — כמותם! אף הם חייבים להיות רבי־גוניים — כרבי־גוניותם של אויבינו ושל זירות־הקרב בהן עשויים הם להתמודד.

על רקע נסיונם של צבאות־העולם ותוצאה

משיקוליהם לגבי הצרכים במלחמה אפשרות — בין אם אטומית גדולה, ובין אם מקומית מוגבלת ומקובלת — מסתמנות עתה ברובם הצעות שיש בהן (ביסודן) אם גם לא במנחיהן, לאימצט מן המשותף, דבר המעיד כנראה על מגמת ההתפתחות אובייקטיבית בהתאם לתנאיה הצבאיים של תקופה זו.

אילו היה אחד מבעלי ההצעות מתבקש לבסס את גישתו — היה, כנראה, מנמקה בלשון זו בערך: — אכן, נכונה כנראה ההנחה הכפולה כי במלחמת הצטיית דרושים כוחות מוגזני הרנב ויכולת — וכי כמעט לכולם יהיה הכרח ברמה גבוהה של נידודות גמישות, כזו הנקנית באמצעות רכבי-וחלי או לפחות רכבי-גלגלים "עוברי-ככל", ובעצם, נקל לכולם לקבל הנחה כפולה זו, שהרי נחוצות לנו גם עיצובות-שריון שתוכלנה להלום באויב איתה, מהלומה ראשונה, שתקחה את שניו — ואותה, מהלומה אחרונה אשר תשבור את זרועו ותטול את עוקצו, וגם עוצבות-ניידות אחרות שתוכלנה להדור לעומק

שטחי האויב ולהכותו באגפו וכערפו — אי לקטום את חידו בהתקפת-נגד, בעודו חישיק, לכי לזע" את מערכיניו, אך בתנאים שלנו דרושות גם עוצבות-רגלים "טהורות", שכל "טהרן" אינו אלא בעצמתן של מסגרות הלוחמים שבהן, אשר לא נפגמו מהשפעת "מהפכת המנוע" העלולה, אילי, להקטין את יכולתן להילחם, אמנם, יש לנייד גם את אלו — אלא שניודן יכול לבוא להן מנחוץ — מפלוגות-תובלה לא-אורגניות, אשר רכבן יהיה מיכשר לתנועה במרבית הנתיבים, בשאלת ארגוןן של העוצבות — רבה המח' ליקת בקרב אדריכלי-צבאות, במרבית הרמות מתרוצצות הדעות בין המבנה ה"משולש", לזה ה"מרובע" או ה"מחומש", אך כולם מאוחדים בדעתם שיהיה אשר יהיה מספר היחידות המשנה שבעוצבת-היסוד, חויבת זו האחרונה להיות "עצמאית" — כלומר, בין-חילית — באופן שית' אפשר לה להסתייע בתוך עצמה, הארגון עצמי חייב להיות גמיש, על מנת לאפשר "שלופת" נופי-משנה מתוך המסגרת — והרכבת צותי קרב (וישוב — כגופים בעלי אויב בין-חילי).

אחד הנסיונות של שנות ה-50 לטיצוב דמות "עוצבת-המחר":

היזיבייה הסכנית המהירה ה"י שהוקמה בעצא-צורת ערוכה למסדר, העין החוקרת מבחין ביחידות של מנקיט קלים AMX, של גיפס נשאי מילי 10 SS, של רכב נשאי-רגלים.

קצרה היריעה מלהכיל דיון מעמיק בסוגיה זו; אולם את המאפיון והמשותף בהצעות (ובחלק — אף החלטות של הצבאות השונים), אשר דובר עליהן כאן, ניתן להעמיד על אלה: — מבנה של עוצבה מוגברת בין־חילוית — וארגון גמיש, המאפשר שינויים מהירים באיגוד הכוחות ובי ציוותם לקרב.

אשר לסוגי־הטובות המוצעים: אי המונחגים עתה (למשל — בצבא גרמניה־המערבית) הרי הם אלה: —

◆ חטיבות־שריון — המורכבות משני גדודי טנקים וגדוד אחד ממוכן. ברוב המקומות מצאו כי טוב־פעולתה של עוצבה כזו מהייב לצרף לה אורגנית גדוד ארטילרית־שדה בעל היסע־עצמי („מתניע“).

◆ חטיבות ממונעות — המורכבות משני גדודים ממונעים, המורכבים על הצא־זחלים משוריינים („חיל־רגלים־משוריינים“) וגדוד אחד של טנקים. הטנקים דרושים כאן כדי לאפשר לעוצבה להילחם בשריון, תוך אותו ציוות גמיש שכבר דובר בו לעיל. אך יכולת־לחימתה של עוצבה ממונעת נגד שריון חייבת להתבסס, בראש וראש־שונה, על נשק נ״ט — ולו גם נגד — אשר לה, כדי שאמנם תהיה לה האפשרות להילחם בתפקידי „חיל־רגלים מובי הק“ מול שריון תוקף, בעוד שגדודי הטנקים שבה נועד במיוחד להיות עתיד־דה להתקפוז־נגד בשאלת הארטילריה סבורים רוב הצבאות כי דינה של חטיבה־ממונעת כדון חטיבת־שריון — כלומר, היא חייבת לכלול אורגנית גדוד ארטילרית־שדה בעל היסע־עצמי („מתניע“).

◆ חטיבות חיל־רגלים „טהורות“ — שׁטה רן, כאמור, פירושו: — מנעד יחידות שירותים ולעומת זאת מירב יחידות לוחמות. יש צבאות הסבורים כי עוצבה כזו אינה זקוקה לארטילרית־שדה אורגנית, באשר במרבית המקרים תופעל היא בי תנאים שיאפשרו לה להסתייע בארטילריה של עוצבות גבוהות־יותר, ב„סיוע כללי“ או ב„סיוע ישיר“, ולא — ניתן יהיה תמיד לכפוף „תחת פיקוד“, לצרכי־שעה. יחידת ארטילריה של דרג־גבוהות־יותר.

אך לא כן היא המחשבה המקובלת עתה לגבי כלים נ״ט — שלגביהם דינה כדון עוצבה ממונעת; לשם הסעתן של עוצבות־הרגלים יש, לפי מגמת־מחשבה זו, לבנות פלוגות־תובלה הפועלות בשיטת ה„גלות“ (ההיסעים־לסירוגין) ואין נר טים לכפוף פלוגת תובלה כזו אורגנית לעוצבות־הרגלים ואת, כאמור, כדי למד נוע סרבולה של העוצבה על־ידי הצי רוף אליה של יחידות תחזוקה ושירותים, שאינן חיוניות ללחימתה.

והנה לרגלי מגמת־מחשבה זו, (הלובשת, כאמור, בצבאות אחרים גם קרום־וגידים של ארגון ומבנה שכבר הוכנסו בהם בפועל), מת־עוררת שם עוד סוגיה נכבדה לביורור — והיא: איזו מפקדה תפקד בדרג הגבוה־יותר על מאמי צי העוצבות — או, במלים אחרות, האם דרוי שה מפקדת־קבע שמתחתה מאוגדות־מראש עוצבות מסוגים שונים כאלה? גם בשאלה זו רבה המחלוקת בצבאות, והנה, זה מקרוב נת־בשרנו על החלטתה של בריטניה לבחור בברי־גדה־המוגברת כגוף־יסוד טקטי. מתחיל עתה להתבצע תהליך ארגון־מחדש של עוצבות הצי באשר תקיימנה מעכשיו במסגרת הברי־גדה המוגברת — לעומת הבסיס הדיביזיוני שהיה נהוג עד כה. אמנם, גם לעתיד יקיים מספר קטן של מפקדות דיביזיוניות... כמפקדות לשעת הצורך/ בשביל, צרופי משימה/ שיוקמו מדי פעם על־ידי העמדת מספרים משתנים של ברי־גדות־מוגברות תחת פיקודה של מפקדת־דיביזיונית, שעה שיהיה צורך בכך⁽¹⁾.

אכן, טרם תמה גם בריטניה עצמה המחולקת בענין זה — וישנם עוד הטוענים להחיות את הארגון־הדיביזיוני כמסגרת־קבע, ולעומת זאת הננו מתבשרים כבר מגרמניה על מגמה להניגת מעמד למפקדת־דיביזיונית אשר יהיה דומה למדי לזה שצוין בהודעה שצוטטה לעיל, ודאי, לא לנו להכריע בסוגיה של צבאות גדולים עמוסי בעיות משלהם, אין ספק שהחלטתה של בריטניה, (ובמיוחד נזעיקה של החלטה זו) נר תנת מקום למחשבה, ויתכן — אף מסמנת בשבילה אפיקים פוריים.

(1) מהודעה מיניסטר־המלחמה הבריטי בבית־הנבחרים, עין „מערכות“ חובי קסטי, עמ' 84.

משפטו של קצין החבלה

מאת סא"ל ש. גבעולי

באותו קרב הייתי הקשר של המג"ד. אני זוכר יפה את פרטיה של אותה פרשה שכה מרבים לדבר בה. רבים מתוכחים על משפטו של קצין החבלה וחורצים את דינו לשבט או לחסד. נדמה לי כי טוב אעשה אם אספר את העובדות כפי שאני ראיתי איתן בעת הקרב. אולי אתרום עליידי כך למניעת אי-אלו שמועות מהוסרות שחר על התנהגותו של קצין החבלה שכולנו מחבבים אותו.

«מבצע סיני», בשעות הלילה המאוחרות התקבצו מפקדי הפלוגות וקציני המטה סביב מפת הקרב. פנס חשמלי, מוון ממצברים, שפך את אורו על המפה. על יריעות האיהל ועל פני הנוכחים העטורים זיפי זקן בן יומים. עמדתי דומם בפינת האוהל והתבוננתי בנאספים, מסופקני אם רשאי הייתי עליפי הדין לעמוד באותו מקום. אך איש לא גירש אותי. כנראה התרגלו לראות בי אחד מחפציו האישיים של המג"ד. אומר את האמת, תהליך «בישול» הקרב עניין אותי ביותר. שאפתי תמיד לדעת את המצפה לי, ולהתכוונן אליו. אכן יהיה לי מה לספר בתום שירות המילואים. התבוננתי בני אספים והרהרתי. אינני יודע אם הם, המפקדים, חשו את השינוי שחל בהם מהתחלת המבצע. אני זוכר יפה את קבוצת הפקודות שניתנה לפני הפריצה הראשונה. איזו מתיחות שררה אז. שאלות איך-ספור נשאלו מפי הנוכחים, גם

התשובות היו עטורות סימני־שאלה והשערות. עתה היה הדבר שונה. דומה כאילו נעשו האנשים קשוחים יותר. הפגישה היתה קצרה ועניינית וכמעט שלא נשאלו שאלות. החזרות היו קצרות וברורות. אכן, היחידה תורגלה ואף פני הדברים נעשו ברורים יותר. גזו הספקות ופני המלחמה התבהרו. רשמי כמות הנשק המדהימה של האויב, ואימיה, פגו. הוברר שלפנינו עומד היריב הישן מלחמת־השחרור, על יכלתו מגבלותיו המיכרים.

עמדתי בצניעות הנאותה למעמדי בחבורה נכבדה זו והאזנתי לדברי המג"ד. החשיכה האפילה על פניו ורק קולו נשמע, אטי ומודגש :

«עם שחר אנו מתחילים להתקדם, הוטל עלינו לכבוש את הכפר במהירות מכסימלית. גודד 2 של החטיבה נע ומסתגן במשך כל הלילה. ועם שחר הוא יכבוש את העיירה הנמצאת ממערב לכפר. עד שלא נכבוש את הכפר המצחין שלפנינו — לא יוכל גודד 2 לפנות את נפגעיו ולהביא אספקה. החטיבה לקחה על עצמה סיפון זה מתוך בטחון ביכולתנו. אחרי קבוצת־הפקודות החטיבתית ניגש אלי המפקד של גודד 2 ואמר לי: — זכור, אנחנו סימכים עליכם. מסור למפקדי הפלוגות שלך שהם יצטרכו אחרי־כך להסביר למפקדי הפלוגות שלי את סיבות העיכובים. אם יהיו כאלה, מפקד גודד 2 התלוצץ. כמוכן, אבל אנחנו חייבים לקחת את הענינים בהחלטיות רבה! וכעת, שימו לב לפרטים. ננוע בדרך זו אל לב הכפר. שתי הגבעות במרכז הכפר משמשות כמוצבים מחלקתיים ואותן עלינו לכבוש. שימו לב אל הצלומי־האוויר ואל המרשמים שלפניכם. הבעיה הראשונה העומדת לפנינו היא להאחז בפאת הכפר. בנוש־ הבנינים הראשון, מובילה לשם דרך זו המגודרת משני צדיה בגדרות־צבר על גבי סוללות־עפר. דרך זו הסומה, וכנראה ממוקשת. פלוגה ב', בסיוע חבלים וקציני־החבלה עצמו, יסעו בראש ויפנו את המחסומים...»

בנקודה זו הפסקתי להאזין. נותרו ארבע שעות עד השחר והחלטתי לנצלן כראוי. דממה לי שתמונת הקרב של מחר כבר ברורה לי כל צרכה. הצעתי לי משכב ליד הג'יפ של המג"ד ובהנאה רבה השחלתי גופי לתוך שק־השינה.

בערפלי התנומה שמעתי עוד את סיום קבוצת־הפקודות ואת נהם הגיפים של מפקדי הפלוגות שהסתלקו ליחידותיהם. גופי היגע התרפק אל חומו של שק־השינה. באחת השעות כשפקחתי את עיני ראיתי לא הרחק ממני את יצועו של המג"ד. המג"ד היה עדיין ער. הוא שכב כשחלק גופו העליון מחוץ לשק ולאור פנס־כיס זעיר העמיק חקר במפה. לפתע נגע הדבר ללבי. הרגשתי רצון עז לעזור במה שהוא. אחרי ההתרר קל אמרתי :

«המפקד, אולי אני מארגן כוס תה לטובתך?»

המג"ד הציץ בי נפתע והשיב :

«איז צורך, אני כבר ישן.»

אחרי חיך קל הוסיף בגילוי־לב פתאומי :

«בעצם אני כבר ישנתי. אך פתאום התעוררתי בחשש מסוים שקיימת אפשרות נוספת אשר לא בדקתי אותה כראוי. לא היתה לי ברירה. נאלצתי לבדוק מיד במפה. ידעתי שאחרת לא איכל יותר לישון.»

הוא כיבה את פנסו ונכנס אל תוך נבכי שק־השינה. דממה עטפה את הכל פרט לפסיעות זקוף ונחרות ישנים. מדרום נשמעו קולות־התפוצצות רחוקים ומפצי כדורים. מפעם לפעם נראו צורות כדורים־נותבים שתארו פס־אש על הרקיע. אי־שם התנהל קרב. באפלת הלילה נראו רק צלליותיהן של מכוניות מפוזרות. ואי־אלה אהלי־סיירים

צמודים לקפלי קרקע. לפתע נשמעו קולותיו של קשר אשר נזעק לפתע לתווך בין שתי תחנות. שלא היטיבו לשמוע אחת את רעותה.

חיורון קל שהופיע במזרח, הביא בעקבותיו פעילות רבה, אוהלים פורקו וקופלו. מכוניות הונעו בקול נהם ואנשים נכוו בשפתותיהם ובלשוונותיהם בשעת שתיית תה רותח מכלי מתכת. לא עברה עת מרובה וכבר היינו נעים בשירה גדודית כשמרחקים גדולים בין פלוגה אחת לשניה, ראשונה יצאה פלוגה ב' ובשמחה ראיתי את קצין החבלה החבוב, כיבע מחור בעל מצחיה היה נעוץ לראשו ומובטח הייתי שבפיו בדיחה קלה כשהוא מחזיק בידיו ובכיסיו את האבורים המרובים של מקצועו המסוכן. מי מילל אותה שעה שקצין החבלה יהיה גיבור סיפורנו. מקומנו היה לאחר פלוגה ב', והדרך הובילה אותנו בין גדרות הצבר הגבוהות שאינו ניתנות לעקיפה. לכאורה הכל התנהל כשורה ופרט למילים מוסכמות ושמות של פרחים שציינו את התקדמותנו דממה רשת הקשר. פרץ יריות מלפנים בישר את "התחלת העניינים".

"לעצור ולצפות מעבר לצברים! לא לרדת מהמכוניות!" העברתי את פקודת המג"ד לפלוגות ומיד לאחר זאת שמעתי את תחנת פלוגה ב' מדוחת:
"הדרך חסומה בתיל. נתקלנו באש מקלע ומספר רובים. מיד נתקדם".

לאחר זמן נודע לי מפי הקשר של פלוגה ב' שתוך שניות מספר התקין קצין החבלה פרצה בצברים עליידי פיצוץ. מחלקה אחת מפלוגה ב' התגנבה דרך הפרצה ותקפה את האויב מאגפו. האויב נמלט במעלה הדרך כשהוא משאיר אחריו הרוג אחד. כל זה נעשה ללא נפגעים אצלנו — אם לא נביא בחשבון את אותו סמל אומלל שעלה צברים קוצני נגעץ בעורפו לאחר הפיצוץ.

עד מהרה הגיעה הודעה מפלוגת ב':

"האויב, בגודל כיתה, ברח; השאיר הרוג. אנחנו מתחילים לפנות את המחסום. התגלו מקבצי מוקשים על הדרך".

עוד אנו מוסר את ההודעה למג"ד ומהרהר לעצמי בזיחות דעת שהולך לנו.

ולפתע נשמעו צרורות ארוכים של מכונית ירייה. נשמעו שריקות הכדורים ועד מהרה ראיתי פגיעות בעלי הצבר. שכבתי על הארץ ליד הגיפ כשאני אוזן את שפופרת המכשיר בידו. הבטתי בדאגה לעברו של המג"ד שעלה על סוללת העפר וניסה להציץ אל מעבר לצברים כשהוא חושף את מלוא גופו לפגיעה. נשמעו הבטות הכדורים בעלי

הצבר, כאילו מכים בהם במקל. מימינו התרוממה לאיטה גבעה שפסגתה היתה במרחק 800 מטר מאתנו. מפסגתה של גבעה זו הטיחו בנו את אישן שתי מכוניות יריה ותוספת ניכרת של רובים ומקלעים. הגדוד השתרע לאורכה של הדרך ונדמה לי שרק פלוגה ב' ואנחנו היינו מוכים באותה אש שבינתיים עדיין לא הזיקה אך עשויה היתה לגרום תקלה רבה כל רגע. מספיק שאחת המכוניות תיפגע במנועה כדי שדרך הצברים תהיה חסומה. למולנו היתה הדרך עמוקה מפני השטח וסוללות העפר סיפקו הגנה די טובה. מפקד הפלוגה המסייעת ניגש אלינו עם הקשר שלו. לפי סדר התנועה היתה הפלוגה המסייעת נעה אחרינו. הוא עצמו נע עם מפקדת הגדוד וכעת התקרב אלינו כשהוא כפוף מחמת היריות ופניו נראו כפני אדם שיתושים מציקים לו. הוא פנה אל המג"ד:

«כיתת המרגמות הנפרדת שנעה לפני הפלוגה האחרונה. מוסרת שיש להם הצפית טובה על האויב והם מסוגלים לרתק אותו».
«אין צורך», השיב המג"ד. «אנחנו כבר מתחילים לזוז. ננוע במהירות בחסות הצברים».

רעם התפוצצות אדירה שנשמע מלפנים החריש את דבריו של המג"ד.

«זהו», אמר המג"ד. «הנה פינו את המחסום!»

הוא פנה אלי ואמר: «הודיע מיד לפלוגה ב' שיתקדמו במהירות רבה».
«פלוגה ב' מודיעה בשם קצין החבלה שפריצת המחסום תיקח עוד חצי שעה».
מסרתי הודעה מרעושה זו למג"ד שהביט בי כאילו מאמין. הוא פנה נרעש אל מ"פ המסייעת:

«ארגן מיד אש מרגמות על הגבעה הארוכה הזאת!»

«ואתה», אמר בפנותו אל קצין המבצעים, «הוריד את האנשים מהרכב ואמור למפקד פלוגה א' שיבדוק אפשרות הסתערות מאחור על הגבעה. בינתיים שלא יזוז את האנשים. שכולם יתחפרו במקומם». — «קשר בוא אתי. אנו הולכים קדימה לראות את המחסום».
רצתי אחרי המג"ד בינות למשוכות הצברים כשאני מאזין אותה שעה להוראותיו של קצין המבצעים ברשת הקשר הגדודית.

«כל תחנות, פרפר', לרדת מהרכב ולהתחפר. המתנה של חצי שעה. מרגמות שלנו ישיבו אש. פרפר' 1 — בדוק אפשרות התקפה על האויב בגבעה».

כשהגענו אל פלוגה ב' כבר היו אנשים מתחפרים במהירות משני צדי הדרך. היתה שם צפיפות מסוכנת. ליד החובש הפלוגתי כבר ראינו שני חיילים שרועים על אלוניות כשהחובש עוסק בהם. כשהגענו אל ראש הפלוגה ראינו את מפקדה מצביע על דמויות במרחק 100 מטר. הן רצו לכיווננו במהירות. הכרתי את כובעו של קצין החבלה. הרצים נשכבו לפתע — ושניות ספורות לאחר זאת זעזעה את האויר התפוצצות חזקה שהטילה גל אויר בפנינו. המג"ד, שהתכופף בעת ההתפוצצות, זינק כעת בריצה קדימה. מצאתי את עצמי רץ אחרי קצין החבלה שרק אף הוא אל עבר המחסום המפיץ. רק איתה שעה הבחנתי שרצים לידנו גם קצין המודיעין ואחד מסמליו. קצין החבלה שהבחין במג"ד רמז לשלושת אנשיו להמשיך. ואילו הוא עצר וחזר לכיווננו. מעבר למחסום במרחק מאה מטר בערך ראיתי את המחלקה שטיהרה את המחסום כשהיא שוהה בעמדות הבטחה. השיחה שנפלה בין המג"ד וקצין החבלה היתה קצרה ועניינית ונדמה לי שרק אני יכולתי לחוש את גודל זעמו וכוסר התאפקותו של המג"ד ששמע את הפרטים. אשתדל למסור את הדברים כפי שנאמרו אותה שעה:

«מה מעכב איתנו?»

«ישנן כאן שלוש חגורות מוקשים בנות 6 מוקשים כל אחת. אני נאלץ לפיצץ

אותם. עד עכשיו פיצצתי 3 מוקשים».

«מדוע אתה לא מפיץ את כולם בבת אחת?»

את תשובת קצין־החבלה לא יכולנו לשמוע מכיון שאותה שעה התפוצצה פצצה כמאה מטר מהדרך.

—מרגמות. אמר קצין־המודיעין, מפגיזים איתנו במרגמות כבדות. אותה שעה נשמעו התפוצצויות מכיוון הגבעה ומ"פ המסייעת הודיע לנו שאנשיו פוגעים יפה בגבעה, ואמנם עצמת האש שהוטחה בצברים נחלשה לפתע. רק לאחר זמן נודע לנו שהאויב העביר חלק מנשקו אל עבר המרגמות שלנו מאחור.

—מדוע אתה לא מפוצץ את כולם בבת־אחת? חזר המג"ד על שאלתו. אותו רגע נשמעו צעקות החבלנים — "פוצץ, פוצץ!" נאלצנו להרים את רגלינו ולהתרחק במהירות מן המחוסם, תפסנו מחסה ובעודנו שוכבים ומחכים להתפוצצות, שמעתי את דברי קצין־החבלה: "שכחנו לקחת פתיל־רועם."

רעם ההתפוצצות מן המחוסם התאחד עם התפוצצות פצצת מרגמה נוספת, הפעם פגע האויב בצדה השני של הדרך כמאה וחמישים מטר מאתנו והלאה, כילנו ידענו את משמעות הדבר, מרגמות האויב מחפשות את הטוח הנכון. אנחנו נמצאים בתוך מלתעותיהן, המג"ד הביט בקצין־החבלה ואחר הביט בחבלנים שרצו שוב במהירות אל המחוסם לפוצץ את המוקש הבא.

—שכחתם לקחת פתיל־רועם? אני אינני צריך לומר כלום, האויב אימר את הכל, קצין־החבלה שתק וכמוהו כולנו, אחרי הפסקה קצרה אמר המג"ד:

—העיקר הוא שנזוז, מדוע אינך מפרק את המוקשים?"

—אלה מוקשים מטיפוס בלתי מוכר לי לחלוטין,

—מדוע לא תעקור אתם בעוגן?"

—חשבת על זה, אלה הם מוקשי באקאליט, אין במה לתפוס, אין גם לאן לגרור

אתם, אנחנו נמצאים על הדרך, זה גם יקה לא פחות זמן מאשר לפוצץ,

—האם אי־אפשר להדליק מספר פתילים בבת אחת?"

—התפוצצות של מוקש אחד תעיף את הפתיל של המוקש השני, אבל אני יכול

לפוצץ כל פעם שלושה מוקשים, מוקש מכל הגורה,

השיחה נקטעה על־ידי פצצת מרגמה שלישית שנפלה בקרבת הדרך, רסיסים

שורקים בקעו את הגדרות והתיוון לכל רוח, קצין־החבלה חזר אל עבודתו ואילו אנו חזרנו אל מקומנו הקידם, קצין־המבצעים קיבל את פנינו.

—האויב העביר את אש המקלעים הבינוניים אל כיתת המרגמות ופלוגה א' מאחור,

מ"פ א' מוסר שיתכן ואפשר להסתער על הגבעה באיגוף אחורי עמוק, דיוחתי לחטיבת,

הם מוסרים שגדוד 2 מתקדם יפה למרות שיש להם כ־15 נפגעים משתי משאיות שעלו

על מוקשים, הם אינם זקוקים לסיוע אויר שתוכנן להם והחטיבה מעבירה אותו אלינו,

המטוסים יגיעו לאיזור בעוד 15 דקות, אבל לנו אין קשר אתם, רק גדוד 2 מסוגל להתקשר אתם.

—מסור לגדוד 2 על המצב, השיב המג"ד, אני מבקש שיכונו את המטוסים אל

המרגמות הכבדות, אנחנו על הדרך בינות הצברים; מרגמות האויב בטוח 6 ק"מ מאתנו לכל היותר, מצד צפון,

עוד קצין־המבצעים הולך אל הקשר של הרשת החטיבתית וכבר נשמעות התפוצצויות עוות באיזור פלוגה ב', פצצות מרגמה־כבדה נפלו וכיסו את השטח בעב

עשן ואבק, לא אוכל לומר כמה זמן נמשכה הפגזה זו, אם יבוא מי שהיה באותו מקום

ויאמר לי שלפי שעוני נמשכה ההפגזה 5 דקות אוכל להאמין לו, אך באותה מידה

אאמין לאחר שיטען שנתכו עלינו פגזים במשך מחצית השעה, מרבית הפצצות נפלו

באיזור פלוגה ב', נדמה היה לי באותה שעה שאכן אבדה פלוגה ב', פצצה אחת נפלה

בקרבנות ורסיס זעיר פצע את כתפי השמאלית, בבהלה בדקתי את הפצע הזב דם

והשתדלתי להתגבר על החולשה שתקפה אותי. מוזר הדבר, אותו פצע עצמו במסיבות בלתי קרביות לא היה גורם לבהלה כלל ואילו כאן, עצם הידיעה שנפצתי מרסיס פצצה החרידה אותי. השתדלתי להעלים את חרדתי ולהתלוצץ:

„סוף סוף הצלחתי להיפצע במבצע סיני“ — אמרתי.

„עליך להודות לקצינת החבלה.“ אמר לי קצינת המבצעים בעת שחבש אותי. „אם הוא

לא היה שוכח את הפתיל הרועם, כבר מזמן לא היינו פה.“

קול שקשוק איפויני לפצצות מרגמה גרם לנו להפסיק לדבר ולהיצמד לקרקע. הפצצות נפלו ברובן מחוץ לדרך העפר המוגנת על-ידי סוללות אדמה וגדרות צבר. הפעם יצאנו מכוסים בגושי אדמה ובחול בלבד.

„יש הכרח לזוז מכאן.“ אמר המג"ד ופנה אלי.

אותו רגע קלטתי תודעה מפלוגה ב' המוסרת על 8 פצועים ומכונות שיצאה מכלל שימוש.

„אמור להם שיתקדמו דרך הפרצה בצבר וינועו ברגל אל עבר הכפר.“ פקד המג"ד.

שיפנו את הפצועים לאחור, שיגררו את המכונות ההרוסות ויטילו אותה אל הפרצה.

שישאירו את הנהגים בכלי-הרכב.“

המג"ד פנה אל קצין המודיעין:

„שלה משהו שימצא בהמשך הדרך, קרוב ככל-האפשר, איזה פרצה שנטיל אליה את המכונות ההרוסות, ארגן שם כבל למכונות שלפניה, כדי שנוכל לגררה ברגע שייפתח המחסום.“

„המטוסים באיזור“, הכריז הקשר הפועל ברשת החטיבתית. „מגדוד 2 מוסרים

שהמטוסים קיבלו את ההודעה.“

ובאמת שמענו מיד זמזום מטוסים אשר אמנם לא ראינום, אבל כנראה שהאויב

ראה אותם שכן הפסיקו צוטי המרגמות שלו לפתע את אשם, אכן היתה הרוחה, מאותו

רגע החל מצבנו להשתפר. קצינת החבלה הודיע על פינוי המחסום מהמוקשים, בוריות סתמו החיילים את הבורות שנוצרו והמכונות החלו להתקדם. המכונות ההרוסות גרמה צרות מרובות עד שנגררה על צמיגים מנוקבים למקום בו נמצאה הפרצה בחומת הצברים. לא הצלחנו להטות את המכונות הנכה אל הפרצה, חיילים רבים ניסו להזיז הצידה בידיהם ללא הצלחה. הפעם באה ישועה מידי של קצינת החבלה, במטען אדיר של תומרגנפץ הוא הפך את המכונות אל הפרצה כמי שתופך מריצה קלה. ההתקדמות

נמשכה כבראשונה. ראינו את המוסטנגים בפעולה ונפנפנו להם בידינו. הם הבויקו מטרה מעבר לרכס. לא ראינו את מטרתם אך מראיהם עודד מאוד.

„רק שלא יחשבו שאנחנו מצרים“, אמר קציין המכבדים והביט בדאגה אל רכב השלל המצרי שכבר היה בידינו בין כליהרכב האורחיים והצבאיים בתוך השיירה.

ההמשך היה קל. בצהרים כבר עברו דרכנו הפצועים של גדוד 2. התארגנו להגנה בשתי הגבעות החולשות על הכפר ובבנין בית-הספר.

יום של מתיחות עבר עלינו. קיבלנו תודעה על פלוגת-טנקים מצרית אשר היתה כל העת בעתודה ועתה היא מתרכזת להתקפה יחד עם גדוד חי"ר. כאישור לידיעה זו החלה הפגזה מצרית על משלטינו. עם ערב שקט הכל ולמחרת בבוקר נודע שהמערכה הסתיימה. נצחון צה"ל היה מלא ומוחלט. עסוקים היינו באיסוף כלי-הנשק והתחמושת ובהעמסתם על כלי-רכב משלפתע נודע הרבר: קציין החבלה יועמד לדין על שיכחת הפתילה-הרועם.

ויכוחים נפלו בגדוד בעד ונגד. היו שטענו שקציין החבלה הוא לכל הדעות חייל מצטיין. קרתה הפעם תקלה ביחידתנו — זה עלול לקרות. מה גם שהאשם העיקרי הוא המחסנאי ולא מפקד המחלקה. והנה נטל על עצמו מפקד פלוגה ב' את התפקיד לשמש מל"ץ-יושר לנאשם. סיפורו התפרסם בגדוד.

כשהגיעו אנשי פלוגה ב' אל משלט האויב בכפר, נצאווה נטוש. האויב מצא לנכון לסגת קודם לכן. הוא פוצץ חלק מתחמושתו. אבל הנשק העיקרי של האויב היו שני תותחים נ"ט חדישים. הם נדאו שלמים וטעונים: דבר זה הפליא את מפקד הפלוגה. בדיקה קצרה גילתה שהם ממוקשים וממולכדים: די היה בפתחת בריח או לחיצת הדק כדי לחסל את התותח ואת האדם הנוגע בו.

בתחילה לא נגטו בתותחים כיון שהשאירו את הבעיה לסוף ההתארגנות. כשהתחילה הפגזת המוצב שוב לא יכלו לעסוק בזה. עוד הם תופסים מחסות מאש תותחי האויב ונעשה ברור שמחארגנת התקפת אויב עליהם. מפקד הפלוגה שעיין במוצב פנה אל קציין החבלה ואמר לו:

„שני התותחים האלה חיוניים בטבילנו!“

כך קרה. מספר מפקד פלוגה ב', שקציין החבלה עמד בעיצומה של הפגזה ובקור-רוח בלתי רגיל טרח לפרק את מלכודות האויב. היה רגע שכבר הספרנו את קציין החבלה. מספר פגזים נפלו ליד התותח נ"ט והכל התכסה בעב אבק. כשהתגלה שנית התותח לא ראינו לידו את הדמות הוריה של קציין החבלה הלבוש בכובעו המגוחך. היינו בטוחים שהגבר מתפלש בעפר ושחת דם. החובש שרץ אליו טצאו יושב ומחמט בתיקו. הוא ראה את החובש ופרץ בקריאת שמחה:

„שמע, חובש, תן לי סיכת בסחון!“

„נפצעת ז' — שאל החובש בדאגה.

„איזה נפצעת? אני צריך ניצרה דקה!“

שיחה זו שהתפרסמה מאוד הפכה לאמרה בגדוד. יתכן שהיום אין זה נראה כה משעשע. אבל בעת המלחמה זה נראה משום מה.

אנשי הפלוגה התבוננו אל קציין החבלה בהטרפה גלויה. כבודו עלה למרומי שמים בעת שהוא הפטיל את אחד התותחים והכניס פגז נ"ט ישר אל סמל מצרי שהיה צבוע בירוק מעל דלת אחד הבתים. תוך זמן קצר הוא לימד את תורת הירי לשני צותים שהוצבו ליד התותחים. אילו ערך אז האויב התקפה. היו הסנקים שלו נפגעים מתותחיו-הוא. תותחים ציניים בני 57 מ"מ דקיי-וארוכי-הקנה.

לדעתו של מפקד פלוגה ב' מכפר מעשה הגבורה בהפעלת התותחים. נ"ט על החלקה של שיכחת הפתילה-הרועם:

„לא ב'ת-דין צבאי דרוש לגביו אלא ציון לשבת!“

המגיד האזין באורך־רוח לדברי מפקד פלוגה ב'. אחר כך חקר ודרש וגבה עדויות, לבסוף נודעה החלטתו:
"קצין־החבלה צוין לשבח בפקודות החטיבה!"

אוהדיו וחבריו של קצין־החבלה נשמו לרוחה. גם הוא, כאילו הוסר סיוט מעל ראשו, שמחתו לא ארכה זמן רב, למחרת הגיע זימון לבית דין, המשפט לא בוטל. "אין ספק", אמר המגיד, "שהשוופטים יתחשבו באופיו ובהתנהגותו של קצין־החבלה. אבל אין כל קשר בין ענין הצטיינותו בסילוק המלכודות מבריחי־התותחים, ובין כשלונו בענין הפתיל־הרועם. שיכחת הפתיל־הרועם נראית כאילו משגה קטן, אך עלינו לזכור שהיא גרמה לשמונה פצועים וכמעט הכשילה את המבצע."
ושוב סערו הרוחות ביהודה, נוכחתי לדעת שתמיד חלוקות הדעות וישנם אנשים בלתי מרוצים, בכל תפנית של התפתחות הפרשה נסער חוג אחר של אנשים ומתח ביקורת.

בית־הדין מצא את קצין־החבלה אשם ברשלנות ובאי־בדיקת הצויד לכיתת החבלה. הוא הורד לדרגת סגן־משנה.

מקרה קצין־החבלה הוא היחיד הידוע לי על אדם שזכה לציין לשבח והורדה בדרגה בקשר לאותו קרב עצמו. אינני יודע אם היה זה דין צדק, וצר לי על קצין החבלה, דבר אחד ידוע — כל מפקד בגדוד נוהג מעתה לסיים את פקודותיו במשפט הבא:

"שים לב לא לשכוח פרט כלשהו אם אינך מעונין בציין לשבח!"

אמרה זו מצחיקה במקצת, אך יתכן שגם מקרי השיכחה ייעשו נדירים יותר.

מעם, בקורם מפקדיהמחלקות של ה"הגנה", יצאה מכונית להחזיר מרצח

לישוב סמך, בשלושת־רבעי הדרך (מיבניאל לאפיקים) נעצרה (בצמח הערבית) — מחוסר דלק, אמר המרצה: — "כששוכחים למלא את מיכל־הדלק — עלולים גם לצאת לפעולה בלי סרט דורכי למקלע". אכן, קרה אף כזאת — ואף חמורות מזה. באחד ממבצעי־התגמול נתלה לפתע, זמן קצר ביותר לפני הצית הנבול, כי החבלנים שכחו לקחת חומר־נפץ חיוני. קצין־הרכב דהר עצמו (כי שום נהג לא היה עומד במחירות הנדרשת) אל מחסני־הצבא המרכזיים ורק בדרך "נס" השיג והביא את הנדרש. בשעת היעודה רעמו הסטננים — ומצודת־האויב הובקעה. אך היה זה, כמאמר האנגלים, "גילוח מאוד במהודק־אל־העור". היתה זו "חידה נבחרת, של חבריא שלנו", בה שרר הכלל: "האחד — בעד כולם; כולם — בעד האחד". כמובן שהתקלה בהכנות (שהיתה עשויה ליהפך לאסון בביצוע, נקברה", ולא הוזכרה עוד. וכדוגמאות אלו, מעטות מני רבות — כך גם האירוע המתואר בסיפור זה, והשאלה המזדקרת מתוך סיפור זה — כיצד נהוג במקרים מן הסוג המתואר — היא שאלת־משמעת, ושאלת־חינוך, מאוד מציאותית, שמן הראוי כי תיקבע לגביה חשובה בפועל, הלכה־למעשה, בכל יחידה ויחידה.

ההגנה הבריטית על פרשת דרכים

משלה — ניתן לשפוט בעזרת הצצה לתוך תקציבי ההגנה של ארצות הברית לשנת 1961. הסך הכל של תקציב זה — 14,500 מיליון ליר רות-שטרלינג (כ־40,500 מיליון דולר — המעבר) ומאלה הוקצבו 1,893 מיליון ליר לטילים בלבד — לצומת תקציבי ההגנה הכולל שלנו עצמנו. שהיקפו 1,630 מיליון ליר. בין הסיבות העיקריות להוצאה עצומה זו הנה העובדה כי האמריקאים נהגים תמיד לפתח בעת-זמננו נה"אחת, תכניות-פיתוח אחדות — מבטחם בכך כי רובן ממילא תסתיימנה כששלון. והיות ואנו הבריטים, אין ביכולתנו לפתח יותר מאשר כלור זין אחד — הרי שלגבינו הכשלון הוא בגדר ודאי.

לפחות מקצתם של המטיבות והגורמים המהויים את הרקע להחלמת החיטול הבריטית בענין טילי „בלזסטריק“ (ראה „מערכות“ חובי קצ"ח ב„הדים“ עמ' 48) מסתמנים במאחר דביענין שנתפרסם באמצע מאי ב„ניו־סטייטסמן“, השבועון המדיני הלונדוני בחתימותיהם של ר. קרוסמן (הידוע למדי לציבור הישראלי) ונורט' ויג, מי שהיה קולונל בצבא הבריטי וחבר הפולמוס כעת, מחבריה הראשיים של מפלגת הלייבור בעניני הגנה וצבא והר"י צ'רוד-טובוזת אחד: — „בענין כל-יזין גרעיניים, על דבר סיכוייה של בריטניה להצליח בפיתוח אמצעי הרתעה

צואר-בקבוק בנוח-אדם - ופיגור בציוד

התחמושת ומחסני-הציוד במשרד-המלחמה רק לפני כשנה: בוחס לטימדיו הקטנים והתחייבויות תיו הגדולות. הרי הצבא הבריטי ודאי שהנו אחד מאלה המצויידיים באופן הגרוע ביותר שבעולם. לאחר מבצע-סואץ הודה גנרל קייטלי בכך כי היה-היה שם מחסור בספינות לנחיתת-טנקים ובמטוסים. יתר על כן, היה עלינו אז לצאת לפעולה כשאנו נזקקים לכל-יזין גנרל-טנקי אמריקאי, אשר סופק לנו לתכליותיה של נאט"ו. ליקויים דומים נתגלו במהלכו של מבצע ירדן ב־1957. אילו היה עלינו לערוך כיום מבצעים בקנה-המידה של סואץ — כי אז היו מתגלים אצלנו ליקויי-ציוד הגדולים אף מאלה שב־1956.

ומתחום אחר — מה תהיה יכולתם של הכוחות הבריטיים שיהיו בנמצא לאחר שתגיע בריסניה לידי ויתור על „מרתיע“ גרעיני משלה. בענין הכוחות המקובלים, סיומו המתקרב של שירות-החובה, והנסיון היקר להשיג מספר מספיק של חיילים-סדירים (אנשי שירות-קבע) בשביל הצבא על-ידי שכר מוגדל ותנאים משופרים — פירושם יהיה כי לסוף 1962, כמעט בודאי ירד כוח-האדם בשביל הכוחות המקובלים שלנו למטה מאותו מספר, 182 אלף איש, אשר מר סומס (מיניסטר-המלחמה הבריטי) אולץ לבסוף לציינו בתור המינימום ההכרחי המוחלט. התוצאה מכך תהיה שאפילו משבר בעל היקף משני — למשל, צרות בקשרי-סין, במפרץ-הפרסי ובעדן, או התפרצות חדשה של פעולות מארמאו — יצריך גיוס אנשי-טילואים בכדי שניתן יהיה לספק תגבורות, כדי שנוכל לעמוד במצב כזה, מתכוונ עתה מיניסטר-ההגנה להכניס שינויים בחוק כוחות-הטילואים, על-מנת שיוכל לעדכן את תכניות הגיוס שלו — לפחות על-גבי הניר. בענין הציוד, כפי שהעיר מנהל מחלקת

קוראי „מערכות“ עשויים לזכור כי בשעתו הבריטית מאמרו של קול. ג'י. ויג, שנתפרסם ב-„מערכות“ חוברת קיץ בסתיו 1956 לפני מבצע סואץ, את החולשות בחימושו ובציודו של הצבא הבריטי (וכן בהרכב-הכוחות הכללי שלו), אשר כעבור חדשים בערך נודע, כזכור, לכל.

מחלקת רגלים משורנים בקרב

חלק שלישי

(מתוך חוברת הדרכה גרמנית)

מאת אל"ם יהודה ואלאך

מחלקת רמנישריון כמחלקת חוד בהתקפה תוך תנועה בשיתוף עם שריון

הכנות מוקדמות:

שיעור על שולחן-חול:

מח' חיר' משורין כחוד לשדרת מסע.

מח' חיר' משורין בהתקפת תוך תנועה.

ניתוח הקרקע עם מפקדי המשנה בשטח התרגול.

עקרונות אימון ולחימה

חיליהם המשורין:

1. בהתקפת מתוך תנועה ניתן לממש באופן מכריע את תכונות היסוד של חיר' משורין — עצמת אש מוחצת וכוח הכאה מהיר ומגובש.
2. בשיטת ההתקפה מתוך תנועה יש לנקוט בכל מקרה כשניתן להפתיע את האויב או במקרה

- שכונותו לקרב טרם הושלמה. התקפה החלטית. מתוך שדרת־המסע או מתוך פריסה. עשויה להביא הכרעה חיובית בהקדם.
3. שהיה קצרה תאפשר מעבר מהיר לתבנית־קרב ויצירת כוונות קרבית מלאה.
4. בהתקפה מתוך תנועה יש להזניק בהקדם כוחות חזקים אל האויב. יש לתקוף בחזית רחבה ולוותר על עומק ועתודות לטובת יצירת מגע של כוחות עדיפים עם האויב. יחידות המצטרפות תוך הקרב. תופעלנה במקומות בהם ניכרים הישגיה־התקפה; יצירת נקודת־כובד במקום החלש ביותר של האויב.
5. לפני ההתקפה ותוך מהלכה יש להבטיח תצפית־שדה־קרב מאומצת כדי לודא השגת ידיעות על האויב והשטח; תשומת־לב עיקרית תופנה אל האויב הראשי של החי"ר המשווין — תותחים נ"ט ושריון.
- גם בהתקפה מתוך תנועה יש לעשות באופן מתמיד שימוש מהאפשרויות של הפעלת־אש אוגפת.
6. כושר־צליחת־השטח של נושאי־הגייסות המשווין ומהירותו. ביחד עם הסוואה קפדנית. מקלים את ההתקרבות אל האויב. כאשר זו מבוצעת תוך ניצול מושכל של השטח ונהיגה טקטית נכונה.
- אסור שמכשולי־קרקע ומחסומים יעכבו את ההתקפה. יש לעקפם במהירות. ולדווח על מקומם; הסרתם אינה מענינם של רמניה־שריון. אש־ארטילרית אויבת יש לעקפה או לעברה במהירות מוגברת; או ייסגר, כיסוי־הראש של נושאי־הגייסות.
7. תותחים־נייט אויבים המתגלים במפתיע, יכוסו באש על־ידי כל כלי־הנשק של נושאי־הגייסות — אם אפשר באש של כל המחלקה — ויושמדו תוך המשך נסיעה לקראתם. באם לא ניתן לאבן מיד את עמדת התותח נ"ט. יש לנוע בתוך מסך־עשן למחסה הקרוב. לאחר משם ולהילחם בה באש מקובצת. יש לדווח עליה מיד באלחוט או לסמנה ע"י ירי־סימון כדי שגם יחידות־משנה תוכלנה להשתתף בהכנעתה (ירי־סימון ניתן בהחמשה מיוחדת היוצרת במקום המטרה ענני־עשן צבעוניים שגודלם כ־1×1 מ'. צבעם שונה בהתאם לסוגי המטרות).
8. נושאי־הגייסות הינם חסרי־תכלית נגד טנקים אויבים. על הופעתם יש לשדר מיד לטנקים הנלוים של הצד שלך. אם לא ניתן להשמיד מיד טנקי אויב ע"י טנקים שלך, יסו נושאי־הגייסות בזריזות אל מאחורי המחסה הקרוב ביותר (יתכן תוך שימוש במסך־עשן). הכיתות תרדנה מהרכב ותתקופנה את השריונים בעזרת כלי־נשק נ"ט לטוח קצר. יש להכריז: „אזעקת שריון" באלחוט או באותות מוסכמים.
9. בהיפתח עליו אש מק"בים ורובים, אף מטוח קצר ביותר, לא נעצר נושאי־הגייסות. האויב יושמד תוך נסיעה־מהירה לקראתו. כשכל כלי־הנשק יורים בו. תוך הפעלת להבירום. רימוני־יד, רובי־הסער ומקלעים ידרוס נושאי־הגייסות קני־התנגדות אויבים בזה אחר זה. יש לפקוח עין במיוחד על נשק משמיד־טנקים אויב. באם יצמיד האויב מטען־עלוקה* אל נושאי־הגייסות, יש לסלקו מיד בעזרת אש־התפרות או קת־הרובה ולהתרחק מהמקום במהירות מוגברת.
- יש להדוף רימוני־יד של האויב או לזרקם במהירות מנושאי־הגייסות. פעולותיו של הקלעי־הפרט בשעת ניהול קרב־אש „רכוב" הן תנאי־מוקדם להצלחת קרב הכיתה והמתלקה. לכן יש להתאמן בהן תדיר בצורת של תרגולת.
10. בהתקפה־מתוך־תנועה אין להשתהות לשם התקוטטות מפוצלת; יש להבקיע במהירות האפשרית ולפתוח את חזית־האויב כדי למנוע ממנו הבאת עתודות ותגבורות.
11. אין להפסיק את ההתקפה בזמן הפעלת מטוסים מנמיכי־טוס ע"י האויב; יש להוסיף ולהבקיע ללא היסוס. לשם הגנה נ"ט יש לירות אך ורק באותם כלי־הנשק שאינם משתתפים

* מטען־חבלה שניתן להצמידו אל דפנות הרכב.

בקרב־הקרקע. וזאת אמנם יש לעשות תוך ניהול־אש קפדני כדי להגביר את תכליתיותם.
 12. מקום המ"מ הוא לפנים, כדי שיוכל לנהל את ההתקפה בגמישות ותוך ראית הנולד.
 ידיעה מדויקת של המשימה וקיום קשר חשובים ביותר, כדי לפעול ברוח המפקד באותם
 מצבים בלתי ברורים המתהווים לעיתים קרובות בהתקפה־תוך־כדי־תנועה. כל המפקדים,
 מ"מ"כ ומעלה, חייבים להיות מאומנים בהערכת אפשרויות־הקרב, כדי שילמדו לחשוב
 ולהילחם כרמני־שריון מהירים.

שיתוף־פעולה בין רמני־שריון לטנקים :

1. את שיתוף־הפעולה בין שריון לבין רמני־שריון יש לתרגל תדיר כתנאי מוקדם הכרחי
 לניהול המשותף של הקרב. יש לשאוף לכך שכל אחד עד לדרגת מ"מ ישב לפחות פעם
 אחת בטנק, כדי שיהיה לו מושג מהתנאים השונים השוררים שם.
2. לטנקים, שהם סוג־חיל חזק־יותר, כוח־מחץ גדול־יותר מזה של חי"ר־משורין, לכן נושאים
 הם בעיקר מעמסת־הקרב.
3. החי"ר־המשורין תומך בקרב הטנקים ומגן על נקודות־התורפה של אלה, רק בשיתוף
 פעולה תושג הצלחת־הקרב.
4. על רמן־השריון להכיר את יתרונותיו ומגבלותיו של הטנק ושל החי"ר־המשורין, או יעמדו
 לו בשעת הקרב מושגיו הנכונים בדבר הדרושות שהוא ויכול לדרוש משניהם.

יתרונות החי"ר־המשורין

ראות ושמיעה טובים, ניתן מיד להבחין בחר
 ליות צייד־טנקים ולהדוף אותן, תכליתיות
 כלי־הנשק רבה לכל הכיוונים, בכל עת,
 כאשר המצב דורש זאת, יכול הוא לקפוץ
 ולהמשיך ללחום ב"רגלי", יכול לפעול נגד
 אויב מאחורי מחסה בעזרת כלי־נשק חלף
 ליהמסלול שלו וכלי־נשק לטוח קצר, בפעלם
 מעל גבי נושאי־הגייסות יכריעו אויב שבתוך
 שוחות ותעלות.

מגבלות הטנקים

ראות ושמיעה מוגבלות של הצות,
 הגבלה בתכליתיות כלי־הנשק בגלל זוויות
 „מתות“; לכן רגישות רבה לגבי כלי־
 נשק נ"ט שבטוח קרוב,
 צות־הטנק אינו מצויד ללחימה ב"רגלי",
 רק במידה מוגבלת יכולים טנקים להפ
 עיל את נשקם נגד האויב שנמצא
 מאחורי מחסה.

יתרונות הטנקים

שריון עבה, בלתי־רגיש לגבי נשק נ"ט
 בעל קליבר קטן, לנשקו כוח־חדירה
 תכליתי לגבי שריון אויב, בונקרים ועט
 דות בנויות, כבר בטוח רחוק (200—
 3000 מ'); לכן — כוח־מחץ רב והש
 פעמו מערערת רוחו של אויב.

מגבלות החי"ר־המשורין

שריון זעום, לכן רגיש כלפי אש נ"ט מכל
 קליבר שהוא,
 חמוש רק־במעט בנשק חודר־שריון.

7. על רמן־השריון להיות בקי בנחונים הטכניים של טנקים ונושאי־גייסות (כגון: משקל
 קרבי, מרחק־גחון, כושר צליחת נחלים, יכולת מעבר תעלות, כושר טיפוס) כדי שיוכל
 להביא בשעת סיור את אותם נחונות־קרקע הדרושים לכל אחד משני סוגי גייסות אלה.
8. על רמן־השריון לדעת שלעולם אין להפעיל טנקים בודדים, מופעלים ביחד מהוים הם כוח
 מחץ מרוכז, הפעלתם כבודדים עושה אותם לחסרי ערך ולפגיעים בקלות.
9. לאחר ניכוח* (תכונותיהם של שני סוגי הגייסות מתקבלים העקרונות הבאים לשיתוף־
 הפעולה: טנקים — יש להפעיל בעיקר כנגד טנקי־האויב ותותחים נ"ט, להכנעת נשק
 כבד, עמדות מבוצרות ובונקרים; הם יתנו חיפוי־אש לרמני־השריון בפריצה אל יעד האויב
 ובזמן הלחימה עליו; וכן יופעלו לשם פריצה מהירה עד לעמדות הארטילריה האויבת
 ושיבוש דרכי־האספקה של האויב, רמני־שריון — יסייעו לטנקים בתצפית על האויב

* ניכוח — העמדה זה טיל זה.

ובאיתור מטרת (ירי-סימון); נגנו על הטנקים מפני חוליות משמידו-טנקים אויבות ויבטיחו את הטנקים בשטח מבוכר; יהדפו מטוסים מנמיכיו-טוס; ישמידו קני-אויב שלא אוכנו ע"י הטנקים; יתפסו, יטהרו, יאבטחו את השטח שנכבש בהתקפה משותפת ויחזיקו בו.

10. לפני ביצוע פעולה קרבית הכרחי שמפקדי הטנקים ורמני-השריון יקיימו דיון אודות ניהול הקרב המשותף, בו יש להתחשב בנקודות דלעיל. יש לקבוע סימנים מוסכמים ולהביאם לידיעת הצותים (כגון אותות נקישה באת-הפירה על השריון, ירי-סימון לציון מטרת, תקשורת אלוטוטית), ארגון-שטח משותף לגבי תואים בולטים בנורת ההתקפה מקל על ההודברות בשעת ההתקפה, על רמני-השריון ללמוד את השימוש בטלפון החוץ של הטנקים.

11. לסיכום: טנקים ורמני-שריון, בהשלמה הדדית, מהווים את אגרוף השריון של פיקוד הגייסות. כל מפקד וחיל של שני סוגי גייסות אלה ישוה לנגד עיניו — בשעת אימון ובשעת פעולה — את האידיאל של הלוחם רב-התנופה, הגמיש, בעל המחשבה העצמית והפעולה העצמאית הנחוץ לחיל-השריון החדוש שלנו.

ה מ צ ב

לאחר שכוחותינו פרצו את מערך ההגנה של האויב, מתקדמת מחלקת חי"ר-משורין ביחד עם מחלקת טנקים כחוד למשמר קדמי משורין, במשימה להגיע במהירות לאיזור הגבעות ליד העיר ב' ולהחזיק בו.

סיורי קרקע ואויר שלנו גילו שהאויב מביא כוחות חדשים, בעיקר חי"ר-ממוכן וטנקים בודדים, ומרכוס במרחב העיר ב'.

הערות למצב

קשר: בינוי-כיסוי; פלוגת חי"ר-משורין — יונה; סמ"פ פל' חי"ר-משורין — גשר; מחלקת 1 פל' חי"ר-משורין — ספה; מחלקת טנקים — ים צפוני.

המצב באויר: חיפוי ע"י מפציצי-קרב שלנו בשעת ההתקדמות; גיחות מטוסי-קרב אויבים בעיקר על צירי-ההתקדמות שלנו.

הוראות לניהול התרגיל

מנהל התרגיל: מ"פ חי"ר-משורין (סרטי-שרוול-וכובע צהובים).

הכוח הכחול: מחלקת חי"ר-משורין על נושאי-גייסות; מחלקת טנקים; חימוש וחגור לפי תקן האדם-והציוד; לבוש: מדי-קרב, כובעי-פלדה; הקצאת תחמושת: 200 קליע-יעץ לכל מקלע, 2 מחסניות מלאות קליע-יעץ לכל רובה-סער.

הכוח האדום: 2 כיתות חי"ר-משורין על מש-אית; חגור לפי תקן-האדם-והציוד, נוסף — 3 מוקשים, 3 מטעני-עלוקה; חימוש: 2 מקלעים, רובי-סער, אקדח-וקים; לבוש: בגדי עבודה, כובעים; הקצאת תחמושת: 200 כדורים לכל מקלע, 2 מחסניות מלאות לכל רובה-סער; מטרות-יצוג: 5 מקלעים, 12 רובאים, 2 טנקים, 2 תותחים נ"ט, 1 בזוקה, ביסדאש; דגלים אדומים — אש מקלעים וירי כים; צהובים — אש תותחים נ"ט וטנקים.

נושאי-גייסות-משורין קנדי, בלבקאט

אם הסיפור החודש הזה (המסוגל בשמות) מציגים חבנניו, תמונת נשתי גייסות החצויה לנתח ולעורר, בו של המני שוחקן מקלע הסיפון.

מכשירי קשר: כחול — לפי תקן האדם והציוד; אדום — 5 מ"ק"6.
 שופטים ובקרים: 3 שופטים לכחול, 2 לאדום (מדירקרב, כובע, סרטי שרוול וכו' כובע לבנים).
 תדריך לשופטים: (ציון מקום זמן), 15 חזיונים, 5 נרות עשן.
 תזוזת היחידה המתאמנת: כחול — ש פחות 60; אדום — ש פחות 90.
 דרך הגישה: (בהתאם לתנאים המקומיים).
 מצב פתיחה: מח' חיר' משורין מימין ומשמאל לדרך בער, 500 מ' ממזרח לצומת הדרכים.
 מח' הטנקים 100 מ' מאחור, בחיפוי לנושאי הגייסות המתקדמים (עיון מרשם א).
 התחלת מצב מלחמה: שעה ש; הפסקת התרגיל: זיקוק אדום; המשך התרגיל: ע"י אלחוט;
 סיום התרגיל: לפי הודעה אלחוטית של מנהל התרגיל.
 שיחת סיום: מקום זמן יצוינו באלחוט.

מהלך משוער

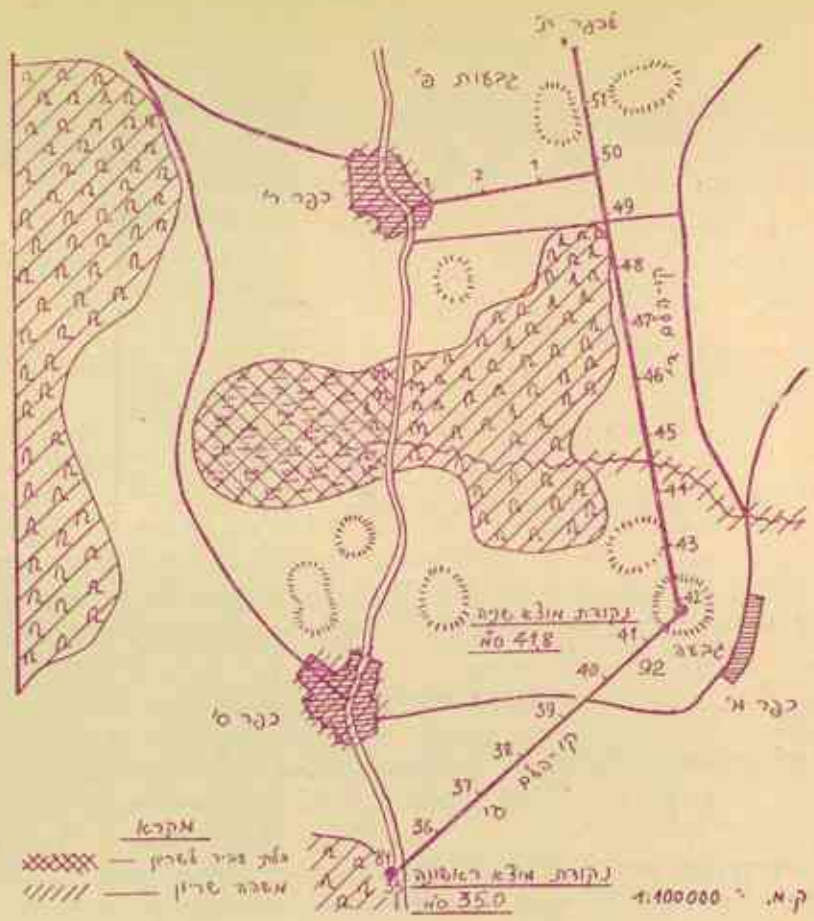
משך התרגיל: 4 שעות.

ב"ש פחות 60 דקות מקבלים מ"מ טנקים ומ"מ חיר' משורין בע"פ מ"מ"ס החוד את הפקודה

1. האויב נסוג בחזית רחבה למזרח לאחר אבדן עמדות ההגנה שלו. יחידות פוזרות מקיימות עדיין התנגדות. סיוור שלנו גילה שהאויב מקדם כוחות רעננים של חיר' ממוכן עם טנקים, כנראה במגמה להקים קרהתנגדות חדש על הרכסים ממערב לעיר ב'. יש לשער שאבטחות קדמיות שלו תימצאנה בסביבת כביש ג'—ד' (להראות על המפה).
2. לאחר יצירת משמר קדמי מקבלת פל' חיר' משורין, מוגברת ע"י מח' טנקים, את תפקיד החוד בהמשך ההתקדמות, והוטל עליה לתפוס את איזור הגבעות ליד העיר ב' ולהחזיק בו, יש חשיבות מכרעת לעובדה שיגיעו למרחב שצוין במהירות מכסימלית.
3. מח' 1 של פלוגת חיר' משורין ומח' טנקים בפקוד הסמ"ס יוצאים כחוד במשימה לתקוף אויב חלש ולהשמידו; לרתק אויב חזק כדי ליצור תנאי התקפה נוחים בשביל הגוף העיקרי שלנו.
4. נתיבי גישה... (ציון הנתיבים)
 מהירות החוד: 25 קמ"ש,
 קרהלם: א = כנסית כפר, א' — 30;
 ב = כנסית עיר ב'.
5. סוללה 1 של רגימנט הארטי המתנייעת תשגר קצין תצפית קדמי אל החוד; כנ"ל תעשה מח' המרגמות של הגדוד.
6. התקדמות בחיפוי מפציצי קרב.
7. קשר: כוננות אלחוט עד המגע עם האויב;
 זיקוק לבן; אנו כאן; זיקוק ירוק; טנק אויב; זיקוק כחול; תותח ג"ט אויב.
8. אני נמצא מאחורי שתי מח' החוד.
 המ"מים תדרכו את מחלקותיהם בהתאם לפקודת הפלוגה ודנו על התקדמותם המשותפת. (נושאי הגייסות ינעו בהתאם לפני השטח בסמוך לדרך ההתקדמות, 2 משמאל לדרך ו-2 מימינה, הטנקים בעקבותיהם).

נושאי גייסות משורין שביצרי
 טיפוס חסר צרורות שבין המיפטים הנזכרים שם בפירוט
 (ל"ט חיליים + נגד)

קרמיותה — מהות

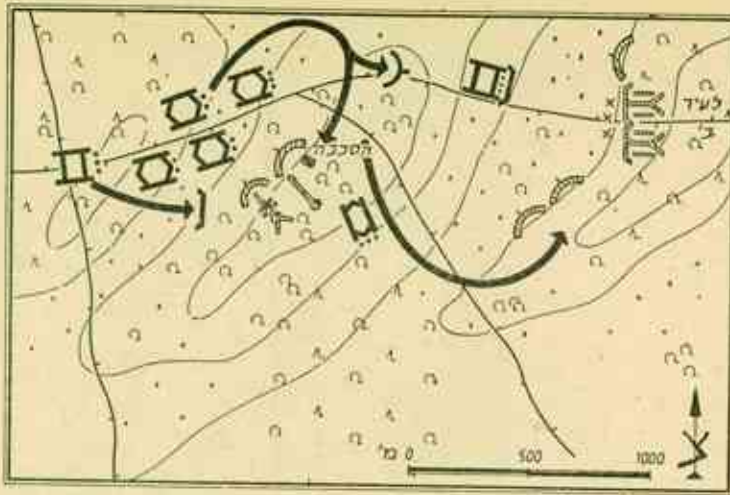
תוך עיון בתרגיל המובא להלן יתקל הקורא במונח "קרמיותה". כדי שפירושו יהיה מובן לקורא העברי אביא כאן את ההסבר מתוך ספרו של גודראן, שריונים, קריסה ו':
 על הקרמיותה להסחת את כיוון ההתקפה וכמרבין להקל על מתן הפקודות והנחתה. הוא נוצר על ידי כך שחיברו על המפה בכיוון ההתקדמות או ההתקפה שתי נקודות מוגדרות בדיוק (נקודות מוצא). קרימיותה זה חולק חלוקה סטטיסטית, ונקודת המוצא הראשונה צוינה ע"י מספר כלשהו בן שתי ספרות. כדי לצייין נקודה מסוימת בשטח הורד ממנה אורך על הקרמיותה ואף אורך זה חולק למסטימטרם.

עם שינוי כיוון ההתקדמות לא כופף הקרמיותה שנקבע, אלא הוחלף בחדש אשר כונה באות אחרת כדי למנוע טעויות. עם קביעת הקרמיותה נחוץ היה לקבוע את קנה המידה של המפה שעל גביה צריך היה לרוח.

- נקודת מוצא 1: נקודה 81 מדרום לכפר ס' — 35.0
 - נקודת מוצא 2: נבעה 92 ממערב לכפר ס' — 41.8
 - נקודת מוצא 3: צווח הכוסייה בכפר ר', מצפון לנבעות ס' — 54.0
- תאור: נקודה בשטח (תקעה המזרחי של כפר ר'): קרימיותה ד/49.8/שטאלה 3.0

(1) במקור: "Stosslinie"

מדרש א

אל נקודות תצפית יתקרבו במהירות באבטחת הטנקים.

נושאי־הגייסות והטנקים מוסוים במלואם, מקפידים על כוננות קרבית מוגברת. תצפית הקפית ותצפית נ"מ. יש לשמור על קשר־עין בין נושאי־הגייסות והטנקים לשם העברת אותות מוסכמים.

ש לאחר מסע של שעה ללא מגע־אויב הגיע החוד למצב הפתיחה.

הפסקה ע"י מנהלת התרגיל:

בדיקת השופטים: הסויה, כוננות קרבית, חלוקת התצפית, התקדמות נושאי־הגייסות והטנקים, חיפוי־אש הדדי, קשר ושדות־אש.

ש+05 חוד יוצא ממצב הפתיחה.

נתוני בקרה: כאשר נושאי־הגייסות הקדמיים עוברים את שפת היער, חוטפים הם אש־מקלע מכיוון הסככה (שעה 2). התפוצצויות רקטות סמוך לנושאי־הגייסות הימינו (ראה מרשם 8).

ביום אויב: 3 חיילים עם רובי־סער, מטרת־ייצוג של מקלע אחד, 4 רובאים, בזוקה אחת.

בקרוב: מתארים את האויב ואת נשקו, בודקים את פעילות המפקדים, לדוגמה — דיווח למפקד החוד.

ש+10 תשדורה מ"מ ח"ר־משורין למפקד החוד: „נשר — כאן ספה — אויב — מקלע ובזוקה — שעה 2 — 500, משפת היער — סוף“.

ש+12 מפקד החוד פוקד באלחוט: „ספה ויס־צפוני — כאן נשר. ספה תתקוף באיגוף שמאלי; נשר יתן חיפוי־אש משפת־היער — נועז — סוף“.

ש+15 ח"ר־משורין נע בשורה משמאל לכביש, בעוד שהטנקים מחפים משפת היער ומרתקים אויב. הסככה נפגעת ועולה באש. ליד מזלג הדרכים פונים נושאי־הגייסות לדרום. בעוד שאחד מהם מאבטח למזרח, מתפרצים יתר השלושה באש מרוכות נגד קרי־אויב ומכריעים אותו. הטנקים מדלגים בינתיים למזלג הדרכים ומאבטחים שם.

השופטים בודקים: ניצול פני־הקרקע ע"י נושאי־הגייסות בעת ההתקדמות; האם המתינו עם הפריצה לסיוע אש־הטנקים; כיצד בוצעו ההתקפה והפריצה.

ש+30 נתוני בקרה: עדות שבויים — היתה זאת חולית־תצפית ניוחת לשם אבטחה; ח"ר־ממוכן נוסף נמצא בתנועה מזרחה ממזרח.

ש+40 לאחר חיסול האויב ממשיך החוד בהתקדמותו.
 פקודה אלוושיח של מפקד החוד: „ספה וים'צפוני — כאן נשר. — ים'צפוני בראש — ספה בדירוג ימיני לאחור — נועז — סוף“.

ש+50 הטנקים הגיעו למדרון הורד ממזרח למזלג הדרכים. הי"מ"ט מבחין במחסום דרך. אש תותחים נ"ט מעמדות שבשני צדי הכביש מאחורי המחסום. הטנקים פותחים מיד באש ויורים זיקוק כחול. מ"מ טנקים מאתר חיל'רגלים בעמדות מדרום לתותחים נ"ט ומדוח באלחוט על מצב האויב (ראה מרשם א): „נשר וספה — כאן ים'צפוני — מחסום“ דרך ב... (ציון לפי הקרמטהוזה) — מאחוריו אבטחה: ע"י תותחים נ"ט — חיר'ר בעמדות 300 מ' מדרום — סוף“.

ש+55 תשדורת מפקד החוד: „ספה וים'צפוני — כאן נשר — ספה תתקוף באיגוף ימיני — ים'צפוני יחפה — נועז“.

בדיקת השופטים: פקודות לפתיחת אש ע"י הטנקים לאחר ציון פגיעות תותחים נ"ט; ניצול הקרקע ע"י הטנקים; עמדות אש; משך הזמן הדרוש עד לנתינת חיפוי'אש תכלית. ש+57 מח' חיר'רמשורין עולה בשרשרת באיגוף ימיני על חיר'ר האויב; במהירות מלאה מבצעת פריצה. טיהור קני'האויב בכל מלי'הנשק שלה. לאחר תפיסת עמדת האויב מצוה מ"מ חיר'רמשורין לרדת מנושאי'הגייסות כדי לתקוף את התותחים נ"ט מהאגף.

נושאי'גייסות
 חשורין הולנדי

האשטנבים השונים ספס'
 שרים כניסה ויצאת
 סהירות של הצות וכן
 חלקים הם על התחוני
 שם (ל'2) חיל + מס'
 עד + (הג)

נושאי'הגייסות מחפים מעמדות תובח; הטנקים יורים מעמדות'חליפין ומרתקים את התותחים נ"ט.

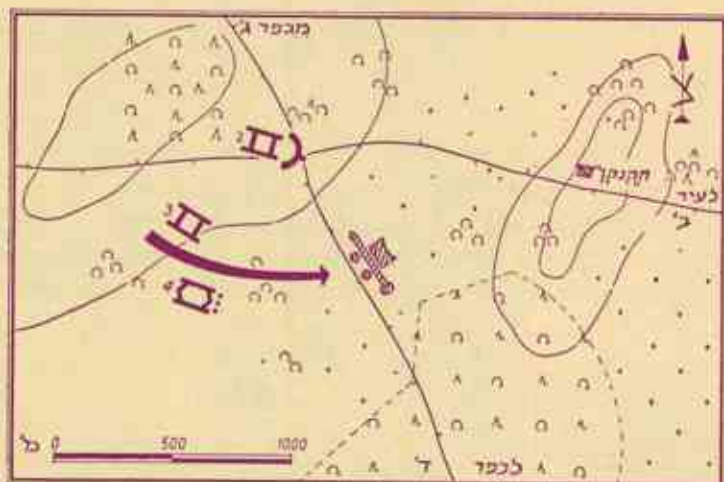
ש+60 תשדורת: מ"מ חיר'רמשורין למ"מ טנקים: „ים'צפוני כאן ספה — תוקף תותחים נ"ט — בדאורך זיקוק לבן. הפסק אש — סוף“.

בחיפוי נשק'הסופון מונקים רמני'השריון ופורצים אל עמדת התותחים נ"ט ומכריעים את האויב.

בדיקת השופטים: התקדמות נושאי'הגייסות. הפריצה לעמדות חיר'ר. הכנעת האויב. ירידה מהרכב והתקפה ב'רגלי' על תותחים'נ"ט; תיאום סיעה'האש בין טנקים ונושאי'

הגייסות, אבטחה לכיוון מזרח ע"י נושאי־גייסות; פריצה לעמדות התותחים נ"ט תוך קרב ב"רגלי"; זיקוק לאחר כיבוש העמדה.
 80+ ש הטנקים מתקדמים מיד עם חיסול קני התותחים נ"ט. עוקפים את המחסום. דיווח באנחוזם למ"פ: "זוגה — כאן נשר — מחסום ב... (ציון לפי הקר"המותזה) עקפתי משמאל — סוף".

מרשם ב

- 85+ ש מפקד־החוד פוקד על המשך ההתקדמות. חי"ר־משוריץ וטנקים נעים משני צדי הכביש באבטחה הדדית.
- 95+ ש מפקד נושאי־הגייסות מס' 1 רואה בטוח 1000 מ' שדרת־משאיות אויב בת 8 משאיות על הכביש מ"ד ל"ג, מדוח למפקד־החוד (מרשם ב).
 ביום האויב: משאית עם 4 רובאים, מקלע, מוקשים, מטעני־עלוקה.
- 97+ ש פקודה אנחוזית של מפקד־החוד: "ספה וים־צפוני — כאן נשר. ים־צפוני מאבטח הצומת בשני טנקים — יתר הטנקים עם ספה אל שדרת־המשאיות — שעה 2 — 900 — התקפה — נוער".
- נושאי־הגייסות מדרגים עצמם מתוך השורה בתבנית לימין, תוך ניצול מושכל של פני הקרקע ומתקרבים במהירות מוגברת אל השדרה. מ"מ פותח באש. כל נושאי־הגייסות מצטרפים במטחים מכל כלי־הנשק, במקביל פותחים הטנקים באש מעמדות החיפוי ומציתים את המשאיות הקדמיות.
- 100+ ש נחוני בקרה: השירה נעצרת, נתקעת, משאיות בוערות חוסמות את הדרך, כלי־רכב בודדים מנסים לסטות לתוך השטח. חי"ר האויב קופץ מהרכב ותופס עמדה.
 מ"מ מתקרב עם נושאי־הגייסות ויורה בשירה מבלי להפחית מהירותו. כל המשאיות מוצתות, מקלעים ורובי־סער יורים בחי"ר, נושאי־הגייסות דורסים את האויב. מ"כים בעקבות המ"מ.
- 105+ ש נחוני בקרה: רמן־שירון מבחין בהדבקת מטען עלוקה לדופן נושאי־הגייסות; בלי להתחשב באש האויב הוא מניף את רובהו מעל הדופן ומסיר את המטען במכה. מ"מ מצוה על הנהג: "החש". כדי להתרחק ממקום ההתפוצצות.
- 110+ ש נהג נושאי־הגייסות רואה שחייל־אויב מזנק מאחורי משאית ומטיל מוקש לכיוון נסיעתו של נושאי־הגייסות. הנהג משנה פתאומית את כיוון הנסיעה ועוקף את המוקש.

110+ ש נחוני' בקרה: תוך כדי קרב סביב לשדרת המשאיות מנמיכים מטוסי אויב מעל לשדה הקרב. המחלקה הנלחמת אינה שמה לב למטוסים כי היא עוסקת כולה בקרב־קרע.

125+ ש נחוני' מנהל החרגיל: שדרת המשאיות מוכנעת. אש האויב שותקה. פתאום מתפוצצים פגזים נ"ט מכיוון מסבאת „הקנקן” בין נושאי הגייסות. במקביל פותחים הטנקים שלנו באש כנגד אויב חדש המתגלה צפונית למסבאות „הקנקן” (מרשם ג).

ביום האויב: 6 אנשים. מטרות יציגו של 2 טנקים. 2 מקלעים; 4 רובאים מביימים תותח־סער אויבים בטוח 1500 מ' מצפון ל„קנקן”; כפלוגת חי"ר אויבת תופסת עמדות מדרום ל„קנקן”.

128+ ש נושאי הגייסות נסוגים במחפה עשן מתחום האש של תותח־סער האויב אל מאחורי מחסה. חשדורת מפקד־החוד למ"פ: „יונה — כאן נשר — שריון אויב וחי"ר בעמדות ב... (ציון לפי הקר־המותח) — מרתק באש — מסייר — סוף”.

130+ ש המ"פ מגיע לגייסות שלפנים.

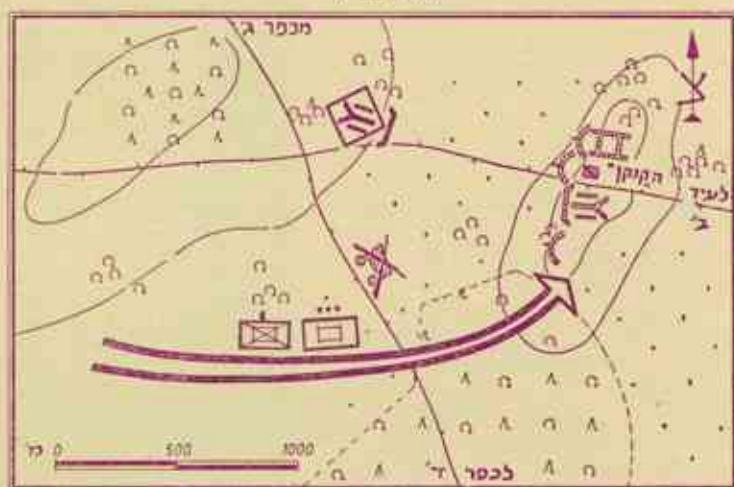
העדה מנהל החרגיל: תמונת־האויב — מצפון ל„קנקן” 4 עד 5 טנקי אויב או תותחי סער; מסביב ומדרום ל„קנקן” מתחפר חי"ר. כ־100 עד 200 איש; תנועת־משאיות על הכביש מעיר ב' למערב; פגיעות אש־מרגמות אויבת על־יד הצומת.

לאחר הערכת־מצב — החלטה: התקפה של כל פלוגת־החוד ומחלקת־טנקים באיגוף ימיני. חיפוי של כיתת־משמדי־טנקים מעט מזרחה לצומת. פתיחת ההתקפה עם מכת־אש של ארטילריה ומרגמות.

140+ ש הנחח מנהל החרגיל: פלוגת חי"ר־משורין פרוסה נעה מדרום לציר ההתקדמות לכיוון שיירת־המשאיות הנוערת. לאחר קליטת מחלקות החוד — הטנקים משמאל — עם הנחתת מכת־אש ע"י המרגמות והארטילריה. התקפה בראש־חץ באיגוף ימיני על חי"ר האויב מדרום ל„קנקן” במהירות מוחשת.

נושאי הגייסות מנצלים באופן מושכל כל קפל־קרע וכל אפשרות למחסה נגד תצפית

מרשם ג

ראש; המפקדים מקפידים על נהיגה טקטית נכונה ואיכות מטרות מהיר; אין מזניחים תצפית היקפית; אש נושאי הגייסות על חי"ר האויב; טנקים יורים בתותח־הסער תוך העזרויות קצרות. משמדי־טנקים נלחמים גם הם בשריון האויב תוך החלפת עמדות ממזרח לצומת.

- 145+ ש נחוני מנהל התרגיל : משמידי טנקים מציתים 2 תותחיים ער אויבים. חייר האויב מחזיק בעמדות. מפעיל אש מגן עזה ממקלעים. רובים ורובים ג"ט.
- טנקים נושאי גייסות צולים במהירות רבה על ה"קנקן". טנקים יורים על תותחיים ער. נושאי גייסות באיגוף ימיני. במגמה לקפל את עמדות האויב משם.
- 148+ ש נחוני מנהל התרגיל : עם היציאה משטח השיחים מדרום ל"קנקן" פוגעים פגזי ארטילריה ומרגמות בין הטנקים ונושאי הגייסות.
- נמנעים ככל האפשר מלהיכנס לשטח המוכנה אש ארטילרית. אם אי אפשר — עוברים אותו במהירות מוגברת. הצותים מתכופפים בתוך נושאי הגייסות. אך יש להוסיף ולצפות.
- 155+ ש נחוני מנהל התרגיל : היות ואש האויב אינה נחלשת מנחיתה מחלקת המרגמות עוד מכת"אש על ה"קנקן".
- בינתיים התקרבו טנקים ונושאי גייסות; פריצה; הטנקים מחפים; נושאי גייסות מחסלים קניי אויב תוך ירי מכל כלי הנשק; דורסים מקלעים ורובאי אויב; זורקים רימוני ירי לתוך שוחות. נושאי גייסות מגינים על הטנקים מפני חוליות צידי טנקים; התקפה ב"רגלי" על האויב ב"קנקן" ע"י חי"ר משורין בחיפוי אש של נושאי גייסות. הטנקים דורסים את המסבאה.
- 170+ ש נחוני בקרה : האויב מושמד.
- השופטים בודקים : ניצול פניה הקרקע בהתקדמות המחלקות בראש חץ; רוחים; עמדות אש של נושאי גייסות; ניהול קרבי אש; פריצה באורחי הלחימה ב"רכוב" וב"רגלי"; סיוע אש הדדי בין טנקים ונושאי גייסות.
- 175+ ש תשדורת ממ"פ למ"מ טנקים : יש צפוני — כאן יונה. אבטחה ממזרח ל"קנקן" — נעוץ הטנקים נעים מיד לאורך הכביש מזרחה ותופסים עמדת אבטחה כמצווה. בינתיים מטהרת פלוגת חי"ר משורין קניי אויב אחרונים. אוספת שבויים, דורסת נשק אויב.
- 180+ ש הנחת מנהל התרגיל : מה' חוד חדשה מוצאת וההתקדמות נמשכת ללא שהיות.

סוף התרגיל

א מ ר ו ת

האדם הגו — ויוסיף להיות — היסוד החיוני שבמלחמה. בני אדם. ולא מכונות. הם הזיכים בקרבות אי המפסידים בהם. מכונות אינן יכולות לאסור מלחמה ולנהלה; ביכולתן רק להגביר את כוחו ויעילותו של האדם. חשיבותו של האישה הפרט גדלה עם מידת המורכב שבכלי החיך אשר עליו להפעילם. חשיבות האדם תגדל ותלך עד אשר נגיע אל השלב בו יהיו לנו כלי נשק אשר ידעו לחשוב ולאחר; שיהיה ביכולתם לשאת באי הצלחות מתוך רוח תקיפה; ושתהינה מסוגלות לאון מחסור וסכנה על ידי התמכרות ועזירות — ולשאת במעמסת הקרב עד לנצחון הסופי.

אין כלי חיך שכזה נראה באיפק.

מדברי ג. ליון ל. למניצור, ראשהמטה של צבא ארה"ב.

דפוסי תפעול של חי"ר משורין גרמני

אלימ יהודה ואלאך

דומני שיהיה זה מועיל אם נסכם סדרת־שיחות זו בציון מספר נקודות־דגש לגבי תפיסת חיל־הרגלים המשורין הגרמני, כפי שהיא באה לידי ביטוי בחוברת־ההדרכה אותה סקרנו. וזאת — לאחר שעד כה ניתנה רשות־הדיבור בעיקר לחוברת עצמה, ממנה צוטטו כלשונם פרקי־הדרכה ותרגילים שלמים. גם משום שסדרה זו הופיעה ברוח־זמן ניכרים בין רשימה לרשימה, יועיל ללא־ספק סיכום כזה לקוראים.

הצבאית. אנו למדים שהניסויים והחיפושים בש־טח זה נמשכים עדיין; אך מה שברור הוא שהגרמנים רוצים בנושא־גייסות־משורין אשר יהיה מסוגל לצלות שטחים ממש כמו הטנקים — ובאותו קצב. לכן חייב הוא להיות זחל־מלא ובעל מנוע שעצמתו מתאימה לכך. השאיפה היא שיוכל להכיל כיתה שלמה — כלומר שבית־קיבולו יהיה ל־12 חיילים לפחות, על מלוא ציודם; וכן רוצים שיהיה מצויד בתותח־אבטומטיקל, בעל קוטר של 20 מ"מ. ושהיה בו אמנם כיווי־גג, אך לא קבוע וקשיח אלא ניתן־לפתיחה — כדי לאפשר לכל הכיתה גם להילחם מעל־גבי הרכב (ובענין זה — מנוגדת גיסת הגרמנים לחלוטין לזו הנשקפת מתוך הדגמים של הצבאות „דוברי־האנגלית“); ואח־רוך־אחרון — עליו להיות מצויד במכשירי־קשר שיאפשרו שליטה מלאה הן בקרב „הרכוב“ והן בקרב „הרגלי“.

4. לפי גישה זו של מכוני האימון, יילחם השריון — כולל חיל־הרגלים־משורין — גם בלילה; ועיון נוסף בקטע שצוטט על אודות קרב־הלינה ויכוח שבגישתם אל בעיה זו צללו הם למלוא עומקה.

5. באשר לטקטיקה של כוחות ממונעים, נטשו הגרמנים לחלוטין את התפיסה הקודמת — ועברו לתפיסה של לחימה במרחב. הדבר מוצא את ביטויו אף במונח: אין מדברים עוד על

ננסה להבליט כאן תמציתית את התפיסה בענין של תפעול חיל־הרגלים־המשורין — והד תורה־הטקטית שמאחוריה — במספר מישורים:

הצד התורתי

1. הגרמנים — בניגוד למספר צבאות אחרים — רואים שני אורחי־פעולה אפשריים של חיל־הרגלים־המשורין, האחד — בלוחמה „רג־לית“, כשהוא מובל בנושא־הגייסות־המשורין אל שדה־הקרב, יורד ממנו בקרה־היערכות ונלחם ברגל. כחיל־הרגלים „המסורתי“, אם כי במצבים שונים נתמך הוא גם על־ידי נשק־הסיפון של נושאי־הגייסות. אורה־הלחימה השני הוא בלר־חמה „רכובה“, חיל־הרגלים־המשורין משתמש לפי זה בנושא־הגייסות ככרכב־קרב־משורין, נלחם מתוכו, תוך שימוש בכל כלי־נשק, ויורד ממנו רק בלית־ברירה, לצורך זה מותאמים המבנה, החימוש, אמצעי־הפיקוד והשליטה והת־רגולת הנהוגים בסוג־החיל זה.

2. מתוך תפיסה זו נובעת ראיית חיל־הרגל־ליס־המשורין כחלק אינטגרלי ושדה־זכויות של צות־קרב־משורין הכולל טנקים, חיל־הרגלים־המשורין, ארטילריה־משורית, מהנדסים־משוריים גם — וקישור מתאים אל כוחות־אוויר.

3. בחירת הדגם הרצוי של נושא־הגייסות־המשורין היא פועל־יוצא הגיוני מגישות אלו. מתוך החוברת הנידונה ובעיקר מתוך העתונות

„קרה לחימה העיקרית“ (מונח שהיה שגור עדיין במלחמת העולם השנייה), ולעומת זה נפגשים אנו במונח „הפאה הקדמית של ההגנה“; דהיינו, למעשה, תחום קדמי של מרחב-מוגן.

6. כשהגרמנים קובעים סיווג לסוגי לחימה שונים, אין הם משייכים את קרב-החשהיה לצורת-הקרב המכונה „נסיגה“ או „תנועה לא חור“ אלא לצורת-הקרב הנקראת „הגנה“. דבר זה ודאי שנובע מראית אורח-ההגנה של כוחות ממונעים כ„הגנה נידת“, אשר אחד מביטוייה היא ההשהיה.

7. מתוך עיון במבנה המחלקה למדים אנו שגם בחיל-הרגלים-המשורין, העשיר בנשק אב-טומטי ואשר הנו בעל עצמת-אש גדולה, נשמר עדיין מקומם של הצלפים (כזכור, שנים מאר-בעת הוציאו של המ"מ המושנים ברובי-צלפים בעלי טלסקופ-כיוון). דומני שגישה זו ראויה לתשומת-לב, כי דוקא בקרב עם כוחות ממונעים נודע ערך מכריע לפגיעה המדויקת והוד-אית באנשי-מפתח, כגון מפקדים — שעל-פירוב ננקל ניתן לאכנס — או נהגים.

ה„מכניקה של קרב“

1. הסברנו והדגמנו (ראה עמ' 47) את שיטת השליטה המחוממת על מהלך הקרב כאמצעות אורח סימון המפה המכונה במונח הצבאי הגרמני „קר-מותוה“. ההבדל העיקרי בין שיטה זו לשיטות מקובלות אחרות נעוץ בפשטותה. אין צורך להכין מפות-קודים מסומנות-מראש בקבוצת-הפקודות, או בכל פגישה של מפקדים בשדה, ניתן לשרטט בקלות מספר קוים ישרים מתחברים על גבי המפה — ולקבוע להם ערכי „נקודת-מוצא“. בשביל להבטיח שיטה זו מבחיר נת כטחון-שדה אין צורך בהחלפת המפה, ואי פילו אין צורך בשינוי הקוים-המותרים עצמם. לכך מספיק לקבוע שינוי בערך נקודת-המוצא, ולוח-זמנים קבוע-מראש לשינויי ערכים אלה. הקורא שירצה להבין מהותה של שיטה זו ייטיב לעשות אם יעיין פעם נוספת בחסבר הקצר ובדוגמה שניתנו לעיל.

פענינת שיטת הדיוח הנהוגה בשורין הגרמני. קיים אצלם, ככלל הצבאות, דיוח אי-כונ יחידה ודיוח על קצב ההתקדמות בעזרת קווי-דיוח, כלומר, לאורך ציר-התקדמות כלשהוא, על תואי קרקע בולטים וני-חיס-לוחצי, נקבעים „קווי-דיוח“ שניתנים להם שמות

קוד, השמעת שם-קוד כזה ברשת-האלחוט מאפשרת לאכן היכן בדיוק נמצא המדוח, אך נוסף לרווחים אלה נחוצים אצל הגרמנים גם דיוחים לגבי ביצוע-שיטה, כמה הדברים אמורים? הבה נעיין בדוגמה מתוך החוברת.

מפקד פלוגת חייל-רגלים-משורין: הטיל תוך-כרי התקדמות כוחו על מפקד מחלקתו לסור עם מחלקתו לפני הכוח המתקדם. להלן — קצת מפקודות המ"מ:

„משימת הסיוור: אני רוצה להעביר:

- א. הוכן האבטחת ומוצבי-החוף של האויב?
- ב. איזה כלי-נשק ניתן לאכזר במיוחד ניס ושורין?
- ג. כיצד מתנהג האויב?
- ד. מהו עבירות הדרכים והשטח בשביל נושאי ניסיות וטנקים?
- ה. מהו כיסוי הקרקע, ומהן אפשרויות ההעלמה של התקרבותנו אל האויב.

התנהגות עם היתקלות באויב:

- א. לעקוף ככל האפשר אבטחת ואויב חלש; בהיתקלות-תפע — להילחם על השנת ידעית נוספות;
 - ב. בהיתקלות באויב מעצמת פלוגת ומעלה — לגרונו לפתח-תאש, ולעקפו באגף.
 - ג. הסיוור ישור מנציח-צפית עם האויב וי-אסף ע"י הפלוגה עם כניסתה לקרב.
- בסעיף „קשר“ של מפקודת-המבצע ניתנת מילת-ה„קוד“ הבאות:

„פלוגת חייל-המשורין — נמר; הסיוור — ינשוף; קו-דיוח ראשון — כרוב; משימת הסיוור — עפרוני; התנהגות עם היתקלות באויב — חלן; ביצוע המי-שומה — צחוק.“

תוך-כרי ביצוע הסיוור מגלה מספר חוליות-אויב, להלן — נוסח התשדורת: „נמר — כאן ינשוף, כרוב. חולית אויב; קו-מותר ב/62/מינה/3.8, כתנועה לצפון. עפרוני ב' רד' טוב. מוסיף לחזוק — סוף.“

פירוש תשדורת זו הוא: — „עברתי את קו הדיוח הראשון; חולית אויב נמצאת ב...; עבירות הדרכים והשטח לכל-ירכב בכלל וטנקים בפרט — טובה; כיסוי השטח מאפשר התקדמות בהסתר; אני ממשיך בביצוע משימת הסיוור כפי שהוטלה.“

הסיוור יוכל להמשיך בדיווח לפי שיטה זו במשך כל זמן המבצע, באם הגיע ליעדו הסופי ומקיים משם תצפית קבועה על האויב — ודוח המיס את מילת-ה„קוד“ „מלך ב'“; דהיינו, בהתאם להוראות ההתנהגות בהיתקלות באויב („מלך“) הוא מקיים את סעיף-משנה ג' — אשר פירושו שמירת מנציח-צפית עם האויב.

2. התחמושת המגוונת של התותח-הקל בעל קוטר של 20 מ"מ מאפשרת את השימוש בירי-סימון, ירי-סימון הנו קליע מעלה עשן צבעוני, ניתן לקבוע לכל צבע משמעות מסוימת, הירי עה מראש לכל הגייסות. דבר זה מאפשר לחיל-הרגלים-המשורין להזהיר את הטנקים על היתק-

צרפת ב„זינוק הטילים“ שלה

חרושת צרפתי לנשק — בסנט-לואי. סמוך לגבול צרפת, שביצירה וגרמניה. המפקד הוא גנרל צרפתי, ובראש סגל המדענים הגדול עומד פרד פסור שארדין (מי שהיה מנהל מכון הבליסטיקה הגרמני בכרלין). הצרפתים והגרמנים שהיו את הבר-העובדים כולה חייבים היו בדיקת-בטחון מחמירה; לפי הדיילי-אקספרס' הלונדוני עלו לים עתה להצטרף לצותים אלה גם מדענים בריטיים. מזה שנתיים-ומעלה פועל ארגון מחקר-ופיתוח צרפתי מיוחד, שהוטל עליו לטפח טיל קרקע-קרקע בליסטי אסטרטגי עצמי. סבורים כי טיל זה — שנועד לרשת את תפקודו של המפציץ מיראז' 4A (אשר יתכן ופיתוחו יקבל צורה מצניעה-לכלת יותר מכפי שתוכנן לראשונה) כמנחת כל-הזיון הגרעיניים הצרפתיים — יהיה מוכן בערך ל-1967; וכמצופה יוצב הוא אז בצרפת ובצפון-אפריקה. ההקצבות לפיתוחו הוגדלו ב-1960 עד לסכום השווה ל-7 מיליון לירות-שטרלינג. מעמסת-העבודה נתחלף קה בין חברות אויריות, ימיות ויבשתיות, והוקם מגע טכני מכסימלי עם ארצות יבדותיות, אשר לכלי-זיון קטנים יותר, הרי צרפת הנה — יחד עם מערב-גרמניה, בלגיה, הולנד ואיטליה — שותף מלא בייצורו של הטיל קרקע-אוויר, הוק, של צבא ארה"ב; וכן ממשיכה היא בפיתוח דגמי-נשק אחרים, את הטיל נורד AA-20' מפתחים עתה במגמה שיהפוך ל-30' AS' — שהוא טיל אוויר-קרקע; וכטיל אוויר-אוויר משוכלל, אשר תהיה לו היכולת לנוע בנתיבי-התנגשות עם מטרתו, יש לראות את נורד 5104'.

דמות מענינת, ולו גם חלקית, של מפעלי-פיתוח אדיר נשתקפה (בינואר 1960) מהסקירה בשבועון-האוויריה הבריטי הגדול בענין פעילותה של צרפת בחזונו הטיילים, ובראשי-ראשונה לגבי אלה שכוננו „בשליסטי-לשי-חוש, ובצד ידיעות אלו צוטטו או גם השמוע עזת בדבר כניסת צרפת לשותפות עם גרמניה — וכמוכן עם בריטניה, בע"ל הו-דבר" — לפיתוח ה"Blue Sreak" הנודע, זה שעליו נכתב אז כי „זהו טיל שהנו גדול ורבי-עצמה הרבה יותר ממה שנראה כנחוץ לחכליות-ההגנה של נאט"ו). והרי הדברים כלשונם: —

„צרפת, לאחר שבעשרת השנים האחרונות פיתחה מספר אשר ממש-לא-ייואמן של כל-יזן ראשוניים, נכנסה לשנת 1960 כשאתה תכנית מכוונת-יותר ותכליתית-יותר, הדומה בעצם מבחינות רבות לתכנית הבריטית — אך עם זאת כולל בה מספר רב בהרבה של טיפוסים מיוחדים-במינם של כל-יזיון שונים, אין ספק שה-פריט' הגדול שבין אלה — הוא זה המגלם את שאיפתה של צרפת להפיק טיל-בליסטי לטוחי-ביניים' משלה. אכן, אין זה בטוח אם ארה"ב תספק סיוע-כספי לכך, אם כי בשעתו ב-17.12.59, נודע בוויינגטון כי ארה"ב תהיה בקרוב מוכנה לתת מלוא-התמיכה לתכנית מואחדת של נאט"ו ליצירת טיל בליסטי לטוח בינוני נראה כי צרפת וגרמניה השקיעו במ' שותף מאמץ גדול של מחקר-בסיסי, בעבודה המתנהלת במתקן אשר שימש בעבר כבית-

לוח בשריון אויב ועל איכון תותחים נ"ט וכד'. שיטה זו הנה פשוטה ומחירה, ובעזרתה אפשר לשמור את רשת-הקשר שתהיה פנויה להעברת פקודות.

3 התרגולות מפנות דהיר את תשומת-הלב של חיל-הרגלים-המשורין לסכנה שנשקפת לר' כב מהדבקת „מטעני-עלוקה" על דפנותיו שעה שהוא נתקל בחיל-רגלים של האויב, על כל אנשי הכיתה מוטלת החובה לצפות ברציפות

לסיכום — אם הצצה זו אל „מה נעשה אצל אחרים" עוררה קוראים גם למחשבה על הנעשה אצלנו — הרי השיגור רשימות אלו את מטרתן.

הפחד את הטנק!

עלה עתה על מאה מטרים. על אף החשיכה נראו הם בעיני צייד־הטנקים כ"מפלצות" איומות העשויות לפלוט בכל רגע אש־תופת. הציידים לא המתינו עוד, ובבקשם לדחוק את הקץ פתחו באש המטולים־הרקטיים על הטנקים המתקדמים. כל חוליה ירתה פצצה אחת — ונמלטה חיש מן המקום. כל עוד נשמתה בה. הטנקים, שלא נפד געו כלל, פתחו באש־מקלעים ו"שטפו" את כל השטח מסביב. הם הגבירו את קצב תנועתם והגיעו בשלום ליעדם. צייד־הטנקים חזרו אף הם בשלום לבסיסם.

עד כאן דני. סיפור־המעשה. ומהי המסקנה? בתחקיר שבוצע למחרת, התברר כי נעשה אך מעט מאוד להכשרת צייד־הטנקים למילוי תפקידם ולחיסונם המוקדם מפני אימת־השריון. לחיילים לא הוסברו כראוי מנגזרותיו של הטנק, שהן: פגיעות הטנק בשל צלליות הגבוהה, כמיות תחמושת ודלק מוגבלות, בעיות־תחזוקה חמורות (בשל הצורך בטיפולים תכופים), כר שר־המעבר המוגבל לגבי שטחים מסוימים, רעש המנוע והזחלים, עייפות צות־הטנק — ומעל־לכל העידו־ן־מאונס, והרי כל אלה הם גורמים המקנים תכופות יתרונות לא־קטנים לזחם ה"דגלי הנלחם נגד שריון זה.

בעקבות תחקיר זה הורה מפקד־החטיבה לכל יחידות החטיבה לבצע בדחיפות את הפעולות הבאות:

- ◆ חיסון הנייסות מפני אימת־השריון על־ידי ריבוי בתרגילי שוהות־הריץ — כש־הטנקים עוברים על־פני השוחות בהן מוסתרים חיילים, ומיד לאחר שעברו את

לדני השלום והברכה!

באגרתך שהגיעה אלי לפני כשבועיים, אתה מתאונן על כך כי מכתבי הפכו בעת האחרונה להיות יבשים במקצת. כאשר הם גדושים "הנ־חיות" ו"נקודות להדגשה" שכאילו נלקחו מחוברות ההדרכה. לכן החלטתי לספר לך הפעם על דבר שארע — בעיצומה של מערכת סיני. המעשה שהיה כך היה.

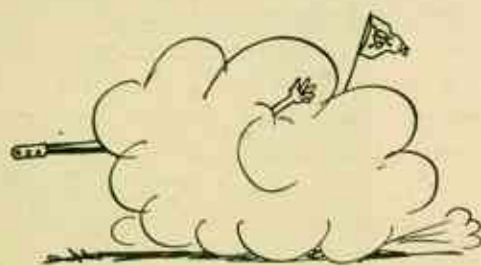
שהי חוליות צייד־טנקים, שיצאו ממתחם מוגן פלוגתי לארוב לשריון האויב, הסתתרו כל אחת במקומה היעוד והמתינו לבוא השריון. לפי הידיעות שהיו אז בידי מפקד המתחם, עמדו מספר טנקים לנוע בדרך־עפר מסוימת בחסות התשיכה. חוליות צייד־הטנקים המתינו להם איפוא בצדי הדרך, בתת־כונן לתקוף טנקים אלה מן־המארב, להסב להם נזקים ואבדות — ול"אחר־מכן להיסוג מיד בחזרה אל גבולות המתחם. החוליות היו מורכבות כ"א משני אנשים, שאחד מהם היה מצוייד במטול־רקטי נ"ט והשני בתת־מקלע "עווי". לאחר שהמתינו במארב, בצפיה דרוכה זמן לא־מועט, הגיע לפתע לאניהם שאן זחלים מרחוק, חוליה אחת הספיקה להתקין ל־עצמה שוחת־הריץ ולהסתתר בתוכה, ואילו ה"חוליה השניה מוסו־מה נמנעה מלעשות כן. הטנקים קרבו יותר ויותר, וצייד־הטנקים היו עתה אחוזים פחד סמוי. כאילו מעשה־התאבדות כאן: אחד החיילים אף נתקף בעוית, ונתרעד כמו כפאו־שד.

הטנקים, חמשה במספר, החלו עתה מחריר שים אניים ומעלים ענני־אבק בתנועתם בדרך־העפר: המרחק בינם לבין צייד־הטנקים לא

„זה עתה סיימתי לקרוא ספר מעניין, בשם קחו אנשים אלה, ספר זה, המספר על המערכה במדבר־המערבי מנקודת־מבטו של מפקד טנק אחד שיכנע אותי פעם־נוספת כי אמנם כדאי לי הדבר שמשרת אני בחיל־הרגלים... שוב הוב־רר לי כי הטנק אינו כלי־כול — ואין להבהל מפניו יתר־על־המידה, הנה, כך מסתבר, דרך הפריסקופ של הטנק, ובעיני הטנקיסט ה„כלוא“ בתוכו, הנשק הנגד־טנקי שיופעל ללוחמה נגדו נראה אחרת לגמרי — ומאיים הרבה יותר — מכפי שחש את הדבר איש חיל־הרגלים שעליו שומה להפעיל נשק זה, ולא זו בלבד, אלא של־טנק מגבלות לא־קטנות, שרק בקושי ניתן להתגבר עליהן — והללו בעוכרינו, שמא אקרא לכם שני קטעים קצרים מתוך אותו ספר — קחו אנשים אלה?״

ובכן, כותב המחבר — מפקד־הטנק דאז, ס״ר ריל ג'ולי שמו:

מאתרי כל טנק היתמר נד מרחף של תול... מעט־מעט החל החום גובר, וכתוספת לסבלנו החלה מנשבת מן המזרח, מאחרי גבינו, רוח אשר נשאה קדימה אל הטנק את חום המנועים ואת ענני האבק שנוצרו על־ידי הוחלים החדשים את הקרקע, האבק אפגנו, חדר אל תוך עינינו

ונחירינו והוביש את שפתותינו, לא יכולנו לעשות דבר כדי למנוע זאת... והנה הקטע השני:

הקושי הגדול ביותר נגרם ע״י עצם תנועת הטנק... הטנקים נמצאו בתנועה במשך מרבית שעות היום, ומבחן אמתי של סבילות היה זה להימנע מפגיעה עקב התנדודות והדילוגים של הטנק, מאמץ פיסי מתמיד נדרש לשם כך, האבק וחום המנוע, אדי חמרי־הנפץ מתרמילי הפגזים, והריח הצורב והמכביד עוד יותר של תרמילי מקלע ה„בוה“, לא היו אלא המטרדים הפעוטים

השוחות קמים החיילים ומפעילים נגד ה־טנקים את הנשק שברשותם, בד־בבך עם תרגילי־שוחות הוטל על המפקדים לדאוג לכך שהחיילים יכירו את מגבלות רכב־השריון (בכלל זה, במודגש, את נקודות־התורפה אשר בטנק); ולעומתן — את יתרונות הלוחם הנגד־טנקי.

◆ ויהיו סוגי רכב־קרב־משורין, הוחלט ל־ל־מד באופן דחוף את כל החיילים והמפק־דים על־מנת שייטיבו לזהות סוגי רכב־הקרב־המשורין של האויב — ועל־מנת שיוכלו להבדיל בינו לבין זה של כוח־החינו, כמובן שבתנאי מסע־המלחמה נעשה זה אז בכל מיני אורחים „מאולתרים“, אך כמובן שאותו הצורך קיים בהכשרת־הגייסות התקינה, דבר זה — ניתן להשיגו על־ידי הדגמות, הצגת סרטים ופלא־קאטים, כן ניתן להמחיש סוגים שונים של רכב־קרב־משורין (שלך — ושל האויב) באמצעות מודלים קטנים, המבליטים את המיוחד שבסוגי־השריון השונים, והמשמש שים למשחקי־תחרות בין החיילים, להג־ברת התחושה של זיהוי רכב־קרב־משורין.

◆ אימון החייל בלוחמה נגד־טנקית — גם הוא דבר שבתנאים ההם נעשה אולי „על רגל אחת“, אך החייב להיות בין היסודות בהכשרת כל חייל, שכן המדובר הוא באימון הרובאי, כל רובאי, בלוחמה נגד־טנקית, ובמפורש: לא אימון „מומחים“, יחידי־סגולה, אלא אימון כל החיילים וה־מפקדים בלוחמה זעירה נגד טנקים, כאור־בי־טנקים וצייד־טנקים — הן ביום והן בלילה, הכוונה היא לחוליות בנות 2-4 לוחמים, האורבים לטנקים מתוך שוחות מוסוות־היטב, ממתניים עד שיתקרב ה־טנק ויכנס לטוח היעיל של המטול־הרקטי המבטיח פגיעה ודאית, או עד לאחר שעבר הטנק על־פני השוחה — ואז פוגעים הם בטנק בעורפו או באגפו וחורים־ומסתתרים מיד בשוחותיהם.

בהתאם להוראות אלו של מפקד־החיטה, הוחל בביצוע הדברים בגדודים, כפלוגות ובמח־לקות, ערב אחד שמעתי את אחד ממפקדי ה־פלוגות אומר לפקודיו, המכונסים מסביבו:

ביותר. אעפ"כ הייתי נתקף חרדה כאשר הייתי מדמה לעצמי מה רב הסבל הצפוי לנו, אם תתנהלנה מערכות ממושכות במלוא חומו של הקיץ..."

בחניה ההיא בין חולות המדבר, בשוחות הערב לאחר יום-התאמנות מפרך — ודאי שחד"רו דברי מפקד-הפלוגה היטב-היטיב לתוך הכרת החיילים ולתוך זכרונם.

הנה כי כן, תנועת הטנק... הטלטולים... ענני האבק... חום המנוע... אדי חמרי-הנפץ מתרמילי הפגזים והכדורים — ועדיין לא מוצו בזה כל מגבלותיו של הטנק (את היתרונות, דני, מוטב שלא להזכיר...).

אך בימים האחרונים נתוספה לי עוד התרשמות, שהנה אולי מענינת לא-פחות.

כשפגשתי השבוע את יענקל'ה, היה מצב רוחו מרומם. הוא טען באוזני כי מעולם לא חשב שאפשר להפחיד טנק! קודם-לכן תמיד חשב שהטנק הוא המפחיד, ואילו כל השאר יכולים רק להתירא מפניו. אמנם, אין לזלזל בטנק — שלאחר-הכל הרי תכונותיו העיקריות הן עצמת-אש, ניידות, שריון וכוח-הלם. אך יענקל'ה טען כי "השד אינו נורא כל-כך". כי מלבד תנועת הטנק, הטילטולים, ענני-האבק, חום המנוע ועייפות צות-הטנק כתוצאה מא"לה — ישנן לטנק מגבלות חמורות עוד יותר, אותן מניתי בעצם כבר בתחילת מכתבי. אך אמר פעם רוברט ג'אקסון? "לא הכידון ולא הכדור, אלא הפחד הנו האויב האמתי בשדה הקרב". אם נכון הוא הדבר — הבה נפיל פחד זה על הטנק התוקף אותנו!

אני יודע, דני, כי מיד תקשה קושיות: — "אבל איך עושים את זה?" "האמנם — האדם מול טנק?" הנה, בברית-המועצות, כפי ש"שמעתי, מעניקים את אות-לנין לכל חייל המצי ליח להשמיד טנק אחד של אויב. משמע, הדבר אינו פשוט כל-כך, אלא שבימינו אלה עומדים לרשות חיל-הרגלים אמצעים רבים להשמדת טנקים — החל בטנק עצמו (אם יש לך כזה לסיוע אות-רגע). המשך במוקש ה"ג"ט, הטיל ה"ג"ט, הארטילריה ותותחים נגד-טנקיים למי ניהם, וכלה ברובה-רומה נ"ט, מטול-רקטי נ"ט, להביוור, "בקבוק-איליוב", רמוג'ייד, עשן ואמ"צעים מאולתרים כמו מחסומי-אש וחמרי-חב"לה — כל אלה אמצעים אשר הפעלתם נעשית

חך שילוב מירבי עם מכשולים טבעיים ומכשולים מלאכותיים; ובצד אלה — פיתוח ה"לוחמה-הזעירה נגד טנקים: צייד-טנקים, מאר"בים נגד שריון ופשיטות על חנויני-שריון, והרי כלי-הקרב והתחבולות שבמכלול נרחב זה, חב"רם יחד, נותנים בידי הרגלי סיכוי לא-מבוטל להשמיד את הטנק התוקף, אך אלה יצלחו רק בידי גייסות מאומנים-היטב, החדורים בטחון בעצמם ובכלי-הנשקם, ושהחלטתם נחושה להתגבר על הטנקים ולהשמידם.

מדברי אלה, דני, עלול אתה להגיע לכלל מסקנה, כי יש הכרח בשינוי אי-אלו תכניות אימונים, ובהתאמתן למגמות עליהן רמזתי ב"מכתבי זה, אפשר אף חסיק מדברי כי יש לגשת עתה (בדרגים המוסמכים לכך) לעיבוד תכניות חדשות; כמו, למשל, תכנית-אימונים להכשרת הרובאי בצייד-טנקים, אם אמנם כוהוי דעתך — אינך טועה כלל. יתרה מזו, במרוצת הזמן הקרוב נצטרך לסגל לעצמנו שיטות ואמצעי-לחיי מה"זהתגוננות כאלה שיהלמו את הצרכים — לנוכח סוגי השריון המצויים בידי האויב, וחס"פרו (אחד האמצעים הוא, כמובן, המעוך ה"חשוכב והחתואם של אמצעים ולוחמים נגד-טנקיים), אך תהיינה השיטות כאשר תהיינה, עיקר הנטל יפול, כרגיל, על איש חיל-הרגלים: והוא הוא שיצטרך לעמוד מול הטנק ולהשמידו.

מהקטעים שציטט המ"פ מתוך הספר, קחו אנשים אלה" למדת בודאי משהו על התחושה

איפוא להפחיד את הטנק — ולא להיבהל מפניו. אך תנאים מוקדמים לכך הם אימון החייל בתפ" עול כל־יחידה הנגד־טנקים וחינוכו מפני אר" מת־השריון. אימונו ותרגולו בלוחמה־זעירה נגד טנקים (בתפקידי אורב־לשריון, צייד־טנק). והת־ אמת תכניות האימונים למגמות הלחימה־בשריון. כל אלה, כשהם מלווים בהחלטה נחושה להת־ גבר על טנקים ולהשימדם, גותנים את הסיכוי להצלחה.

ובכן, דני, במקום, הטנק מפתח אותי" — אולי מוטב שנאמר מצתה: "הפחד את הטנק!" הפחד את הטנק על ידי כך שתסגור אותו על־ ידי שימוש מירבי בעשן, בכל סוגי העשן שבי־ נמצא — כך תמנע ממנו אפשרות־הצפית, וי־ צומצם עוד יותר שדה־ראיתו; הפחד את הטנק על־ידי כך שתנחית עליו את אשם היעילה של הנשק־הקל והנשק־המסייע, דבר שיאלצו לסגור את אשנביו; הפחד את הטנק על־ידי כך שתנ־ חית עליו, כל־אימת שהדבר אפשרי, אש אר" טילרית — אשר יש לה השפעה קטלנית על אנשי צות־הטנק, ועל עצביהם; הפחד את ה־ טנק על־ידי כך שתשים מכשולים בדרכו, תאלצו להאיט את קצב תנועתו, תמשכו אל תוך מל־ כודות, תתקיפו ממקומות כאלה שלא העלה כלל בדעתו כי תקופו מהם; הפחד את הטנק באמ־ צעות מחסומי־אש ואמצעי־חבלה מאולתרים, אשר יופעלו במפתיע נגד הטנק; הפחד את הטנק באמצעות צייד־טנקים ומארבים נגד שריון. הו־ רועים בשטח, והתוקפים את הטנק מן־המארב —

הן ביום והן בלילה; הפחד את הטנק על־ידי כך שתפעיל נגדו — בטוחים היעילים, המבטיחים פגי־ עה ודאית — כל־יחידה נגד־טנ־ קיים מכל הסוגים, המוסתרים ומוסוים־היטב, והמופעלים בעצ־ מה ובמהירות מירביים.

ובכן, דני, אין זו עוד מליצה, הדבר אינו בלתי־אפשרי. צריך רק לרצות במלוא־כוח־הרצון, להפ־ חיד את הטנק, ולהתקיפו, מה דעתך, דני?

המצפה לתשובה

אחוד

האופפת את אנשי צות־הטנק ה"כלואים" בתו־ כו. מסתבר, כי באם רק יימצא הלוחם הרגלי במסתור, נחבא ומוסוה כהלכה, ואם רק ינצור אח אשו עד הגיע הטנק לתוך הטוח־היעיל של נשקו יש סיכוי לכך שצות־הטנק אמנם יופתע. שכן הטנקים, כשהם סגורים — קשה להם לגלות אנשים ומלי־נשק המוסתרים היטב, אפשרות הראיה היחידה היא, כידוע, דרך חרך־הנהג, חרך־התותחן ופריסמות־המפקד — ומאחר שכל החרכים האלה קטנים, מוגבלת ממילא הראיה דרכם. כשהטנק סגור — אין לצות, פרט למפקד, כל תצפית: לא סמוך חזק לטנק, ולא כלפי הקרקע שבתחומי רדיוס של 10 מ' בקירוב מה־ טנק עצמו. אם הטנק נוסע פתוח־צריח, תאלצו אש הנשק־הקל ואש הנשק־המסייע להיסגר מיד, מגבלה זו של הטנק מחריפה פ־י־כמה בלילה, בעשן, בערפל כבד, או בסופת־חול סמיכה.

דבר אחד לבטח אתה יודע, שהטנקים הם רעשניים מאוד, ובכך נותנים הם אזהרה מספיק־ קה על התקדמותם. זאת ועוד: מחמת הרעש, אין אנשי צות־הטנק יכולים לשמוע מה מתרחש בחוץ. לפיכך, שעה שמנועיו של טנק פועלים — נוצרת האפשרות להתקרב אף סמוך לו ואף לטפס ולעלות עליו, בלי שהצות שבפנים יידע על כך.

על יסוד כל האמור־לעיל תסכים אתי, דני, כי לאנשים היושבים בטנק סיבות רבות יותר לחשוש מפני הרגלי, מאשר להיפך, צריך

מטוחי ירי „בחצר האחורית של מפעל“

גסיון מענין ביצירת תנאים לטיפוח ספירט-הקליעה בתוככי עיר, ליוזם העבודה של אלפי פועלים, נעשה לארמזמן ב„מאגר הטרו-ליו-בוסים“ השני של לנינגרד, ואין זה ענין של „מטוח זעוררי“, ולכלי-זון קלים במיוחד, דוקא. המיוחד שבו הוא כי הוא מאפשר התאמנות-ירי ממשית — ושכמעט כל מקום-עבודה ניכר, או מועדון גדול, יש ביכולתם להקים שכמותו.

ביסוד המתקן — צינורות בטון-מזוין (כמקרה המתואר — שנים), הצינורות, 25 מטר אורכם, הונחו הישר על הקרקע, לאורך גדר המפעל, ונשפכה עליהם שכבת עפר, 30 ס"מ עוביה, דוחב הצונור — 50 ס"מ, עובי קירותיו — 10 ס"מ, בקצה הצינורות הוצב „קולט-כדורים“ — תיבה ריבועית, העשויה מ-„שיירים“ של גליונות-פלדה, 8 מ"מ עובים, הדוסף-העורפי של „קולט-כדורים“ (12 מ"מ עביו) ניתן לפתיחה (ראה בתצלום!). אליו מחברים את הלוחות נושא מטרת-היצוג (כנ"ל!). להארט המטרות, מותקנת בתוך התיבה נורת-חשמל, ועליה „מצחית“ מגן.

הצינורות ה„קבורים“ — והיורים הרובצים

עמדות היורים נמצאות בצד
רוף קטן (החורף). הבית
מואר ומוסק מצויים בו
מתלה לבגדים עליונים, ספי
סל ושולחן, הקורות הקדמי
והצדדיים רפודים בגליור
נות'ברול, 4 מ"מ עובים.
במרחק של כ-2 מ' מפתח
הצינור בו מתבצעת היריה,
מוחקן סידור פשוט למדי
ה"מוצק" מן הצינור את
הגזאים של אבק-השריפה.

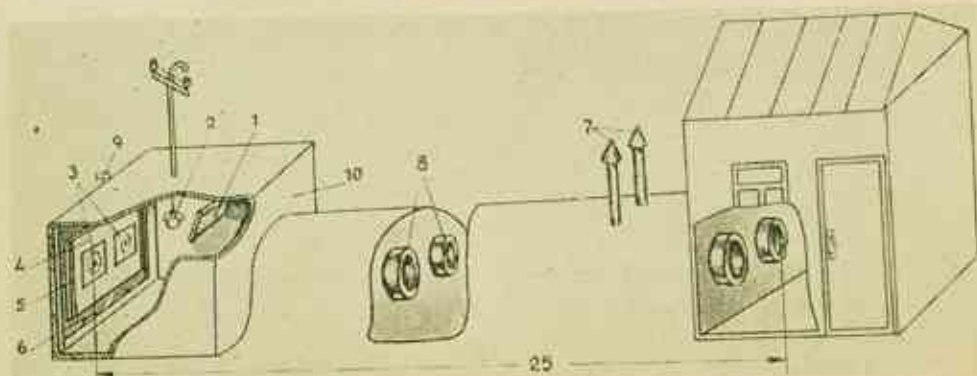

למעלה:
בית הפגזות — שובה משידי
ע'ובין.

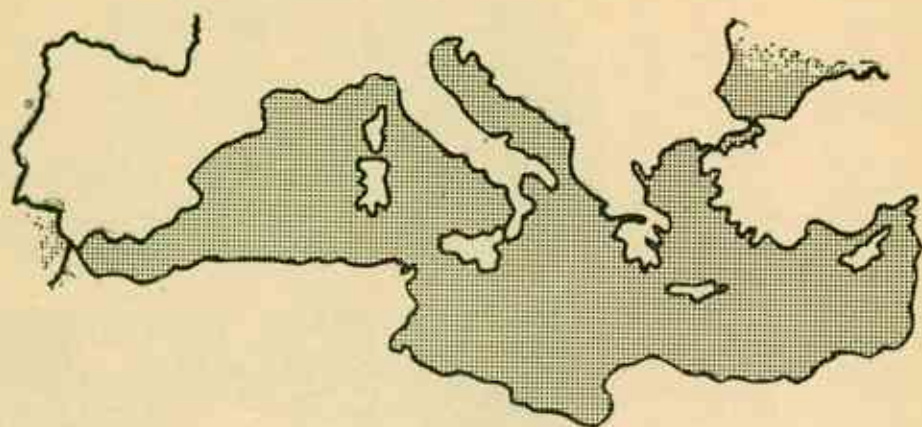
למטה:
שולחן הסידור מן המעגל שידי
גליונות-פגזות.

תכנית מרשם למטוח צינורות בטווח מזורן

1. הודף הכורים, המגן על הנורה.	6. חוקן עורסי הנפתח-המוצת.
2. גרתי-החשמל.	7. הסדור ל"מצית" המגזים של אבק-השריפה.
3. המטרות.	8. צינורות ברזל מיוקן.
4. לוח-עץ.	9. וויסטר לזימון-הצורסי הנפתח.
5. בלוטות העשויות ברזל-זימון.	10. מילימטר-זימון.

שילוב כוחות-אוויר

— 1 — קרבות היסודיים במלחמת-העולם השנייה, הם מלאי לקחים — שיתכן ובחלקם טיפוסיים הם לזירה זו. התנאים הגיאוגרפיים על מיש- מעויזותיהם האסטרטגיות, כודאי יוסיפו להכתיב בזירה זו גם בעתיד שיקולים ומחלבים שביסודם יהיו זהים לאלה שבכפר. לפיכך לימוד עקוב של תנאים אלה ושל השפעתם על מבצעים וקרבות בעבר הוא בחינת הכרה לכל מדינה שגורלה קושר אותה לזירה זו.

עם זאת, מובן שבתחום הטקטי והטכני ניתן להפיק מקרבות היס- התיכון — לתקופה קצרה-יותר — לקחים שישומום אולי רחב יותר. השאלה, מתי לקח טקטי או טכני חדל להיות ישים בהווה, היא ללא- ספק השאלה המורכבת והקשה-ביותר לתשובה בתקופה שבה הלח התפתחות מסחררת באמצעי הלחימה. אולם אין צבא או חיל הפסוד ממחקר מתמיד בתחום זה — שכן ההכרעה בקרב תלויה לעתים כה קרובות דוקא בכוננות הטכנית והטקטית של הכוחות.

מכחינה זו, עשוי חקר התרחשויות העבר בזירת היסודית-התיכון להועיל אך במידה שהוא מבליט את החשיבות המכרעת של קיום עליונות ראשו- נית, עם פרוץ המלחמה. אלא שעליונות זו איננה רק תולדה של שכלול טכני; ומכחינה זו אמנם עשוי מחקרו של דה-היכלו, לשמש כמדריך חשוב — כי הוא מוכיח שהעליונות הנה תולדה של תכנון מדוקדק ומקיף, של דפוסיים ארגוניים מתאימים שיש בהם כדי למצות את מלוא היכולת הגנוזה ביחידות הלוחמות, ושל חינוך לאורח לחימה כזה אשר מכוחו להטות את כף-המאזניים גם שעה שהיתרונות החומריים הם דוקא בצד שכנגד.

בקרבות ים

אלימ מתתיהו פלד

סקירה זו היא השניה ב־
סדרה של הצגת בעיות ב־
עקבות הקריאה בספר „דרך
ביס“ של אדמירל דהיבלו.
הסקירה הראשונה נתפרס־
מה בחוברת קכ"ו.

בדייקנות של מנתח מובהק מציין דהיבלו
שביוני 1940, לאחר כניעת צרפת, ראו עצמם
גם הבריטים ונס האייטלקים נחותים בים, אלה
לעומת אלה. היתה זו תוצאה מהערכות-מצב
שונות — שיחסו ערך שונה ליסודות השונים
של העצמה הציית.

דהיבלו מסביר כי בשנת 1940 סברו קציני־
צי רבים כי אניית-המערכה היא המחזה את
יחידת-הכוח הבסיסית. בעוד שכל שאר סוגי־
האניות לא נועדו אלא לתפקידים משניים.
האייטלקים ראו את המלחמה בים כמעין דו־
קרב בין אניות המערכה של שני הצדדים —
ולפיכך ראו עצמם כנחותים.

פרוט כוחות שני הצדדים בראשית ההיאב־
קות יעמידנו על המנועים להערכה זאת.

כוח הימי הבריטי בימ"התיכון היה מחולק לכוחות מזרח-הים התיכון בפיקודו של אדמירל קנינגהם — ולכוח "H" בפיקודו של אדמירל סומרויל. שנתבסס בקצה המערב של הים. כוח "H" היה כפוף במישורן לאדמירליות שבי-לונדון. תחת פיקודו של קנינגהם עמדו אז נישאת-המטוסים "איגל", שעל סיפונה 30 מטו"ס טורפדו "סורדפיש" ו-4 מטוסי-קרב "גלדיאטור"; שלוש אניות-מערכה ישנות שחדשו; 5 סירות קלות; שתי שייטות של משחתות; 8 צוללות. תחת פיקודו של סומרויל בכוח "H" עמדו סירות-המערכה הגדולה "הת" 2, אניות-מערכה שתי סירות, נישאת-המטוסים "ארק" ו"ואל" ותריסר משחתות.

הצי האיטלקי מנה באותה תקופה 6 אניות-מערכה, 7 סירות בנות 10,000 טון, 6 סירות בנות 5,000 טון, 6 בנות 6,000 עד 8,000 טון ו-12 סירות בנות 3,400 טון. מטיפוס רגולו (האחרונות בשלבי-בניה שונים. מהן רק שלוש הושלמו); כ-60 משחתות בנות 1000 עד 2000 טון; 120 צוללות. נוסף לכך הצטיין הצי האיטלקי בסירות-טורפדו מנועיות מטפוס M.A.S.

יחסיותה אלה תוערכו עליידי האיטלקים נגרועים מבחינתם. אף כי עדיפותם המספרית היתה עצומה. הנקודה שקבעה בהערכתם האמריקה היתה זו שאניות-המערכה הבריטיות, אף כי לא היו מרובות משלהם, עלו עליהן בנתונין הקרביים. ומכאן שהבריטים עלו על יריבתם בנושאות-מטוסים. שכן לצי האיטלקי לא היו כלל נישאות-מטוסים — מכיון שמוסוליני קיבל דעת חילה-האוויר האיטלקי כי בימ"התיכון הצר, המוקף בסיסים של חילית-האוויר השונים, אין לנישאות-מטוסים סיכוי לעמוד בהתמודדות עם מטוסים שישתתנויבשה. לעומת זאת, הבריטים אמנם האמינו תמיד באפשרויותיה של נישאת-המטוסים, וראו בה יסוד חיוני לכוח הימי. אולם מתוך הלך-מחשבה הדומה לזה של הטייסים האיטלקיים, ראו את עצמם נחותים בים. לבריטים היו בירת הימית-התיכון לא יותר מ-200 מטוסים (לרבות אלה של נישאת-המטוסים); בעוד שהחילה-האוויר האיטלקי מנה כ-3000 מטוסי-ים, חצים מקוראשון, שלא נפלו באיכותם מהמטוסים הבריטיים, ושהיו עשויים להמריא מעשרות שדות-תעופה באיטליה ובלוב, האנגי-

וראי לא מקרה הוא כי ספרו של

אדמירל דה בלו שפונה בתרגומו לאנגלית "התאבקות על הימית-התיכון", נשא במקורו הצרפתי את השם — המקור והמדויק יותר, במשמעותו המבצעית ובראות מהותה של ההתמודדות הגדולה — "המלחמה האווירית" הצרפתית בימ"התיכון, עליכן לא יתה אולי בכך משום הפרזה, מאם נאמר כי ספרה זה, הדנה (אמנם, בעיקר ברמה הארגונית-הגבוהה) בסוגית הפולקס הששנתה של כוחות ים ואויר שבספרו של דה-בילו — יתכן ויפעלה איתה כחינה בתאורית-ספרו זה אשר צרכיה-העמוק מחייבים ביותר לחקרה וללמוד סלקתיה.

לים גם לא הביאו את כוח "H" בחשבון ככוח קבוע ללחימה בצי האיטלקי, מכיון שמשומותיו כללו גם פעילות באוקיינוס האטלנטי; ומכל מקום, ההכרח לעבור דרך מיצרי-סיציליה מנע למעשה יכולת לשיתוף-פעולה ישיר בין שני הציים הבריטיים — זה שבמזרח הימית-התיכון וזה שבמערבו. אכן קל יותר להבין את המסקנה שהסיקו הבריטים מיחסי-הכוחות הנ"ל מאשר זו שהסיקו האיטלקים, אלא שבעוד משמעותה למעשה של מסקנת האיטלקים בדבר נחיתותם בים התבטאה בהנחית הפיקוד-העליון שלהם להימנע מקרבות-הכרעה, הרי משמעותה-למעשה של המסקנת הבריטית קיבלה ביטוייה בדברי רוי של קנינגהם: — "בתחילה היינו חלשים מאד בים, ועוד יותר חלשים באויר; אבל דוקא בגלל חולשה זו נאלצנו לנקוט קי תוקפני, שהצמיחה לנו פירות נאים".

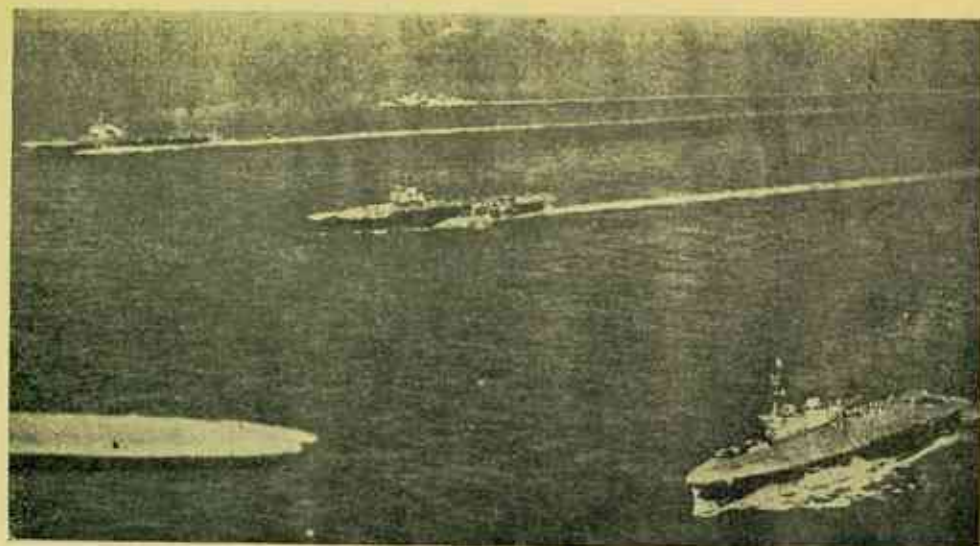
אדמיראל דה-בילו מנתח בספרו את הסיבות למסקנת הבריטית בדבר נחיתותם בים בשל נחיתותם באויר; וכדאי מאוד לעמוד על ניתוח זה, בין שתי מלהמות-העולם קיבלה מהלכים רחבים מאד תורתו של גולו דוהא שראה במטוס את "הנשק המוחלט" להכרעה במלחמות. דעה זו אומצה עליידי המנהיגית הפ"ש-סטיית האיטלקית והביאתה לידי כך שפסלה את הצורך בנישאות-מטוסים, הבריטים — דוקא מתוך שהישפעו אף הם מתורתו של דוהא — פיתחו את נישאת-המטוסים כדי להכריע טיה שאותו "נשק מוחלט" — המטוס — יופעל גם בקרבות-ים; אלא שבדועבד לא הוכיח עצמו

יפן היתה היחידה בין מעצמות ה"ציר" שהקימה זרוע אווירית בתוך ציה. כל הטייסים שהופעלו נגד ציי יריביה היו טייסי-הצי. המאור מנים באותה טכניקה של לחימה-בים אשר הפתיעה את האמריקנים ואת הבריטים. ואמנם בתולדות מלחמת-השניה נרשמו הישגיהם של טייסי-הצי היפניים בשנים 1941-2 כמיוחדים במינם — אף כי מבחינה מספרית הפעילו היפנים בלחימה הימית פחות מטוסים מאשר האיטלקים. כלומר, גם בשטח זה לא היה לעדיי פית המספרית, כשהיא לעצמה. ערך העשוי להכתיב מראש את תוצאות הקרב. לאימון המיוחד, לאמצעי-הלחימה המיוחדים (כגון: הטורפדו האווירי, שהיה אמצעי-לחימה מובהק של זרוע-האוויר בצי היפני), לטכניקה-הלחימה המיוחדת — ולארגון המותאם לצרכי הלחימה בים — היה ערך מכריע, הגדול מזה של העצי-מה-המספרית כשהיא לעצמה. על התכרח בהת-אמת הארגון לצרכים עמדו הבריטים מלכתחילה, כאשר — ניסף על קיומה של "זרוע-האוויר" המיוחדת על הצי עצמו — כפפו הם את "פי-קוד-החופים" של חיל-האוויר לפיקודו המבצעי של הצי הבריטי; וגם הצרפתים, ומרמה לפני

המטוס כ"נשק מוחלט", אף כי הוכח כנשק המסוכן מאוד בקרב-ים — ומסוכן ביותר כאשר הוא מופעל מתוך תיאום עם כוחות-הים. אכן, בפרוץ פעולת-האיבה לא היה חיל-האוויר האיטלקי מסוגל ליטול חלק מכריע בקרב-ים — ובכך נתן לבריטים צידוד רב. האיטלקים והגרמנים אימצו את הדעה שחיל-האוויר נועד לפעולה הן כגורם עצמאי והן במשותף עם כוחות יבשה וים; ומאחר שמשויי-יות עשויות להשתנות, הרי שגם מטעמי הסכון וגם מטעמי גמישות לא ראו מקום לנעד כוחות-אוויר מיוחדים לשיתוף-קבע עם הצי. אמנם, משפרצה המלחמה נוכחו ציי גרמניה ואיטליה שהסדר כזה אינו מאפשר גיבול ראוי של המטוס לצרכי הלחימה בים; אלא שהדבר לא השפיע על ארגונן של שתי הזרועות ולא על נוהלי שיתוף-הפעולה ביניהן. נעשו נסיונות חלקיים לודא תיאום על-ידו כן שלטייסות מסוימות ניתנה הדרכה מיוחדת בשיתוף-פעולה עם כוחות-הצי; אולם עד סוף המלחמה היה שיתוף-פעולה זה לקוי ביותר, וגם במקרים שחיל-האוויר הצליח להשתתף בקרב הימי, נמצא ליקה הן בטקטיקה של הלחימה נגד אניות והן בטכניקה שלת.

כוחות-צי בפטרול-אבטחה

ריכוז נשאות-המסוטים ב"שירות-אבגוסט" במלטה
 חשמאל לימין "אינדוסטבלי", "קטוריאס" ואיגלי, ובהם כ־100 מסוטי־קרב

הללו במצב של נחיתות כללית לעומת הברי-
 טים, אשר חדלו לחשוש מפני חיל-האוויר
 האיטלקי. זוהי תופעה מענינת מאוד, מאחר
 שהיא מוכיחה באופן ברור כי גם אותו יריב
 שכל העצמה-המספרית בידיו, עלול בכ"ז
 להימצא נחות לעומת יריב בעל עצמה-מספרית
 קטנה בהרבה היודע ליטול את הוומה ולפעול
 תוך העזה.

מה נתרשח בקרב בפונטה-הסטילו?

ב־8 ביולי יצא הצי הבריטי מא-
 לכסנדריה לחפות על שתי שירות
 שהפליגו ממלטה בדרכן לחצרים. באותו
 זמן עצמו נמצא כוח איטלקי, שחדר
 מליווי שירה ללוב, בדרכו לאיטליה,
 שני הכוחות נפגשו ליד חוף קלבריה
 (ב'ו כף ספרטיואנסו לפונטה-הסטילו), לכוז
 הבריטי היו 3 אניות-מערכה לעומת 2
 שהיו לכוז האיטלקי; אבל זה האחרון
 מנה 18 סיירות, מהן 6 כבדות — לעומת
 5 סיירות בריטיות קלות. הכוח הבריטי
 כלל את נשאות-המסוטים "איגלי",
 אבל הכוחות נפגשו מספר עשרות מילים
 בלבד מהחוף האיטלקי, שהיה משובץ
 שדות-העופה.

כניעתם, הקימו את ה"אוויריה לשיתוף-פעולה
 צי", שהועמדה לפקידת הצי.

על ערכו המועט של חיל-האוויר האיטלקי
 עמדו האנגלים עדי-מהרה — בקרב הראשון
 עם הצי האיטלקי — ב־9 יולי 1940, ליד
 פונטה סטילו, ואמנם, מיד לאחר קרב זה קבע
 קניינגהם בדו"ח שלו כי "הסיירות שלנו נמצאו
 במצב של נחיתות מספרית קשה, ולעתים נתר-
 גות היו לאש כבדה מאוד... התוצאות החומריות
 הדליות שהושגו במפגש קצר זה עם הצי האי-
 טלקי" איכותו, כמוכן, אותי ואת כל פקודי עד
 מאוד, אבל הקרב לא היה ללא-ערך, יש לחשוב
 כי היכוח לאיטלקים שחיל-האוויר הצוללות
 שלהם אינם יכולים למנוע את ציינו מלחדוד
 לים-התיכון המרכזי, ושרק הצי הראשי שלהם**
 יוכל להפריע לנו ברצינות לפעול שם".

כך נתבטל אותו גורם בהערכת-המצב של
 הבריטים אשר הביאם לידי המסקנה בדבר
 נחיתותם ביים, מאחר שהיתה להם עדיפות
 באניות-מערכה, ומאחר שהאיטלקים לא השכילו
 לבסס את קרבות-הים שלהם על עדיפותם
 המחלטת בסיירות ובצוללות — ממילא נמצאו

* ראה להלן, המסר.

** הכונה — לאניות-המערכה.

הם — וחזרו ללא אבידות על אף העובדה שנמצאו במגע עם מרבית הצי האיטלקי ועם יחידות רבות של חיל־האוויר האויב.

אולם האיטלקים לא למדו כל לקח. ב־25 בנובמבר 1940 ליה כוח "H" במערב היס־התיכון שיירה שנעה אל מלטה. כוח זה מנה נושאת־מטוסים ("ארק־רואל"), אנית־מערכה 3 סירות ו־5 משחתות. לקראתו יצא כוח בריטי מהמזרח שמנה אנית־מערכה 2 סירות ו־5 משחתות ואשר עבר דרך מיצרי־סיציליה. בדרכו לגיברלטר, על מנת להצטרף אל כוח "H", הצי האיטלקי, שוב בפיקודו של קמפיוני, אשר בא דרך הים הטירוני, נמצא למול חופה הדרומי של סרדיניה. הפעם מנה הכוח האיטלקי 2 אניות־מערכה, 6 סירות כבדות ו־14 מש־חתות. כדי להיות בטוח בסיוע אוירי, החליט המפקד האיטלקי שלא להתרחק מסרדיניה — למרות שנודמנה לו עתה אפשרות להכות בכל אחד משני הכוחות הבריטיים בנפרד. מגע ראשון נוצר בין היריבים ב־1220. לקמפיוני לא היה מושג ברור על כוחות האויב, כי לא ניתן לו סיור אוירי מספיק; והוא החליט לסגת. בין 1230 ו־1300 הותקפו האיטלקים על־ידי מטוסי ה"ארק־רואל". ב־1330 נותק המגע, וב־1530 הותקפו הבריטים על־ידי מטוסי־שהמדוא מסרדיניה כמו לאחר קרב פוג־טה־סטילו. לא השיגו הטייסים האיטלקיים כל תוצאות. קרב זה נודע בשם קרב כפי־טאולדה, או קרב כפי־ספרטיונטו (הכונה לקף ספרטיונטו של סרדיניה ואין לערבנו בכף בשם זה שבקלבריה) ובאופיו דומה הוא מאד לקרב פונטה־סטילו.

שנת 1942 היתה לבריטים שנה קשה ביותר ביס־התיכון. ברבים מן הקרבות לא יכלו לשתף נושאות־מטוסים, ואילו חילות־האוויר של ה"ציר" התעצמו בזירה זו. במצב זה של נחיתות מוחלטת באוויר, וללא סיוע נושאת־מטוסים, הו־סיפו הבריטים להאבק על זכותם לנוע ביס־התיכון — ורב המחיר ששילמו על כך. הקרי־בנות הימיים שנודעו בשמות "שיירת־יוני למל־טה", ו"שיירת־אבגוסט", משמשים עדות חשובה לערכו של כוח אוירי בקרבות־הים. במחצית יוני 1942 החליטו הבריטים להעי־ביר שתי שיירות אל מלטה. האחת — מאלכ־סנדריה, בת 10 ספינות־אספקה בליווי 7

הכוח הבריטי התגלה למפציצים האי־טלקיים ב־8 ביולי והופצץ. ללא תוצאות. ב־9 ביולי דיווח מטוסים בריטיים שהכוח האיטלקי נע בכיוון קלבריה — כלומר, לא היתה לו כל כונה לחינם לקרב. קניני־נהם, שהיה באנית־הדגל "זורספייט", הג־דיל מהירותו, בהתכונן לירד את האי־טלקים, והזניק את מטוסי (מטיפוס "סורדפיש") להתקפה. אח־צ־נוצר מגע־תוחמים בין אניות־המערכה משני הצ־דדים. תוך 7 דקות נפגעה אנית־המערכה האיטלקית "צ־ורה" וכן אחת הסירות הכבדות. (ע"י אש) סירות בריטיות קלות) — ואדמיראל קמפיוני החליט לנתק מגע. תוך־כזי יצירת מסך עשן והנחתת המשחתות (היו לו 24 בהת־קפות־טורפדו על הכוח הבריטי. המטו־סיס הבריטיים שוב תקפו, והצי הבריטי המשיך ברדיפתו עד למרחק של 25 מיל וחוף קלבריה. בדרכם חזרה אל בסיסם, כשעתיים לאחר תחילת הקרב, הותקפו הבריטים על־ידי חיל־האוויר האיטלקי — שוב ללא תוצאות.

חששנו למדי לקרוא את חיבור הו־י כוח המד שפוצץ בין חיל־האוויר והצי האיטלקיים לאחר קרב זה. הטייסים היו בסוחים שהסבו לבריטים אבידות, ואילו הצי האיטלקי הכניש זאת — ובצדק, אולם לא רק שלא הצליחו הטייסים האי־טלקיים לפגוע בצי הבריטי אלא — למרבית הבושה — הם אף תקפו במשך שעות מספר את אניות הצי האיטלקי (ללא תוצאות!).

מה שנתגלה לאנגלים הוא שעל אף קרבת החוף האיטלקי לא יכלו הצי וחיל־האוויר האי־טלקיים לתאם פעולותיהם; ואילו הטייסים האי־טלקיים, לכשנכנסו לקרב, היו בלתי־מאומנים ללחימה בים ומחוסרי אמצעים ללחימה כזו. הם הפציצו מגובה רב, הם לא ידעו לצלול אל האניות ולא היו המושים בטורפדות אויריים. הבריטים, לעומת זאת, התקרבו עד אל מיצרי־מסינה ממש. כשכוחם האוירי צמוד אליו

עו. בסופו של דבר הגיעו למלטה רק 2 ספינות-משא — מתוך ה־16 שנועדו להגיע אליה במבצע זה.

לאחר נסיון זה החליטו הבריטים להעביר שיירה נוספת מגיברלטר בחודש אבגוסט; וכ־9 בו נכנסה שיירה בת 11 ספינות לימי התיכון, מלווה 2 אניות-מערכה, 4 נושאות-מטוסים, 7 סיירות ו־25 משחתות. זה היה הריו כוח הגדול ביותר של נושאות-מטוסים שנראה אי פעם בימי-התיכון. כנגד שיירה זו לא העמידו האיטלקים כל "אנית-שטח", והשמדתה הוטלה על צוללות, סירות-טורפדו ומטוסים. ב־11 באבגוסט טובעה נושאת-המטוסים "אגלי", ובאותו יום חזרה לבסיסה נושאת-המטוסים "פיויאס". לאחר שהטיסה את מטוסיה למלטה, ב־12 בחודש נפגעה קשות הנושאת "אינדומיטיבל", ובמיוצאי אותו יום פנה כוח ה־H חזרה אל בסיסו, כשהשיירה ממשיכה דרכה בליות 3 סיירות ו־10 משחתות. בלילה הותקפה השיירה על־ידי כוח צוללות, שפעל מעל פני המים בהצלחה רבה, וסיירת בריטית ו־4 ספינות-משא טובעו. ליד פנטריה טובעו 2 סיירות ומספר ספינות-משא על־ידי סירות-טורפדו שנכנסו לפעולה. ב־13 הותקפה השיירה על־ידי מטוסים — ועם ערב הגיעו למלטה 5 ספינות-סוחר, כששתים מהן נזוקות קשה.

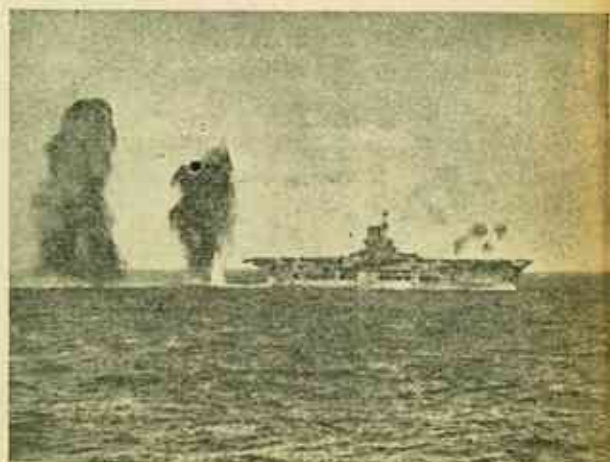
*

ותרון חשוב שהבריטים השכילו לקיימו בידיהם במשך כל המלחמה, היה כושרם להילחם בלילה. כושר זה הוכח במערכת-מאטאפאן, ב־26 במרס 1941. בה טובעו תוך דקות מספר בקרב היתקלות לילה, שתי סיירות ושתי משחתות איטלקיות באש תותחי הבריטים. מיד עם ההיתקלות האירה משחתת את האניות האיטלקיות בזרקורים, ושאר האניות שנמצאו במצב סוגנות לקרב פתחו מיד באש — בעוד שהאיטלקים, שלא האמינו באפשרות של קרב הלילה, היו בלתי-מוכנים לחלוטין.

הבריטים הוסיפו לשכלל את שיטת הלחימה הלילית על־ידי הפעלת נורים מוצנחים מהאוויר, שלאירים היו האניות נכנסות לקרב, באופן זה, גם בתקופות של נתיחות מוחלטת.

סיירות וכ־20 משחתות; והשניה — מגיברלטר, בת 6 ספינות, בחיפיו של כוח ה־H. האיטלקים קיפו ריכוז את עיקר כוחם נגד השיירה הראשונה, בהעריכם ששכיייה לעבור טובים יותר. הכוח האיטלקי מנה שלוש אניות-מערכה, 4 סיירות ושלוש שיטות של משחתות, כנגד השיירה ממערב רוכזו כוחות-אוויר, צוללות, סירות-טורפדו מנועיות וכח קטן יחסית מ־צי-פני-הים, שמנה 3 סיירות ו־5 משחתות.

ב־14 ביוני הותקפה השיירה המזרחית על־ידי 90 מטוסים, שהטביעו ספינת-סוחר וגרמו נזק לשניה, במשך ה־15 ביוני נמשך הקרב, ולבסוף נאלצה השיירה להזיז לאלכסנדריה מבלי שמילאה את משימתה — מאחר שאולה תחמושתה, והמשחתות נשארו כמעט ללא דלק. השיירה שבאה מהמערב עברה את מיצרי גיברלטר ב־12 ביוני, כשהיא מלווה על־ידי אניות-מערכה, 2 נושאות-מטוסים, 4 סיירות ו־17 משחתות. ב־13 ביוני וב־14 בו הותקפה על־ידי מפציצים ומטוסי-טורפדו (*). הסיירת "ליורפול" ניוקה, וחזרה לבסיסה, בליל 14—15 חזר כוח ה־H לגיברלטר — כדרכו בשל התחלטה הקבועה כי עליו להימנע מלהיכנס למי-צרי-סיציליה — והשיירה המשיכה דרכה בלויית סיירת קלה ו־9 משחתות, בבוקר ה־15 ביוני יצר הכוח האיטלקי מגע עם השיירה, כ־25 מיל מדורים-מערב לפנטריה, הליווי הבריטי חיפה על השיירה מפני כוחות הצי האיטלקי, אך היא הותקפה מהאוויר ו־3 ספינות-משא טובעו. נושאת-המטוסים "אדק-רויאל" בהתקפת-אוויר איטלקית במסעה עם כוח ה־H.

(* יצוין כן בינתיים החלו מטוסים מפעולותיו של הצי האיטלקי מטוסי "סאביאה" תישי טורפדות-אוויריים, חשוי.

מפציץ טורפדו בריטי, ה"סורדפיש" ("דג החרב") בצלילה עמוקה לפני הסלח הטורפדו

ונוהלי קישור ותיאום בין כוחות הים והאוויר, צות"הקרב המורכב מכוחות אויר ים, המצוידים ומאומנים ללחימה משותפת. עשוי להיות כוח רב־מחץ בקרבות ים.

אכן, בהיעדר גושאות־מטוסים מוגבל טוח"פעולתו של צות"הקרב כזה לטוח היעיל של המטוסים — אשר בהכרח הנו קטן יחסית.

אולם, גם בהיעדר חיפוי אוירי עשויים כוחות הים לנוע בנתיבי הים כל עוד ידעו לנצל את הלילה, הן כמסתור והן כ"אמצעי־לחימה". עלידי שילוב טוח"הפעולה של המטוסים המתבססים על הקרקע, שניתן לנצלו לחיפוי תנועת כוחות הים ביום עם טוח תנועת הספינות בלילה — ניתן לכוחות־ימיים קטנים להרחיב במידה ניכרת את מרחב פעילותם.

הוסיפו הבריטים להפיל חתימתם בלילה על כוחות ה"ציר" העדיפים מהם, השילוב של המב"מ, שכבר בתחילת שנת 1941 הותקן במר"בית האניות הבריטיות, וב־1942 גם במרבית המטוסים, ושל תאורה לילית, איפשר לבריטים יצירת עדיפות חשובה ויש ואף מברעת, בקרבות ליליים.

תיאורי הקרבות על כריתים ביוני 1941 ובאיי הודקנו באוקטובר 1943, המצויים בספר זה של דה־בלו, מעלים בקיום בולטים את נחיתותו של צי כים מול כוחות־אוויר הפועלים מבסיסים קרובים במרחץ ובהחלטיות. הצי הבריטי פעל במבצעים אלה ללא כל סיוע מהאוויר; ואילו "הלופטופה" פעל מבסיסים קרובים — וללא שיתוף עם כוחות ימיים, יד "הלופטופה" היתה על העליונה בשני הקרבות, וצפון בעובדה זו לקח רב וחשוב.

סקירתו של דה־בלו על חלקם של כוחות־האוויר בקרבות־הים מבליטה את העובדה כי את הסיוע האווירי ניתן לראות בשלושה שטחים:

- סורים לגילוי כוחות האויב בים;
- שיתוף מטוסים בקרב הימי ביום, למטרות תקיפה, ובלילה למטרות תאורה;
- לחימה עצמאית של כוחות־האוויר ככוחות־הים, כאשר הקרב מתנהל בקרבת החופים. חלקה החשוב ביותר הוא כודאי זה שלא מטפרס המוחלט של המטוסים הוא הקובע, אלא חימושם שהותאם לתנאי הקרב ולצרכיו (כגון, טורפדות־אוויריים לקרבות יום, וגורים לקרבות לילה), טכניקה המתואמת ללחימה הימית.

זמנת אינערוכות

„איך זה שכחתם את חיל-הרפואה?“

שואל רס"ן ד"ר ש. שרוני במכתבו אל המערכת.
והרי קטעים מתוך המכתב:

קצין-רפואה הני מפקד כיתר המפקדים; במלחמה מודרנית. חיל-הרפואה ישתייך לדרג המסייע ובשלבים מסוימים יהפוך לכות שיצטרך לפעול עצמאית.

בכבוד רב

רס"ן ד"ר ש. שרוני

*

אנתנו תנימי דעים אתך כמה שכחת על מעמדו של חיל-הרפואה בצבא מודרני ולקראת מלחמה מודרנית. ויתכן שאף הצדק אתך כשהנך סוען כי אין אנו מרכיב להזכיר את השרות הרפואי בפרטומינו.

אך בשורת הרשימות על הבריגדה — לרגל כניסתה לחזית לפני 15 שנה (חובי קצ"ז) — נעדרת רשימה על השרות הרפואי מסיבה פשוטה אחת: לא מצאנו כותב! היינו מודים לך מאד לו ציינת לנו מי שמשוגל לשעות זאת. והיינו מפרטנים רשימה כזו כתוספת לאותו „סימפוזיון“ על הבריגדה.

ובאשר להזכרת השרות הרפואי ב"מאמרים" הננו מרכיבם זה זמן-מה מאמרים ממקורות-חזק-ופנים נאולי חנ" דום גם אתה רשימה לסדרת-מאמרים זוהי ובאחת החוברות הבאות של „מערי-כות“ נקדיש לנושא זה מקום נכבד.

קראתי בהתענינות רבה את שרשרת המאמרים על החייל בחזית איטליה. ברצוני לשאול: „איפה קציני הרפואה ויחידות רפוריות שבודאי פעלו במסגרת החייל ותרמו לגיבוש השיטה להבטחת העזרה הראשונה בצה"ל?“

את השרות הרפואי לא מזכירים בכלל במאמרים והרמטכ"ל בכתבתו מזכיר אתו — כך אני מניח — במושג „וכו“.

אולם במלחמת העולם השנייה התקדמו המדע והטכניקה הצבאית בממדים ללא תקדים ובמקביל התגבשה הרפואה הצבאית. הרוי פא הצבאי הפך להיות מומחה לרפואה צבאית; הנו רופא כללי עם ידיעות נרחבות בהגשת עזרה ראשונה. פסיכולוג וכן מפקד שמארגן פיגור נפגעים, ומשתף פעולה עם יתר קציני-מטה. (כינתי כאן רק לרופאי היחידות).

שטח פעולה רחב נוסף נפתח לרפואה הצבאית בתקופת הנשק הגרעיני...

...לאיר כל אלה יש לשנות את היחס כלפי השרות הרפואי ומטרת השרות האלו היא להבליט את שאלתי — „איך זה שכחתם את חיל-הרפואה?“

ובהזדמנות זאת אנסה להחזיר למפקדים כמה מוסכמות:

• בלי קצין-רפואה ובלי יחידה רפואית אין יוצאים למלחמה;

• בתרגילים ובתמרונים כל המפות עם הצויריים ועם הדגלונים אינן שוות פרוטה. בלי לשלב בהן את המערך הרפואי;

המערכת

ועוד בעקבות ה"סימפוזיון" על הבריגדה

חתוך מכתב למערכת:

העברנו את המכתב לידי סא"ל מ. שרונים
הנה קטעים מתוך חשובתו:

אני מצטער על אי-החבנה אשר בידי מר נח
מני, אך במפורש ציינתי בדברי שפירוק המט"ח
עו הנו סיפור בפני עצמו, ולכן לא יכלתי לת
אר מבצע זה ביתר פירוט.

הגני רוצה לציון שהטמנת המטען היתה עבודה
לא פחות חשובה ומסוכנת מאשר הפירוק, וגם
אינני חולק על זה שהכלני ירושלים יכלו גם
הם לפרק מטען זה, ולא רק לסייע בפירוקו
כפי שהם נדרשו.

מ. שרונים

הננו מביאים בזאת את תוכן המסמך שבו
ציון רבאלוף דורי (הרומטני-דאז) את
חלקו של מ. שרונים במבצע "מטען".

המערכת

אישי

מטכ"ל

26 אוגוסט 1949

רב סרן מרדכי שרונים.

הנדון: — מבצע "מטען".

הגני שמח להעריך בציון של שבח את מיר
לוי התפקיד שהוטל עליו בקשר לסילוק המר
קש בירושלים.

התכנון של המעשה והביצוע עצמו ראויים
לשבח והערכה רבה.

הבטחון שנבע מתבקיאות הרבה שלך ושל
עוזריך בחומר הנדון החזיר בו מראשית טי
פולך בבעיית ברש זו, כי אכן ההערכות המוק
דמות וההשערות שלך בנוגע לסיכונים האפ
שריים ניתן לסמוך עליהן, והנה בא המעשה
והוכיח את הדבר בעליל.

הביצוע של הפיצוץ והחלטהך להקטין הסיר
כונ על ידי סילוק חלק גדול מחומר הנפץ מבלי
לפוצצו, היה בה משום העזה מסוכנת הראויה
לציון מיוחד, ובודאי השפיע ענין זה לא במעט
על התוצאות המוצלחות.

מסור גא הערכתי לכל עוזריך ושא הברכה
על המעשה.

ברצוני להעיר למאמר של סא"ל מ. שרונים
"מחלקת החבלנים", שפירסם בחוב "מערכות"
קכ"ז, כונתי לפרק המסיים שבו, "ההמשך
בצה"ל".

הפיסקה המרמזת שהחבלנים (לשעבר) של
הגדוד השני של החי"ל פירקו את המטען בן
5 הטון של ט.נ.ט. באוגוסט 1949 בירושלים
נראית בעיני ובעיני אלה שעסקו בזה פשוט
לחסרת-יסוד, והרי הפרטים:

החבלן הנועז אלוהו מורחי היה אחד מאלה
אשר התקינו את החומר לפיצוץ והניחו את
המלכודות, כשבא הצורך לפרק את המטען, נק
רא הגיל ונתבקש למסור פרטים על הסידורים
ועל אפשרויות הפירוק, נכון ש.מ. שרונים נשלח
באופן מיוחד לטפל בדבר, אם גם באיתה ירר
שלים — אשר ידעה מלחמה מהי ואשר היו
בה אנשים אשר השכילו להמין מטען-נפץ
כזה — ודאי שהיו גם אנשים כאלה שיכולים
היו לבצע את הפירוק, והמענין הוא שאלוהו,
אשר פירק את המלכודות ושאר הסידורים וכן
כל שאר החיילים שעסקו בהוצאת חומר-הנפץ,
אף אחד מהם לא השתייך בשעתו למחלקת
החבלנים בחי"ל, והרי מאז עברו 12 שנים
ונקל לזכור את הפרטים — ומה עוד שישנם
עוד בחיים האנשים אשר נטלו חלק בפעולה זו.

עלי להעיר כי בזמנו, כשהיקמה יחידת החב
לנים הירושלמית, היא היתה מורכבת רק
מאנשים מתנדבים בעל-ימקצוע; כל ביצוע של
פעולה נבדק ע"י מומחים בכל שטח ושטח,
יש להצטער שכל החומר התכנוני והמבצעי של
היחידה לא רוכז ולא נשמר במקום אחד, אלא
פוזר לכמה מקומות; ריכוזו היה מאפשר לברר
היטב את הפרטים והן את התמונה בכללותה —
ומבטיח כי מבצעים כגון אלה יתוארו באופן
מיטמך.

ש. נחמני

החוס: יעקב דורי, רבאלוף
המטכ"ל

מות יומת הטנק!

הטיל „SS-10” - תפעולו וארגון יחידותיו

קול-לויט. ו. פ. נאציאי

הוא מצויד במדעוּס-בסיסי שפועלתו חידות, ומוטס במהירות בת 280 ק"מ לשעה על-ידי מנוע-דלק-מוצק דו-שלבי. הודות למידה מבו-טלת של הדף-גזים אחורי ורשף, וכן למערכת-ניהוג המופעלת מרחוק, הטיל הוא כמעט בלתי פגיע לפעילות-הנגד של האויב. דחפים חשמליים הנובעים ממוט-בקרה אחד ויחיד, משודרים אל הטיל בעת מעופו באמצעות חוט-מתכת המשתחרר מסלילים הנמצאים בתוך הטיל גופו. מערכת-הניהוג הוכחה כמשיב-הרצון ופועלת בהצלחה אפילו בתנאי-שימוש בלתי-רגילים. ברם, הנסיון שנרכש בתפעול הטקטי של הטיל מלמד כי שתי מערכות-הניהוג במקום אחת, בכל כיתה, תגדלנה את גמישות התפעול. כשיש לה שתי מערכות, יכולה הכיתה לפעול משני מקר מות נבדלים, ואף להפעיל בעת-וכעונה אחת הן טיל המוצב על הרכב והן טיל המוצב על הקרקע.

הטוח המורבי של הטיל, מכנה-השיגור ועד נקודת-הפגיעה, הוא 1600 מטרים. הטוח המזערי

„מחלקת נשק-הסער”. המהה חלק מן הפלוי-גת-המסייעת של „קבוצת-הקרב” היא יחידת-הימוד הטקטית בדיביזיות הרגלים האמריקאית החדשה. יש בה משום צעד נוסף בפיתוח הנמי-שך והולך של היכולת הנגד-טנקית של הרגי-לים. הואיל והיא בעלת אמצעי-תובלה משלה-עצמה, וכוחה רב בצויד-קשר, אין המחלקה הזאת מצריכה אלא תפעול נכון והבנה נכונה של האפשרויות הגלומות בה, ואזי תספק למפקד (של „קבוצת-הקרב”) תוספת חשובה של עצמת-אש נגד-טנקית.

הנשק הנוכחי של המחלקה, ה"SS-10", הנו יחיד ומיוחד במינו במשפחת כלי-הנשק של הרגלים. הצרפתים המציאו אותו בשנת 1945 ופיתחוהו עד שהיה לתכליתי בשנת 1956. בשנת 1958 נוסה ה"SS-10" ביחידות צבא ארה"ב והוכנס לשימוש בחיל-הרגלים שלו. נשק זה, הקלי-חסיית במשקלו (הטיל כשלעצ-מו משקלו 15 ק"ג, ומשקלו של כנה-השיגור 6.5 ק"ג) עשוי להביס כל שריון הידוע כיום.

שלהן ליד עמדות השיגור, ואילו הקצמון נעות לעורף, כדי להצטייד בתחמושת נוספת. במקרה שרכב השיגור מחליף עמדותיו, ניתן להשתמש בהן ארעית לגרירת הגרורים.

מאחר שהמחלקה נאלצה לסמוך בעיקר על סיווריהן של יחידות אחרות, צוידה היא כהלכה באמצעי קשר. יש בה שבעה מכשירי קשר AN/PRC-10 אורגניים; מכשירים אלה מאפשרים למפקד המחלקה, לסמל המחלקה ולכיתות לפעול ברשת הקשר המחלקתית מלבד מכשירי קשר AN/GRC-18, השייך לרשת הקשר המנהלית של "קבוצת הקרב". סופקו למחלקה אמצעים להתקנת קשר קוי, אולם הניידות שהיא מטבע ברותה של המחלקה, מצמצמת את השימוש בקשר כזה. מכל מקום, אם הזמן מאפשר זאת, יונח קו טלפון על ידי קווי "קבוצת הקרב" אל מוצב הפיקוד של המחלקה, אם המחלקה פוצלה והכיתות יסופחו ליחידות שונות של "קבוצת הקרב", יוכנסו הכיתות למערכת הקשר הקוי של היחידות המסתייעות. הגזרות הרחבות והמספר הרב של דרכי הגישה לטנקים האופייניים כרגיל למערך הגנה, מכתיבים את סיפוחן של כיתות מחלקת הטי"ל לים ליחידות "קבוצת הקרב", בין אם המחלקה מופעלת לרוחב הגזרה ובין אם היא מופעלת

שבו עוד ניתן להנחות בהצלחה את הטיל למטרה הוא 450 מטרים — והוא מותנה במשך ההגבה של הנווט; על הנווט להשתלט על מעוף הטיל, להביאו לקו נווט מטרה, ואז — לכונו אל תוך המטרה. בטוחים הפחותים מ-800 מטרים יכול כרגיל הנווט לראות את הטיל ולכוון את מעופו ללא הסתייעות במכשירים אופטיים. את סיכווי הפגיעה בטוחים העולים על 800 מטרים מגדילה משקפת המורכבת בסמוך לידידת הניהוג.

מחלקת "נשק הסער" מורכבת ממפקדת מחלקה וחמש כיתות שיגור. תובלת המחלקה מכילה שבע משאיות $\frac{1}{4}$ טון וחמש משאיות $\frac{3}{4}$ טון בעלות גרורים. משאיות ה- $\frac{1}{4}$ טון מוקצות כן: — אחת למפקד המחלקה, אחת לסמל המחלקה, ואחת לכל כיתה מחמש הכיתות. חמש משאיות ה- $\frac{3}{4}$ טון בעלות הגרורים מוקצות לכיתות. מטען התחמושת הבסיסי של כל כיתה הוא 25 טילים — והוא מחולק כך: — שלושה טילים נישאים בכנייה השיגור שברכב השיגור של הכיתה, ארבעה עשר נישאים במשאית בת $\frac{3}{4}$ טון של הכיתה, ושמונה הנותרים — בתובלת "קבוצת הקרב". משאיות ה- $\frac{3}{4}$ טון מנוצלות על ידי סמל המחלקה לצרכי הספקת תחמושת, שהנה מתפקידו, כרגיל מושארים הגרורים

מחלקת "נשק הסער" של קבוצת הקרב אמריקאית

בראש: מפקדת המחלקה (המפקד והלוחמאינהג בגיפ בעל הנרוד האחר — וסמל המחלקה ואחיוסאיינהג בשני), מאחוריה: חמש הכיתות (כל כיתה בטור ערפי; ובה קלע ועוזרי קליעה בגיפ השיגור — וספקריותה, נישאיתחמושת ונישאיתחמושתהג במשאית $\frac{3}{4}$ טון).

אינון

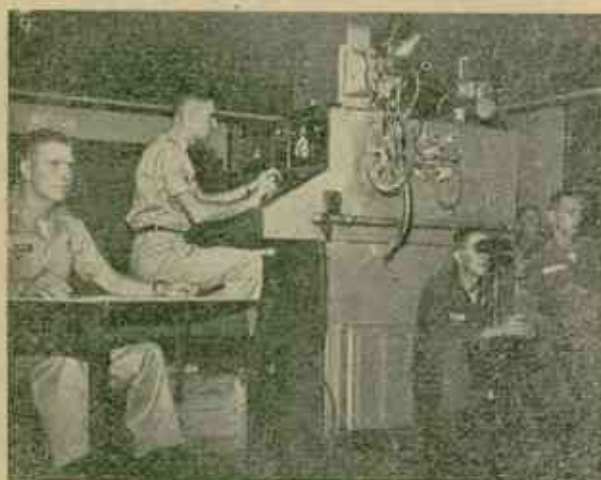
קלעי

טילים

חניכי קורס ל-מומחי טילים בנייסי לרגלים בצבא ארה"ב. הסיסטה: "חיל רגלים עזר" יסוד כוחות הקרקע הלוחמים — ומשימתו, כתיבתו לקרב אל האויב ולסגוע בו.

משחאל, למעלה: סוגי ראשי הטיל — בטבלה ובמפגן (חומר), נפץ מרסק נ"ט; חומר נפץ מרסק נ"א; ראש כימי; ראש אימונים, משחאל, למטה: סנאיטור ("ידי סינמה") עוזר איטון מפתח דיוק, ע"י התני סות בירו אל "סרט מטרת"

מציאותי תוך שימוש במנגנון הכיוון והשליטה התקין של "SS-10". החניך מנחה נקודה לבנה — המסמלת את האור הנוחב שבנוב הטיל — אל המטרה. מימין, למעלה: אביי זר אחר — וראשוני יותר — לאותה תכלית. המדמה, כי אמצעותו מתלמד החניך להנחות בצעדו הראשונים את האור הנוחב של הטיל, הנע על-פני המסך. מימין, למטה: מערכת אבזרי השיגור וההנחה המהירה "שרשרת" אחת עם הטילים המוצבים בתמונה זו על הקרקע.

מאפשר לחלוטין תפעול-לילה של ה-SS-10. כשאין תאורה מלאכותית תסיג המחלקה לעמדה החדשה, ביחד עם הגוף העיקרי. בניסגות יום מסופחת כל אחת מכיתות „שקד-הסער“ לכל יחידה בעצמת פלוגה, הנשארת במגע עם האויב, או כדי להקל על השליטה עליה, ניתן לספח את המחלקה למפקד הכוח המחפה על הנסגות. בתנועה לקראת-מגע מוצבת „מחלקת נשק הסער“ כך שניתן יהיה להניעה מיד לחזית. לאגפים או לעורף, עם היוצר המגע, או שעה שהמגע קרוב, אם אין טנקים מסופחים לתנר עת-לקראת-מגע, יש לספח כיתת טילים או כיי תות טילים אחדות לאבטחות-האגף.

בקרבנות היתקלות, או בהתקפה, נודע ערך רב ליכולתו הכפולה של ה-SS-10. הגם שהראש-הקרבי העיקרי שלו הוא נפיץ/ג'יט בן 105 מ"מ (מספר המילימטרים מציינ את קוט"ר של המטען-החלול). מצוי גם ראש-קרבי נפיץ/ג'יט"א (נגד-אדם) בן 85 המ"מ וראש-קרבי כימי בקוטר 114 מ"מ. בטילים אלה ניתן לפעול בתכליתיות כנגד כל מטרת-נקודה:

תנגיל יידי המראה לאיזה גובה חשוגר הטיל עם ראשית מעופו.

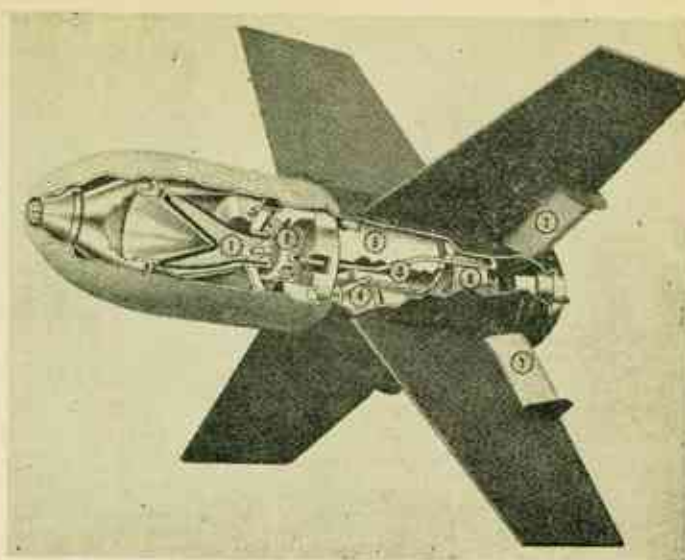

לעומקה, חייבת המשימה שתוקצה לה להיות תוצאת שיקול מדויק של מפקד המחלקה. מטה „קבוצת-הקרב“ ומפקדה, מובן כי בבחי"ר תת איזורי-העמדות יש להתחשב במצב בכלל, ותן שבו נכללים: עמדות-חסימה ועמדות מת-עלות ומפצלות; הכיוונים והאיזורים העלולים ביותר לשמש נתיבי-גישה להתקרבות האויב; חדירות משוערות ותכניות להתקפות-נגד, יש להביא בחשבון, כמו כן, גם את העמדות שית-פסו הסוגים (שלנו) הפועלים בגזרת „קבוצת-הקרב“.

בהגנה יוזמה מסופחת ברגיל כיתות-הטי"ר לים לפלוגות הרובאיות המאיישות את קו מר צביי-החזק עד להסגתו של קו מוצבים זה, או חוזרות הכיתות למערך מוכן מראש, אשר יש למקמו כך שיאפשר שימוש מלא של היכולת לשגר את הטיל כשהנווט נמצא מרוחק ממנו. הודות ליכולת זאת אפשרי לנווט לתפוס עמדה המעניקה תצפית מצויינת, ואילו הטיל ממוקם בעמדה המרוחקת עד ל-100 מטרים. קשר קוי יותקן בין הנווט ובין עוזרו באמצעות שני טלפונים, המנופקים כחלק ממערכת-הניהוג, ומעגל הקשר הטלפוני יוכנס בתוך כבל-הניהוג, כאשר ניתנת לנווט מטרה, הוא מוסר התראה לעוזרו — והלו הפעיל, לפי פקודה, את הטיל ויורה אותו, הנווט, הנמצא במוצב-התצפית שלו, נוטל אז לידיו את השליטה בטיל, ומטיס אותו לתוך המטרה. עמדת-השיגור עשויה, אפוא, להיות מוסתרת לגמרי מעיני תצפית-הקרקע של האויב ואישה, ופעולת-נגד של האויב לגביה תהיה אז קשה עד מאוד ובלתי-מדויקת. עמ' דות-חליפין לשיגור, שניתן חישי-מהר לעבור אליהן ולהתמקם בהן, יגדילו את מידת ההגנה הנגד-טנקית של „קבוצת-הקרב“, עמדות החלי-פין תיערכנה במגמה להגדיל את התגנה לעומק, לסייע לעמדות-חסימה ולעמדות-מפצלות ומת-עלות ולהעניק אפשרות נוחה להנחתת התקפת-נגד.

אם „קבוצת-הקרב“ נדרשת לערוך נסיגת-לילה, ניתן להשאיר את כל המחלקה, או חלק ממנה, עם הכוחות השומרים על המגע עם האויב, בתנאי שיש להם אמצעי-תאורה, ניסויים הוכיחו כי דיוק הפגיעה, בתנאי תאורה מלא-כותית של פצצות-תאורה או של זרקורים — כשהנווט עוקב אחר הטיל לפי הנוחב שבובו —

1 — מטען חילוץ 2 — מני
גנן המרעום 3 — צינור
רית שבאמצעותה מחומש
המרעום $3\frac{1}{2}$ שניות לאחר
הצתת מניע השיוט 4 —
אחד משני הטילים מהם
ניתרם תורטיסה המטייה
תיל המוליכים אל מתקן
השיגור 5 — מניע השיוט
יוט המקיים את מהירות
הטיל במקומו 6 — מניע
פאין, אשר מספק את הני
אוצה התחלית 7 — סר
פי ביוח אשר סידת תנווך
תיהם משפיעה על כיוון
התנועה של הטיל.

לעצמת האש של "קבוצת הקרב". משקלו הקל
של הטיל, היכולת להפעילו בריחוק מן-השיי
גור, והתקשורת המצויינת של המחלקה מהיום,
בציתא, כוח העשוי להמיט מות על הטנק,
עם זאת, ניידותה של המחלקה מוגבלת —
מחמת רכב-השיגור הנוכחי, הגייס — והדבר
טעון תיקון, אחד הפתרונות המוצעים — רכב
זחלי — היה מגדיל עד מאוד את ניידותה של
המחלקה ואף עולה בקנה אחד עם שאיפתם של
הרגלים למיכון רב-יותר, וכן, ההצעה להרכיב
את הטיל על רכב-אויירי הכרח שתוסיף לזכות
בעיון מדוקדק ובניסוי, כונת דברי היא שאין
לפסוח על שום אפשרות, וכי אסור שיעמוד דבר
למכשול בפני הניצול המלא של האפשרויות
הטמונות בטיל.

עם ה"SS-10" נבנסו הרגלים לשדה הטיי
לים — שדה בו יש אפשרויות-יישום מבוטרי
חות, כגון הטיל "ראד-איי", העין האדומה,
עתה נמצא בניסוי בחיל-החימוש האמריקאי
ה"SS-11" שטוחו גדול יותר (3500 מטרים)
וכושר ההשמדה שלו מוגבר. ה"SS-10" ה"
"SS-11" ויורשיהם ההגיוניים מיצנים עצמת-אש
אדירה ובצורה מרוכות בשביל הרגלים — עצי
מת-אש אשר תבטיח כי הרגלים ישארו הכוח
המכריע בשדה-הקרב.

מצדיות כלי-נשק צותיים או קבוצות של גיי
סות, מעמדות שבקי-ההתחלה, או בסמוך אליו,
יכולות הכיתות להשתתף באש המכינה וכן,
משהונחתה ההתקפה, לירות אל "מטרות-מודמ"
נות, אם גם יענו כיתות הטילים לבקשותיהן
של היחידות המסתייעות על ידיהן (לירי על
מטרות-נקודה שונות), תשאר משימתן הראשור
נה במעלה ירי נגד-טנקי, ולירי זה תהיה עדי
פות על כל בקשה לאש שתימסר להן, כאשר
הירי מן העמדות ההתחליות מופסק בגלל כניסת
הגייסות אל קרה-אש — או אף לפני כן, אם
ניתנה פקודה כזאת — יעתיקו הכיתות את
עצמן קדימה, כדי לקחת חבל בהתבטחות על
היעד, או בהמשכת ההתקפה.

כאשר ההתקפה מתפתחת למרדף, או לניצול
ההצלחה, תופעל "מחלקת נשק-הסער" במקום
קדמי מאוד, כדי לודא פתיחה באש בהקדם
רב ככל-האפשר על שריון האויב, או על מח
סומי-דרך — ולצמצם בכך את השפעתם
המשהה של גורמים אלה, ברם, מן ההכרח
לזכור כי גייס-הטילים אינו טנק, ואסור להשי
תמש בו בתור חוד או לצורך משיכת אש
האויב.

"מחלקת נשק-הסער" הנה תוספת רבת-ערך

„פגיעתו החברתית של הרס הפצות“

סקירה מאת שלמה אראל

יש ולאוחו ספר עצמו פנים (ומסקנות) שונות לקוראיו בארצות שונות ובמצבים נבדלים זה־מה: ואז גם מרכז־הענין שבספר שועתק לשטח אחר וולעתיים — בלחי צפון, פגיעתו החברתית של הרס־הפצות, שחובר ע"י עובד מדעי של מוסד־המחקר הסטנפורד אשר לחיל־האוויר האמריקאי, נועד לסכם את לקחי־הס הן של הפצות־דבתי מימי מלחמת־העולם השניה והן של אסונות מעד זעום כגון ההתפוצצות בנמל־הנפט ב־טקסס, לשם הערכת האפשרויות בתנאי מלחמה אטומית, ואילו סקירתו של ד"ר ש. אראל מבליטה דוקא אותם צדדים ולקחים בספר זה אשר ערכם הנו ודאי לגבי מצבי מלחמת־אוויר, בלתי־אסתי מית, הצפויה אולי לארצות וחבלי־עולם שטרם התקדמו לשיפור־טכנות מאוחו סוג טופלי להן נתכון בעל־המחקר עצי מה, אכן, גם הטכנות אותן מביא בחשבון בון הסופר הן תמורות דיון, ועלינו ללמוד מטיכומיו הקודדים של ספר מאלף זה, ומאזהרות המציאותיות שבו.

הספר „פגיעתו החברתית של הרס־הפצות“ (צות*) מוקדש לתוצאות החברתיות של הפצות בכלל — וההפצות הגרעיניות בפרט, אך עיקר־החייב שבו הוא כי המחקר משתדל לתאר את השפעת ההפצות הכבדות של מלחמת־העיר למ השניה — הן על המבנה החברתי של האוכלוסיות הנפגעות והן על המשך ניתול המלחמה על־ידי המדינות, ובכך בעיקר טמונה גם חשיבותו בשביל הקורא הישראלי: שהרי אלה בחבלי־עולם זה המתענינים בשאלות ההגנת־האזרחית וההכנות לשעת־חירום חושבים, מן־הסתם, במושגי מלחמה ללא שימוש בעצמת־ההרס האטומית, לכן כה חשוב לנו לקרוא על תגובות האוכלוסייה, למשל בבריטניה ובגרמניה, בזמן ההפצות האויריות הממושכות והכבדות, מן הסוג המקובלי.

בעל־הספר אסף חומר רב מדבריי־הימים של מלחמת־העולם השניה בגרמניה, בפולין, בבריטניה וביפן והוא ניתח את התנהגות האוכלוסייה תחת מטר הפצות, על־מנת שלקח זה יסויע לשער כיצד עלולים לנהוג עמים בעתיד כתוצאה מהפצצה אטומית.

אכן, מוספקני אם הצליח הסופר בצד הנבחר את שבספרו, שהרי, בעצם, אי־אפשר כלל להשוות את הרס של „מלחמת־המחר“ לזה

Ered Charles Bld: The Social Impact of (* Bomb Destruction (Un. of Oklahoma, 1958)

יודע כיצד נגיב לנוכח הגויות המעוותות והמעוקמות של קרבנות ההקרנה הגרעינית — ולמול האימה של „כמה מאות מיליוני מתים“ כפי שניבא גנרלילויט. גייטס מ. נאבין, מהבולטים שבאנשי ההגות הצבאית האמריקאית. בעדו חו לפני ועדת המשנה לכוחות המזוינים של סנאט ארצות הברית (ב־29 ביוני 1956). דעה מקובלת היא (וכך, למשל, טוען השבועון „טיים“ מ־6 ביולי 1959) שהקצין הנזיל היה המומחה המוסמך ביותר שבצבא ארה״ב להעריך תוצאותיה של מלחמה גרעינית. הנה, דעתו של נב. נאבין היא כי ארה״ב חייבת לקבל עליה את ההנחה החמורה כי במקרה של התנגשות גרעינית בה תהיה אמריקה צדלוחם. יתרוגו כ־23 מיליון אמריקאים ועוד כ־25.9 מיליון תושבים (כמוכן — הכל לפי הערכה סכימטית מדגימה) ייפגעו באופן קשה. ואם כל זה (או בערך זה), אמנם יתגשם, ואם, למשל, כמחצית כל הבתים שבארה״ב לא יהיו ראויים עוד לדיוור — שכן כך מגיח רבי-הסמכא הנזיל — כי אז הרי קשה מאוד לתאר מראש מה בדיוק יהיה המבנה החברתי שיתהווה או יתחיל לאחר

הידוע לנו ממלחמת העבר. כנזח ההרס והיקפו ישנו את איכות התגובה וטיבה; ואפשר להניח שחורבן לא־ישוער יביא לידי תגובה פסיכולוגית אחרת מאשר זו שהופגנה במלחמת העולם השנייה. לכן לא ניתן, בעצם, להתוכח עם מחבר הספר האם צודק הוא או לא בהנחתו, למשל, כי המשך קיומה של הציביליזציה האנושית מובטח גם לאחר מלחמה גרעינית טוטלית. הוא עצמו הרי אינו יכול לענות על השאלה מהו מספרם המציאותי של בני אדם אשר יותרו בחיים לאחר מלחמת־צפויה כזו — והוא גם מדגיש כי בין 5%—95% של האוכלוסיה במדינה מתקפת עלולים להיות בין נפגעים החמורים (חללים) — או אלה שנפגעו פגיעה רצינית) של ההפצצה האטומית; כי הכל תלוי בתנאי ההפצצות ובמסביבותיהן. עליכן כה קשה לשפוט, למשל, האם תתאמת נבואתו של המחבר כי למרות עצמתו של ההרס הגרעיני יהיה בכל זאת בנמצא אחרי ההפצצות, דיוור שיספיק בשביל הנתורים כדי להידחק לתוכו; שלא יש תנה ביסודו המבנה המשפחתי; שלא תבוא התמוטטות פסיכית של רוב האנושות. כי מי

גורמים בלתי מחושבים אחרי מרבנות במקום פנינתו של צ'ר

קרבנות הפצצת מוקוי (מרס, 1945) מוצגים לזיהוי באחד הפאָרקים של העיר

הטיפול הרפואי, התחבורה, חלוקת המזון וגיוס כוח־האדם — תוספנה גם בעתיד להיות את עמודי־התווך של כל המאמץ המלחמתי כולו. ומה שנעשה בשטחים אלה במלחמת־העולם — ביחוד בארצות כאנגליה או גרמניה — יכול לשמש חומר חשוב מאוד למתכננים הישראליים שיסייע להם הרבה בהכנותיהם.

אכן, הספר גדוש אינפורמציה על הנסיון שנצטבר בשעתו ברחובות לונדון ובעריה של גרמניה. אפשר למצוא בו סיכומים סטטיסטיים על הפינוי, על צורת חלוקת האוכל, על מספר הבתים שנהרסו ועל צורות בהן נמשכו החיים האזרחיים; כן מוצאים אנו בו ידיעות מחכימות ומעוררות־מחשבה — כגון העובדה שעשרה אחוז מכלל תושביהן של ערי גרמניה המופצצות קיבלו מזוןם על־ידי מטבחים ציבוריים; וש"מסעדות בריטיות" ("British Restaurants") הצילו או את המצב התזונתי בערים ההרוסות שבבריטניה, ומבלי משים מתעורר ההרהור שאם לא נדאג מראש למטבחים נידודים — נהיה ודאי גם אנו במצב קשה אם, חסידחלילה, תת־רחש התקפת־פתע של האויב, ועוד: — אנו לומדים מהספר — יצוין כי כותב טורים אלה לא תיאר כזאת לעצמו מעולם — שהרס או־טור בוסים בפרנקפורט (גרמניה) ובקובה (יפן), וכדרך כלל בערים שהופצצו, היה רבי־יותר מאשר הרס בתיים (באחוזים), עם תום ההפצצות הוצאו בפרנקפורט משימוש 72.6% ובקוי

כל אלה בארה"ב, ואיך בדיוק יגובו האמריקאים או מרביתם, על מציאות חדשה כזו. מי יוכל כעת לשפוט האם האמריקאים יכנעו — או לא — לאחרי גשם הפצצות אטומיות ממושכות ומשי־חיות; או האם אחדים מאותם אמריקאים יצאו לרחובות לשדוד — או לא. והאם תושבי אותם הבתים שיוסיפו לעמוד על תלם יכניסו לבתיהם את אלה שנשארו ללא קורת גג? נדמה לי שמחבר הספר לא ענה על שאלות אלו ואף לא יכול היה לענות עליהן; כי זועה כה בלתי־ניתנת־לשיעור וחסרת־תקדים ואימה כזו טרם נתרששו בהסטוריה — ואף הציטטות המועטות שבספר על מכת־הדבר בימיהביניים, למשל, אין בהן כדי לתת לנו תמונה ומושג מוחשיים כיצד באמת היו מגיבים או בני־האדם בשעת הורבן הברתי המתחילל סביבם.

על אף ספקותי אלה לגבי ה"גבואות" החבי רתיות שבספר הריני בדעה שזהו ספר טוב — וביחוד לקורא הישראלי, שכן התגיון מחייב כי היענותנו לקראת התקפות־אויב אפשריות תהינה ממוססות בראש וראשונה על דפוסי־המלחמה ה"מקובלים". לקח ההפצצות של לונדון והמ"ב, למשל, "מספיק" בודאי לגבינו, ורב הוא החומר על נסיון מלחמת־העולם השניה שבספר זה; וזאת לזכור: אפילו ידיעות "קטנות" לכאורה — עשויות לעזור לא־מעט לאלה העוס־קים בתכניות התכונה לשעת־חרום, כי שאלות "פרוזאיות" כאלו — שאלות הדיור, הפינוי,

דו על ידה — נוכח, כי האימה מפני ההפצצות, משהופכות הללו למציאות קרובה, יוצרת ממי לא "אירת פנינו"; והלקח הוא, כמובן, כי יש גם להכין ולארגן מבעוד-זמן תכניות-פינוי ממ"שלתיות — וגם להיות מוכנים לקראת "זרימה" עצמית" לפינוי של חלק לא-קטן מבין התור-שבים, כאמור, ידיעות מסוגים אלה על מציאות החיים האזרחיים בתנאים של המלחמה הגדולה שלפני 20—15 שנה עוזרות הרבה לכוון תחילה את ההרחור — ולאחר-מכן את התכנון — ובכך חשיבותו של הספר, ולדעת החתום-מטה, טמון בידיעות אלו ערך רב יותר מאשר בניחוש מתי, כיצד, והאם בכלל, תשתרר בהלה בין התושבים בבוא ימי ההפצצה האטומית, ומה אותו מספר מסוים של חללים אשר יגרום להתמוטטות ה"מוראל" האזרחי.

חסרים בספרו של פ. איקלא הערכת בנית מקלטים וניתוח חשיבות המקלטים במלחמת-העולם השנייה, מתקבל רושם שהמחבר העריך והחשיב את בעיית המקלטים עד כדי כך שלא רצה לגעת בנושא באופן שטחי בלבד — ועל-כן אולי השאירו לסופרים אחרים, אך אין כל ספק שעקב כך חסר בספר ענין שהגו חיוני לכוונת המלחמתית — שהוא אף משמש סלע-מחלוקת בויכוחים ודיונים בין גורמים רבים האחראים להכנות לשעת-חירום בארצות השור-נות.

הספר מכיל שפע של תרשימום ורשימות על הדיור, הפינוי, ההרס החמרי, חלוקת המזון וסידורי קשר ותחבורה במלחמת העולם השנייה; וכן טובאות בו תמונות מועזעות על החורבן וההשחתה שנגרמו עליידי ההפצצות בחלקי-העולם השונים.

סיכומי-שלידבר — ניתן להמליץ על ספר זה, על תוכנו הרב, המלצה בלתי-מסויגת לכל מי שעוסק בהכנות לקראת שעת-חירום — או שמנסה להרחיר בבעיות החמורות המרוכות בהתכוונות זו, ולהבינן.

בה 44% מכלל האוטובוסים; ובבריטניה נתנו להחנות את המכוניות מחוץ לתחום-הערים כדי לשמרן מפני פגיעה ויתכן כי טרם תמה התור-עלת שבתחבולה זו. פ. צ. איקלא, בעל הספר, מדגיש שהאופניים נתגלו ככלי-הרכב הבטוח ביותר מפני פגיעה במסיבותיה של מלחמה "חדשה"; ועל-כן טבעי הדבר שבאנגליה הרי-סיפו בתי-החרושת לייצר אופניים אף בשנות המלחמה, בעוד שמפעלי המכוניות אילצו ע"י הממשלה להפסיק את הייצור *.

ערך רב נודע לגבינו גם לסטטיסטיקה המור-כיתה שבאנגליה פינו שני מיליון תושבים מרצון-נס החפשי את הערים, אשר סוכנו עליידי מטוסי האויב, ועברו לאזורים בטוחים-יותר, אם נשוה מספר זה לאותם 1,473,391 התושבים (דהיינו — רק כשבעים אחוז לעומתו) אשר פונו על-ידי הממשלה, בהתאם לתכניות-הפינוי שעוב-

* ויתכן, כמובן, שבין חשיבות המקורות להבדל זה הייתה הנוכחה כי הפוטנציאל היצרני-הטכני של מפי-עלי המכוניות היה נמוך הרבה יותר לפיתוח הייצור המלחמתי הישיר — ואף גויס לכך, (המערב).

אחד המסככים הייחידים שהופעלו בברלין לאחר ההפצצות במלחמת העולם השנייה

תחרות רשימות

מס. 1/1960

מערכת „מערכות“ ומפקדת קצין תותחנים ראשי מכרזים על תחרות שנתית
בכתיבת מאמר בנושא ארטילריה
על שם

סג"מ בן-ציון לבנון ז"ל

נושאי התחרות לשנת 1960:

- א. דפ"ם מפנקסו של קצין תצפית קדמי;
- ב. מנסיונו של מפקד סוללה;
- ג. השימוש בעמדות פלגתיות בתותחי נ"מ, כיצד?;
- ד. דמות הנוט של טיל מונחה SS-10;
- ה. הכשרת הקצין בחיל התותחנים;
- ו. אימון וקידום התותחן בשרות סדיר — כיצד?.

תנאי התחרות:

1. רשאים להשתתף בתחרות קציני חת"מ. בשירות סדיר או בשירות מילואים. בכל הדרגות.
2. המאמרים יכילו לא פחות מ-1500 מלה ולא יותר מ-2500 מלה.
3. אין להשתמש בכתיבת המאמר בחומר מסווג. שימוש בחומר מסווג יפסול את המתחרה.
4. המאמרים יוגשו תחת שם בדוי שייכתב בראש המאמר. המתחרה יצרף למאמרו מעטפה סגורה הנושאת את השם הבדוי מבחיץ והמכילה את שמו, דרגתו ושם יחידתו בפנים.
5. המאמרים יישלחו למערכת „מערכות“. על גוף המעטפה יצוין „תחרות על שם סג"מ בן-ציון לבנון ז"ל“. המאמרים יגיעו למערכת „מערכות“ לא יאוחר מ-1 באבנוסט 1960.
6. מפקדת קצין תותחנים ראשי קבעה שלושה שופטים. החלטת השופטים תתקבל ברוב קולות ותהיה סופית.
7. פרס בסך — 50 ל"י ינתן לבעל המאמר הטוב ביותר. המאמר יתפרסם ב„מערכות“.
8. מערכת „מערכות“ תהיה רשאית לפרסם את המאמרים שיתקבלו לתחרות בגליונות „מערכות“. במקרה זה יקבל בעל המאמר את שכר הסופרים המקובל.

חידושי נשק ומכניקה

"רכבת" לצבא מארץ-שומרה

לפתור את הבעיה הלוגיסטית הקשה של זמנו, כיצד לסייע
הספקה וציוד במסור ואף לא בדרכים (וכמיוחד — בחבלים
ה"פראיים" של העולם) — זו התכלית לה נעדה "רכבת
היוצרת-שומרה" שצבא אר"יב סמסמה עתה בתחילת נראת
כיצד תזכר שלה מתמך ומתקדם, בעת ובעונה אחת, על
פני עימות-דרך חד ובעליה על סוגיה תנועה ל-52 נלגיה
שתי סגולות — גודלם (ב' מ' גובהם, 2.2 מ' רוחבם)
מאפשר תנועה על-פני כל שטח שהוא; התנועה הנמרדת של כ"א מהם מקנה לה כושרתמרון ומשיחות רבים.

מרגמה — הומיצר של התור הקרוב

בעקבות הרשימה של "חידושי כליהארטילריה האמריקאית" שנפרסמה בחוברת "מערכות" (חוב' קט"ו, עמ' 77)
בסדר זה, יש ענין התצלום החדש של כלי זה, בו ניתן לראותו בוויתראיה חדשה והן כמספר ידיעות נוספות
עליו, שגם בהן יש משום "וויתראיה" חדשה, לפי ידיעות אלו סבורים כריסמך ארטילריים כי הכלי החדש (אשר
כיניו בצבא-אר"יב — "מוריצר", וציונו — XM-70) בעל הקוטר הכלתי-שיחה של 115 מ"מ, העושה אותו

לאחד הכבדים שבכלי ארטילריה-חדשה, מאחר וממוג בקרב
את תכונותיהם האופייניות של שניס מבין שלושת סוגיהיסוד
אשר לכליהארטילריה — המרגמה מה והחומיצר מה, מבחינת
הטוחים, כושרתהצידוד ומחזיקהפגיעה וכיו"ב. (יצוין דרך-אגב
כי מכאן כיניו: "Moritzer" = "Mortar" + "Howitzer")
לוחיהבסיס הרחב עליו מוצב הכלי, מאפשר לו צידוד
הקפי בן 360 מעלות, טענןמך קטן מקנה לפניו את החדתי
שה" התתחלתית, ולאחר זאת מתחיל למלא את תפקידו המנוצי
הרקטי המתחבר אליהם והוא המנועם עד להגיע אל המטרה,
כך ניתנת האפשרות להשיעו הן על טוחם והן על מסלול
העופתם של אלה, והדבר מגדיל בהרבה את גמישות העופולו
הקטי רכיפנים של כלי זה — דבר החשוב ביותר לגבי
כלייריה למתן שיועיתחודם במסגרת מצע"י חילוה-חורגים" —
אלא שכמוכן, המלה האחרונה בהערכת כליירי זה תבוא עם
קבלת תוצאות של שיועוש נרחב בו, בין בקרבמשמש ובין בשירות
ממושך עם הניסוח בתנאי תרגולקטי והמוענים מצבאיתים.

המנקה השמיצרי ה"קל" החדש

בשעתו כבר ניתן לקוראי "מערכות"
לחנות (בחוברת קכ"ו, עמ' 73) במד'
אמו המכשיר של הטנק החדש מתוצרת
שמיצריה רכבי-משורין זה ("Pz. 58")
משקלו 35 טון, אך עורכי התמונות
הצבאית באר"יב, למשל, רואים אותו
(על תוחמו בן 90 המ"מ, הארוך כפי'
זה בלתי-רגילה ובעל תמורות-לוע בל'
תיישבחה — ועל המסלע"ה-המקביל
שלו בן 20 המ"מ) כטנק של דוקא
עתה ניתן תצלומו — והקורא יוכל
להשלים את התרשמותו ממנו, ע"י הת'
בונות מקבילה בשרטוט הסממני הנ"ל
שבחוברת קכ"ו, יתכן ולפי הרושם
המתקבל מהתצלום נמוכה צלילתו סחות
כפי שנראתה בשרטוט הנ"ל.

מקלע מטייפוס חדש? או שמא להכשיר?

לא הא ולא דאז כאן לפנינו "שקיסמו מפי מצבות גרעין", ודוקא מן המדושים ביותר: — מקדח אירודוטוס, המופעל להתקנת מקלעים עמוקים בסלעי הגרניט של שבדיה (זו אשר הכניחה הנרחבת לאבטחת מתקנים חיוניים ואובולוסיה במני ההרסה האטומי כבר הוזכרה מעל עמוד "מערכות" ע"י ש. אראל בספרו "הכנות לשעת הצורך", חוב: קיבו). מקדח זה מביע לחידה של הציימטר נדחחו ופרס מענין: העובד שי מפעילו בהצלום זה — אינו אלא המנצח השבדי בתחומות האולימפיות (1948) של החירה בסירות קלות.

רכב קל בשדה הקרב

כדל השריון — שלוש הן התכונות המקנות בסיוחיתמה לכלי רכב צבאי בשדה הקרב החדש: — מהירות, קלות, מימד ונושירות. במצבת משולשת זו מתחיים הבריטים כלירכב חדש מהסוג הקל ביותר, שהשריון לבניו לא בא בחשבון — ואילו האמריקאים מסתחים דגם משוכלל של כלי "ישן יחסית, שני "הוריס" אורחיים להמקי (Moke — "המורון) הבריטי — ה"מיני קוונדר" וה"ביביאוסטיין", אך הוא עצמו נועד לשימוש צבאי — ובדאש' הראשונה במסעצים מוססיים. רכב זה, שתוח לגמרי ויכול לשאת 3 אנשים או 1/4 טון משא, הוא בעל הנעה קדמית, ומהירות ארבעה מהלכיו — בין 35 ל-115 ק"מ. מנבחו גמור עד להפגיע (אומיים כי תנוסל הש עצמו כיושב על "סקסטיס"), מרכז הכובד שלו נמוך מאוד ומרווח הגמחון — 16 ס"מ בלבד, אך הוא מסוגל לנבור על סיללות ומכשולים תלולים למדי, וקל מאוד לנהיגה בפניות שבעיקול יתיב, והנעתה הקוסית והמתלה הנפרד לכל גלגל, מסיסיים ליציבותו המפתיעה. אין לו כושר רב לתנועה על ימי חול רך ועמק, או על ימי זיטוף וכד' —

אך צותו יכול בנקל לחדש על ימי שטח כזה, ובאם רוצים להכניסו לשטח חניה מצומצם מאוד — או למכתש לא תלול — מכניסים תחילה את קצהו הקדמי ולאחר זאת מרימים ומכניסים את חלקו הערפי — והנה יכול לעשות זאת בעצמו, הכלי "בילי אור" — והלוקטור בנוני מרימו.

*

הרכב נושא אמריקאי ומשא האמריקאי החדש ביותר — המפרד המילי (Convertible Mule) גדול וכבד בהרבה מן ה"המורון" הבריטי — אך גם מן ה"מרדי" המכני האמריקני המקורי: הוא נבחר והולך עתה ע"י "צבא הדי" של ארה"ב, "מרד" חדש זה בני כולו — פרט למסגרת הראשית שלו — אלומיניום, ומשקלו כ-1/2 טון, ביכולתו

לשאת ולנרוד משא ציוד של כמעט טון, והצי על פני שתי חיים מבתרים וקשרי תנועה, מצויים בו מושבים לשישה, כי לל חתג זיתן להי טיסו באמצעות הלי- קוסטר, מבחו מר צקו ובתנאים ידו עם אפשר להשתמש בו אף בתור "ריארטילריה".

„פער הטילים“

יכול רק לנסות ולהעריך מה מידת האמון שיש לתת בהודעותיהם השונות של אלה הטוענים כי הם המיסמכים לדבר ולפסוק, אכן, לא בנקל יוכל לעשות זאת, הנשיא אומר כי הכל בסדר, וכי הוא יודע יותר על אודות ענייני-הגנה מאשר כמעט כל איש אחר באמריקה כולה, כמעט כל גנרל או אדמירל ששירת בשמונה השנים האחרונות בועדת-ראשי-המטות-המשולית בת הבהיר כבר בהרצויטב כי אלה הכפופים לנשיא אינם רוחשים כבוד רב למומחיותו, לעובדה זו היה נודע משקל רב — אילולא היה העם האמריקאי משוכנע למדי כי כל איש מאנשי הכוחות-הלוחמים, שמשלחידו בכך, רוצה בלא-הפסק בתוספת נשק לרועיהו — וכי למען השגת הדבר יהא הוא מוכן לומר ממש כמעט כל דבר אשר יודרש לשם כך.

מתוך שפע של תיאורים וניתוחים דר-מיס-ביסודם המגיעים מהזירה-המדינית של וושינגטון-הבירה, אפשר לבחור בתור אופייני-למדי את הקטע שלהלן מכתבתו של ריצ'ארד ה. רובין, עוזר-אי אמריקאי מוכבד, לשבועון הלונדוני „ספקטייטור“ (פבר' 1960): —

„מר אלן דאלס, ראש, סוכנות-המודיעין המרכזית של ארה״ב, היפיע והיעתה בפני ועד דת סנאט בישיבה סגורה, והשמיע עדות אשר סנאטורים-מספר תיארה כהערכה קודרת וכמ״עטי-מיאשת של המצב בענין, פערי-הטילים שבין ברה״מ ובין ארה״ב, איש אינו מצייך, כמובן, מספרים כל שהם; ואורח אמריקאי שברצונו להגיע לידי אומדן ושיפוט משלו,

„נשק-קורפוזי“ טילי בריטי-גרמני?״

כי יונהג בה, בתור זין אחיד ותקני, הטיל הבריטי 'Blue water' (שפיתוחו מתנהל ע״י מפעלי-המטוסים, אינגליש אלקטריק) בתור „טיל-הרעשה לסיוע-הקורפוזי“ וכי אם אמנם תתקבל המלצה זו ע״י נאט״ו בעין יפה, תשׁ תפנה אי גרמניה ובריטניה פעולה בהמשך-פיתוחו של טיל זה ובייצורו (וזאת לזכור, כי לפי מעמד הענינים כיום אין הבלרווטר נכלל בי איתה רשימה מוגבלת של צרכי-חימוש אשר מותר לייצאם בגרמניה-המערבית — וכן לא נכלל בה ראשי-הנפץ הגרעיני לטיל זה).

תוצאה אחרת מענינת של אותו דיון היתה זו: — הסכם נוסף, הושג בתחום כלי-הזין הנגד-טנקיים, ואף צוטט מפי מיניסטר-ההגנה הבריטי כי, רוצה היתו שהגרמנים יצעדו בראש בענין פיתוחם וייצורם של טילים נגד-טנקיים, אשר לגביהם ישנם אצלם כמה רעיון נות מענינים מאוד, לעומת-זאת הובעה על-ידו התקנה כי הצי הגרמני מוכן יהיה לרכוש טי-בריטניה את טילי-הספינות הנגד-מטוסי, חתול-הים 'Sea-Cat'.

לאחר חיטולה רב-הסנסציה ועתיר-המסקנות, של התכנית לפיתוח „Blue streak“ הבריטי — אשר בגליון האחרון של „מערכות“ נחפרטס מקצת מן הבי-קורת שנמתחה עליה עוד מלפני-כן, ואח״כ גם הידיעה הראשונה על ביטולה (ראה חובי קכ״ז עמ׳ 48) — יש ענין רב בכך מה יהיו עתידה וגורלה של תכנית-פיתוח בריטית אחרת, אשר על-ל היתה כנראה להפוך אף למפעלן ה-משותף של שתי מדינות: בריטניה וזה — וגרמניה וזה, שכן על סף 1960 נתפרסמה בעתונות הבריטית הקרובה ל-חוגי האוויריה ותעשית-המטוסים והטילים ידיעה שתוארה: —

„כתוצאה ממשאיומתן אשר קיים בין מיניס-טרי-ההגנה של בריטניה וגרמניה, נסתמנו קיים להאחדה רבת-יותר בכלי-זינן של שתי המדינות, כאחד הדברים המרכזיים שבתוצאות אלו של המגעיומשא יש לציין את העובדה שהוסכם בין שני הצדדים להמליץ בפני נאט״ו

מה קבלה את?

הרקטה הנ"מ הנרמנית "קובר" קלת המשקל (כ"ב ק"ג) נתקבלה לניסוי (כ"ב נראה — גם לשימוש) כ"צבא העז" (חיל המארץ נ"מ) האמריקאי. קבלת פיל מקביל לזה של הצבא ("SS-10" הצרפתי) מתבאר כנראה ע"י קלות היתרה, ההולמת במיוחד צרכי ה"מארזים".

★

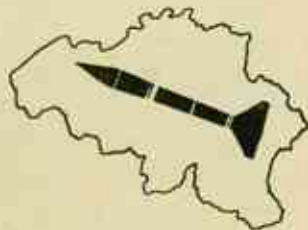
על קצב פיתוח יכולתו של החימוש הנדרטנקו של שביציה מעידה תעודה כי במסגרת תכנית החימוש 1951 (שטרם הישלמה כמלואה) נרכשו 530 תותחים

נדרטנקים מהטיפוס החדש, שעליהם עומדים להתנסף עתה עוד 250. כן הוחל בהגנת הקנה-לאירטע הנ"מ בן 106 המ"מ (האמריקני) והקצבה ניסתה שמורה לפיתוחו של תותח נ"מ בן 57 מ"מ על כן מתנייע — או לרקטות נ"מ מונחות-תיל. התותח התקין הוא בן 90 מ"מ, נועד להגנה נ"מ לטוחים בינוניים (עד 600 מ'), מתאים לנריה-מנועית ולטלית-יד. ביסוד מבנהו — העיקרון של כלי מטיפוס "בוקה" השונים. עתה נשלם והולך מתן מלוא ההענקה התקנית של כלים נ"מ לניסוח.

★

בדוד הארטיילוריה הידע של צבא בלגיה הפך עומת לוחי דת-הטיילים ה"ראשונה שבצבא זה המזוינת ב"טילי קרקע-קרקע הסקטים "ווחן הישר" מתוצרת ארה"ב. בעתיד הקרוב תוקמה בצבא הבלגי יחידות-סופת כאלו, וכן מיד ארטיילוריה נ"מ חמושים בטילי "הוקי".

ונו הדיעה (ינואר 1960) שבעתון האוסטרלי-השביצרי על הילה-אוויר הישראלי: "...לכוחות-האוויר של ישראל כעת

5 מיוסות מוסדיו-קרב המצוידות במטוסים מ"מ" טר, מוסדיו-מסדיו יו מטיאור F-4; 5 טיור סות מסביציו-קרב (מוס" טנג, מוסקיטו יאד" ראנק); 2 מיוסות מ"מ ציפים (מטוס, מטאורי ווטורי); וכן 3 טיור סות-תובלה, ובהן מטוסים C-47, C-46, ג'ורדאנסלס".

★

השמירה על ארסון ה"מלך" שבשטוקהולם — תפקיד-כבוד הוא בצבא השבדי. טיעד ניתוח ל"אנשי יחידות. ההגנה המרחבית" (משמר ה"ארץ) השבדות תחושת השתייכות לצבא יפע' מדן בוז אחד הפתרו" נית המטלים לכך — שיתוסן בחובת-הכבוד של שמירה על האר" מון, במוטב-מדיו, לבן

קסרה יצתור הנורה וקרסוליות המזכירים אילו במקצת את המשטרה הצבאית, משתדל אחד ממתנדבי יחידות "משמר הארץ" השבדי, שלא ליפול במאומה, בעמידתו ובליטושו התציון, מחילי החודות הסדירות.

★

לפי ידיעות בעתוני יון מחודשי האביב, נמצאו או כיצו צוללות סוביסיות בים האגאי והיו" — כלי-שיט

אשר כרגיל בסיסם הוא במל-הצוללות סאסאנו באלבניה, סברת העתונות ה"תה כי הצוללות מחששות כמזרחו של הים-התיכון מפרצו נים ומערות-מחבוא, בהם ניתן להסתתר במסיבות-מלחמה.

מהר הלבבות?

האחרונה חודש כמעט משלמות ציורו של חיל האוויר הפזני. ההתרחקות מענינו צבא ותמנה מתמקדת גם בכך שבצבא הפזני שודר עתה מחסור גדול באנשי-הזרבה בגילום צעירים-יותר.

*

ואלה (לפי העתונות) שיפורי מבוגרו של הסגן הבריטי נרגיני החרש. אשר שני הצבאות משתפים. כפי הנראה, פעולה בפיתוח: משטח — 35—45 טון, תוחם גדול קיטרי, כנראה בן 120 מ"מ (ולפי סכנות אחרות — סל בן 165 מ"מ); דחיינוס.

*

בחוזה בית הנבחרים הצרפתי נשמעה (לפי עתונות אמריקאית) בקורת על ממשלת צרפת על כי טרם הכינה האמצעי לתוחמה מסעונים אוטומים במקרה של מלחמה — אם גם השכיחה לפתח את החצצה עצמה. "פיראן IV", המפזיץ לשרי נוד מצת-אטום. לא יהיה, לפי המודיעין, מוכן לפני 1963 — ויש אמרים כי עד

אז כמעט ויתושן. אמר אחד הצירים: "אני בונים מהלימה אוטומית — אך עדיין נזדקק למטויר-הדואר שבבילי שימצאה לתעודתה".

*

חשיבותם הגוברת של הוסיפי גייסות, והספקתם, במסגרת טקטית — מצאה עתה את ביטוייה בכוחות המזוינים הבריטיים עם הקמת "להק מס' 38" בחיל-האוויריה שלכותי, אשר ישלוט בכל תובלת-האוויר הי

הצבאיים. ל-1960 תוכנן תרגיל-הספקה גדול בצפון אפריקה, בו הוצע האלק" להרגים את הדרוכים בהן ינקום להגדרן בעיותיה הקשות של תובלת-האוויר טקטית לגייסות ולציודם.

עבודה נוררת עבדי-ה"ח" — ומעצוב עלילת-ההליד "הובי" במבית הספר ללשוניות של צבא-ארה"ב לזרועות לי סחית 100 אנשי-צבא צעירים במשך שנה את הלשון הרומית ובאחד האמצעים להשיג תרשית בה נוצרה (בי פעולת-פיקא המעטות) משהות-ההכנים לזרעה

הרומית. בתודעת מוצח רויסי מנסה הניעו לא רק לסיגיל קרבים לשוניים אלא אף להישג אמנותי — ואף עורכים קונצרטים בקביעות. הרומית מתבטלם (כי גם יסוד של "הוריס" לא נעדר כאן) — באילו מבנות הרוזן או הולכת בזה...

*

לשביציה — עתה לא רק תעשית תוחמים משלה אלא אף ייצור מסויסם עצמי. "מטוס-הסערה" (או "מסוס לקרוב-קרוב") P-16 MK III, שהאבי-טיפוס שלו טס

לראשונה ב-1955, ידע תקלות ומעעים לאימטט (מילל האונות חמורות ואבדן-מטוסים) בדרך התפתחותה. עתה עיסד הוא כנראה להיכנס בקרוב לשידות בוחדות תיל-האיר השביצרי — והוא אשר יהליף בודאי בתפקוד זה את המצוי-הקרוב "גוס" הבריטיים המתישנים.

*

הגנת בוגל — במילונד-קת. לפני מלחמי-העו הונו הוצאות: ההגנה שם 15—18 אחוז בתקציב המדינה; ואילו לאחר המלחמה — 4—6 אחוז. במחוקקת פיגורה היו הוצאות אלו ב-1958 3500 מ.מ. לחשב ל" השיאה: בשבדות — 20783 מ.מ. לכל נפשי אוכלוסייה; בשביציה — 13413 בדונה — 9065 ובסולין — 4100 עם זאת, בשנה

דו"ח מסכם לשנת 1960
מסדני כי בצבא הסודר
האמריקני — כתוצאה
מפעולת נטרת ברסתי
ההשכלתית — שנושנה
רבעים מתברוקצינים
הנם בעלי וטאריסולגה
ואילו בקרב המשיקים ותחנורים חלקם של כפי
לי השכלה וויכוחי הניצ לכי60 אחוז את עיקר הכוחות
לשומר זה במסגרת כוחהאדם של הצבא סיחסיס
למאציההולמוד בשעות שלעמח'שירות. מרצונם החופשי
של אנשיהצבא.

חילתאוויר העשבי רכש בשביל מטוסהקרב המשובח

שלו. דראקאן J35A, מתוצרת מטעלי סאב —
המופעל אף הוא במסגרת מערכת הפעולהכוחות השבי
זית האבטומטיתלמחצה החדישהשבחדישה — את
הטיל המונחה אוויראוויר האמריקאי מדגם "מידויננדרי".
נראה כי כל מטוסיקרב יוכל לשאת שני טילים מתחת
לזנפו.

לאן מוליכה התפתחות הענונים? ניתן אולי לראות מן
הרדעה כי חיליהחמוש האמריקאי, בשיתוף עם חילי
הרבנים, משקיע עבודה

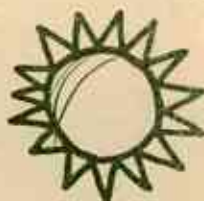

רבה במיתוח מערכת
כליהחון המכונה "חיוני
קדוקאטי", שעליה נאמר
עיי ירחון צבאיסקציעי
כי: — לכשתסותח
מערכתחון זו בשלמות.
אפשרי יהיה לחיליהרבי
ליס להשתמש, הם עצי
סם בכליחון אטומיים
קטנים מעטיעצמה...

ככלל העסקות השני
זונים בצרפת (בעקבות
השנים ללותהולודה של
ההחזע השניה) חרד
צמת כוחותיה באלבני
יהת כ400 אלף ל380
אלף איש בערך. מאידך
ניסא נתאפשר עתה לי
שאת בהפתחה זו כחיי
צאה מהנכרות התחדי
לות של האוכלוסיה ה'
סוגלמית שבאלבנייה

עצמה לכונית. מסופים שונים: החוקר, דהיינו יחידות
מקומיות המסוגלות אף להשתתף בתבואתם בשדה;
קבוצות הגנהעמית בקרב האוכלוסיה שבנפרדים אשר
מחלקים להן עתה נשק חם יותר ויותר (ראת המונח)
וה"מגנה" מעין ונדמרות. מצבתן של כל אלה עלתה
מ'50 אלף ב'1958 ל'70 אלף ב'1959. כן הוחל בהק'
מת מחוץ של הרטוטטים של הקלעים האלבניים
הנדעים.

בשלהי 1959 נמסרו לי
זמן 14 טילי אוויראוויר
מסופים "מידויננדרי"
אמריקניים ובמשך 1960
יספקו עוד 90 טילים
המדובר הוא בהענקת
ראשונה של אמציעי
לחילת מסוב כוח לי
כוחותהמווינים הסינים

צבאהיצי האמריקאי מכשיר את "קלעהטילים הניסי"
שלו לא רק עיי התנסותם בתפעול כליהחון עצמם, אלא

בם באמצעות מכשיר אלקטרוני הרומה למנגון לראית'
למרחק. הקלע מניע עליוני המסך באמצעות מנגון
מיוחד. נקודה מאירה — באופן שתפעל בנקודה המאי'
רת האחרת; וזאת היא המסגרת את המטרה.
כן מובלטים על המסך באמצעים אלקטרוניים
הפגיעותהמוצלחות ו"נתיביהמסע".

מהר הבלבאות?

„הבעיה היא לא כיצד למספיק עלות על

הסוס — אלא כיצד להישאר עליו“ — אמר הפרשיתמלמד שבסיפור הדוע. לפני מאמרניסוח (או מתבונן אימונים) מתעבת בעיה היתה אמנם, באור היתוליתפחות — אך מאוד מציאותי והוא, כידוע כולנו — קשה למדי להביא את הניסוח מלכתחילה אל רמתהכוללת הנחוצה בשורה של מקצועות חיוניים — וקשה לאיפחות להצליח ולהחזיק במה זו (ולכן, כרגיל, אף ניתנים אמצעים טעמישיוותר).

הבעיה מחריפה שבמקיים כשהמדובר באנשיחילואים לסניחתם מעניינת עליכן באופן מיוחד הדוגמה (ראה „עוריאייטון“ שבחובי זו, עמ' 60) של נסיון סוכסני ליצור — בזול, ובאמצעים צנועים ו„פרימיטיביים“ למדי — את התנאים להתאמתו בידה, עמוך אל מקום עבודתו — או ליחידיו, של פועלתעשייה או עובד משרד, של תלמוד או שוליה, בשעותהפנאי שלו — ואפילו בהתסקרת צהרם וכדו. וראויים הדברים לתשומתלב מעשית (ושמא — למעשה) מצד אלה ששומה עליהם, או רב רצונם, לספק את ספוריהקליעה, ואת כושרהחידה, מקרב שכבות העושר והעם.

כיצד תתבונן מדינה (אוכלוסיתה, מנגנוניה

המנהלי — ובעצם, אף צבאה) לקראת פורענות שסרם נתנסחה בשנמותה זו, שאלה זו נשאלת הכופות, בארצות שונות, לגבי הצפוי במקרה של פגיעה אסופית, ידועה התשובה האחת: — ללמוד מלקחי אבניסם 1945 — החרבת הירושמה וננסאקי, ספר זכרה, שהופיע זה עתה בארה״ב, בא והוסיף „מקור“ שני — התבוננות בנסיון אסונות טבע (שטסונות, סופות, רעידותאדמה, נחשוליים) או אסונות עבודה גדולים, (התמוצציות נמט ותחמושת), שהצריכו טיפול בהמוני נפגעים ופליטים; וכן, כמובן — לקחי שיאי ההמצצות ה„רכילות“, משלהי מלחמת העולם השניה (המבורג — במרמה; סנצו V ו־V2 — במערב; ועוד), ש, אראל (שבחובי קיב נתפרסמה סקירתו „הכנות לשעת חרום“) סוקר את עיקר הנקודות המחכימות והמאלפות שבאותו ספר, בעל הנישה הבלתי־רניתה אל בעית התבונן והתכונן לקראת פורענות אפשרית כזו, ואת הדברים החיוביים ביותר שבמגמתהמחשבה זו, המוצגת בסקירתו של ש. א. (עמ' 77) הוא שאת מסקנותיה ניתן, כמובן, ליישם אל כל הפצהירבתי הרסנית — אף כשאונה „זוכה“ להימנות על סוג ההמצצות האסופיות דוקא.

לקחי לוחמתהשריון במלחמתהעולם השניה

מוסיפים להיות רביענין ורביעירך, גם כיום — ואף לקראת המחר, ספרו של פ. ו. מלנתין — המציג לקחים אלה בצפון־אפריקה ובמרתהיאירופה ציון עיי גנרל ס. ל. א. מרשל בתור „אחד הטובים שבספרים הצבאיים בעשוריהשנים האחרון“, מצויות כיהם לספר זה גם הסתייגויות: בתחום הצבאי ההסתורי — וכן (ואולי עוד יותר) לגבי השקפתהיסוד של מחברו, אך אין בהן כדי לפסור את הקורא הצבאי שלנו מחובת לימוד הלקחים החיוניים — והם מרובים בספר זה. שבעתיים וגיל הענין (והלקחים) שבספר זה לגבי הקורא הישראלי — שכן מוצגים בו, מתוך ידיעה מכליראשון, אחרים מן המבצעים והקרבנות המאלפים ביותר שנתרחשו בתנאי מוגר, וקוראי ספרים כגון „קחו אנשים אלה“ ימצאו כאן ניתוח והסבר, „מן העד האחר של החזית“, אשר יבחיורו להם לאיפסע במהלכי מלחמתהשריון בישימההם.

יצא לאור

„קרבות שריון“

הספר מתאר ומנתח קרבות שריון
במלחמת העולם השנייה

לפי

משרד המסוון

ההוצאה לאור

ת.ד. 26

ת ל"א ב"ב

תאריך

א.נ.

נא לשלוח אלי את הספר „קרבות שריון“ לכתובתי:

התמורה בסך 4 ל"י מצורפת במזומן / בהמחאה / בהמחאת דיארי.

בברכה

חתימה

שם ושם משפחה

נא לכתוב בכתב יד ברור.

לצה"ל

שא ברכה נאמנה

עלה והצלחו

„כור“

חברת חרושת ומלאכה בע"מ

לצה"ל

שא ברכה

„ מסדה " בע"מ

האנציקלופדיה העברית

לצה"ל

שא ברכה

מון ברמן בע"מ

תל-אביב - ירושלים - חיפה

לצה"ל

שא ברכה

חברת החמצן הישראליים בע"מ

חיפה

לצה"ל

שא ברכה

„ אורדן "

מפעלי מתכת בע"מ נתניה

לצה"ל

שא ברכה

„ ציון ” בע"מ

חברה לביטוח

לצה"ל

שא ברכת

א. רובינשטיין ושות'

קבלני בנין

בנק ישראל לתעשיה בע"מ

תל-אביב ♦ ירושלים ♦ חיפה

לצה"ל

שא ברכת

לבידי ישראל בע"מ

עלה והצלח!

לצה"ל

שא ברכת

„קלת־אפיקים“

עלה והצלח!

לצה"ל

שא ברכה

חברת „אדרת" בע"מ

מטוית צמר סרוק

לצה"ל

שא ברכת

החברה למימון והשקעות בע"מ

עלה והצלחו

לצה"ל

שא ברכת

„חרות" בע"מ

מפעלי אינסטלציה סניטרית

לצה"ל

שא ברכה

פניציה בע"מ

מפעלי זכוכית ישראליים

מפרץ חיפה

לצה"ל

ברכה נאמנה

תעשית „אבן וסיד” בע"מ

לצה"ל

שא ברכה נאמנה

עלה זהצלח!

המשביר המרכזי בע"מ

המחלקה לדיג וציוד ימי

ח י פ ה

לצה"ל

שא ברכת

י. זניוק ושות'

ח י פ ה

דרך העצמאות

בי"ם לנשק. תחמושת. ציוד לדיג

לצה"ל

שא ברכת

„ניר" בע"מ

חברה לבנין ולעבודות צבוריות מיסודו של סולל בונה בע"מ

הקבלן הגדול ביותר בארץ לבנינים, כבישים, גשרים,
שדות תעופה, ביוכים, ועבודות צבוריות אחרות

מבצע פעולות בניה ופיתוח מצפון הגליל ועד
לפינות המרוחקות של הנגב, בואכה אילתה.
בונה את הכור האטומי בישראל.

משרד ראשי: תל-אביב, רח' אלנבי 11, ת.ד. 1267, טל. 7-61031
חיפה: רח' יבנה, בית סולל בונה, ת.ד. 4994, טל. 66501
ירושלים: רח' בן יהודה 1, ת.ד. 1341, טל. 4315

סניפים בכל הארץ חברות-יכוח

חרושת הימר
בע"מ
בתי חרושת למוצרי מלט
וחומר

משרד ראשי:
תל-אביב: רחוב אלנבי 11
טלפון: 67921, 7-61031,
ת.ד. 1267

סניפים בכל הארץ

תעשיית אבן וסיד
בע"מ

מחצבות אבן ושיש, משרפות
סיד, מנסרות ומלטשות-שיש

משרד ראשי:
חיפה: רחוב יבנה,
בית סולל בונה, ת.ד. 4894
טלפון: 66501

תל-אביב: רח' אלנבי 11
טל. 67109, 66898, 63077,
ת.ד. 2822

ירושלים: רחוב שמאי,
בית גזית, טלפון: 5283
סניפים בכל הארץ

חרות
בע"מ

אינסטלציה סניטרית, הסקה
מרכזת, ביוכים וכ"י

משרד ראשי:
תל-אביב: דרך יפו 7
תיבת דואר: 1969
טלפון: 82370, 9-82376

חיפה: רחוב הנפל 46
ת.ד. 648, טלפון: 67904

ירושלים: רח' יפו 386
ת.ד. 342, טל. 3096, 3211
סניפים בכל הארץ

210
המחיר: 60 אגורה

סולפק, חברת פלדה בע"מ

בית-ההרושת: כפר-סבא, טלפון 933191

יצרני פחים וסרטים מעורגלים בקר

(COLD ROLLED)

השווק: פקסול, חברת פלדה בע"מ.

רח' השרון 17, תל-אביב טל. 33205

„סולכור“

חברה לשיווק וקניות בע"מ